

දළඳා වරුණා

මහනුවර ශ්‍රී දළඳා මාලිගාව මාසිකව හිකුත් කරන ලංකාවේ වැඩිම පිරිසක් කියවන බෞද්ධ සඟරාව

■ ශ්‍රී බුද්ධ වරුණ 2560 බිහිර මස පුර පසලොස්වක නම් නිවේශ ලත් කිවි දින ■ 2016 සැප්තැම්බර් මස 16 වැනි සිකුරාදා

■ කොම්ලේ පිරිනමන දහම් පඬුරකි

■ විකිණීම සඳහා හොඹේ

බිහාර පුත්ත පොතොය දිනයේ වැදගත්කම

උදවු බිහාර පුත්ත පොතොය අයත් වන්නේ වස් කාලයටය. මේ කාලයේ අප රටේ සෑම විහාරස්ථානයකම වස් පින්කම්ද සිදුවෙයි.

බිහාර පුත්ත පොතොයට අදළ ඉතා සුවිශේෂී සිදුවීමක් වන්නේ කාන්තාවන්ට පැවිද්ද ලැබීමයි. මහා පුරාපතී ගෝතමිය, යශෝධරාවන් ඇතුළු කාන්තාවන් පන්සියයක් දෙනා මෙහෙණි සස්නට ඇතුළු වූයේ මෙම පොතොය දවසකදීය. ඒ සමගම උපසම්පදාවද කාන්තා මෙහෙණින් වහන්සේට උරුම විය. තවද, අෂ්ටගරු ධර්ම පැනවීම සිදුවූයේද බිහාර පොතොය දිනයමය. හික්ෂුණි ශාසනය තෙවරක් ඉල්ලා ආනන්ද හිමියන්ගේ මැදිහත්වීමෙන් ලබාදුන් දෙයකි.

බිහාර පෝද පැනවූ අෂ්ටගරු ධර්ම

- උපසම්පදාවෙන් අවුරුදු සියයක් වූ හික්ෂුණියක් වුවද එදිනම උපසම්පද වූ හික්ෂුවකට වැදුම් පිදුම් කළ යුතුවීම.

- හික්ෂුවක් නැති පෙදෙසක හික්ෂුණිය වස් නොවැසිය යුතුය.
- හික්ෂුණිය අඩ මසකට වරක් හික්ෂුන් වහන්සේ වෙත පැමිණ අවවාද ලබාගත යුතුය.
- වස් අවසානයේදී හික්ෂු, හික්ෂුණින් ඉදිරියේ වස් පවාරණය කළ යුතුය.
- ගරු ඇවතකට පැමිණි හික්ෂුණිය උහතෝ සංඝයා ඉදිරියේ ඇවැත් දෙසිය යුතුය.
- වසර දෙකක් සාමනෝරවරියක ලෙස හික්මවීමෙන් පසු උපසම්පද ලැබිය යුතුය.
- කිසිම දෙයකට හික්ෂුණිය හික්ෂුවකට බැණ නොවැදිය යුතුය. හික්ෂුණිය හික්ෂුන්ට අවවාද නොකළ යුතුය. යනාදී වශයෙන් ගරු ධර්ම අටක් පණවන ලදී.

‘මෙත්තාය හික්ඛවේ වේතෝ විමුක්තියා ආසේවිතාය භාවිතාය බහුලිකතාය යානිකතාය වන්ථුකතාය අනුච්චිතාය පරිචිතාය සුසමාරද්ධාය ඒතා දසානිසංඝා පාටිකාංඛා කතමේ ඒකාදස්’

මෙත් වැඩීමේ අනුභවය

1. සුඛං සුපති (සුවසේ නිදයි)
2. සුඛං පටිභුඤ්ජති (සුවසේ නින්දෙන් පිබ්බෙයි)
3. නා පාපකං සුපිනං පස්සති (නපුරු සිහින නොදකියි)
4. මනුස්සානං පියෝ හෝති (මිනිසුන්ට ප්‍රිය වෙයි)
5. අමනුස්සානං පියෝ හෝති (අමනුෂ්‍යයින්ට ප්‍රිය වෙයි)
6. දේවතා රක්ඛන්ති (දෙවියන් විසින් ආරක්ෂා කරයි)
7. නාස්ස අග්ගිවා විසං වා සත්ථං වා කමති (ගින්නෙන්, වස විෂෙන්, ආයුධවලින් අනතුරු නොලබයි)
8. තුවටං චිත්තං සමාධියති (සිත එකඟ කරගනී)
9. මුඛ වන්තෝ විජ්ජසීදති (මුහුණ පැහැපත් වෙයි)
10. අසම්මුල්හෝ කාලං කරෝති (නොබියව මරණයට මුහුණ දෙයි)
11. උත්තරං අප්පට්චිජ්ජන්තො බුහ්ම ලෝකුපගෝ හෝති (එම ආත්මයේදීම රහත් විය නොහැකි වුවහොත් මෙහි ධර්මය උපදවා මරණින් මතු බලලොව උපදියි.)

(අ.නි. වතුක්ඛ නිපාතයෙහි මෙත්තානිසංඝ සූත්‍රය ඇසුරිනි)

සුඝ්ණ ගලගෙදර රතනවංස හිමි

‘‘මේ ලෝකයේ කවරදවත් වෙරයෝ වෙරයෝ නොසන්සිඳෙත්. අවෙරයෙන්ම වෙරයෝ සංසිඳෙත්.’’

ප්‍රමාදයෙහි බිය දකින්න

අප්පමාද රතෝ හික්ඛු
පමාදෙ භය දස්සිවා
අහබ්බෝ පරිබානාය
නිබ්බානස්සේව සන්තිකේ

- (ධම්ම පදය)

ප්‍රමාදී බවෙහි බිය දකින අප්‍රමාදී වීමෙහි අනුසස් දකින හික්ඛු ව කිසිදා පිරිහීමකට පත් නොවේ. ඔහු නිර්වාණාධිගම ඇසුරු කරන්නෙක් බවට පත්වේ.

ප්‍රමාදී වීමෙහි දුර්විපාක මෙන්ම අප්‍රමාදී වීමෙහි අනුසස් පැහැදිලි කරමින් ඉහත ගාථා පාඨය මූලික කරගෙන ධර්ම දේශනාව සිදු කළේ නිගමනිස්ස නම් හික්ඛුවක් නිසාය. මෙය දේශනා කිරීමට මුල්වූ කතා ප්‍රවාක්තියද සංක්ෂිප්තව දැනගැනීම වටී. සැවැත්නුවර ධනයෙන් හා කුලයෙන් උසස් කුමාරයෙක් වාසය කළේය. ඔහු කුඩා කළ සිටම බුදුසසුන කෙරෙහි බැතිබරව වාසය කළේ, තරුණ අවදියට පත්වූ කල්හි සියලු දෑ අතහැර දමා බුදුසසුනේ පැවිදී වී නිගමනිස්ස නමින් නම් ඇතිව වාසය කළේය. ඔහු සැවැත්නුවර තමාගේ ජාති භූමියම ඇසුරු කළේ තම ඥාතීන්ගේ සිව්පසයෙන් යැපෙමින් විවේක සුවයෙක් යුක්තවත්, සැහැල්ලුවෙන් යුක්තවත්, ලද දෙයින් සන්තුෂ්ටිමත්ව භාවනායෝගීව වාසය කළේය.

සැවැත්නුවර අනේපිඬු සිටුතුමාගේ සහ විශාඛා උපාසිකාවගේ

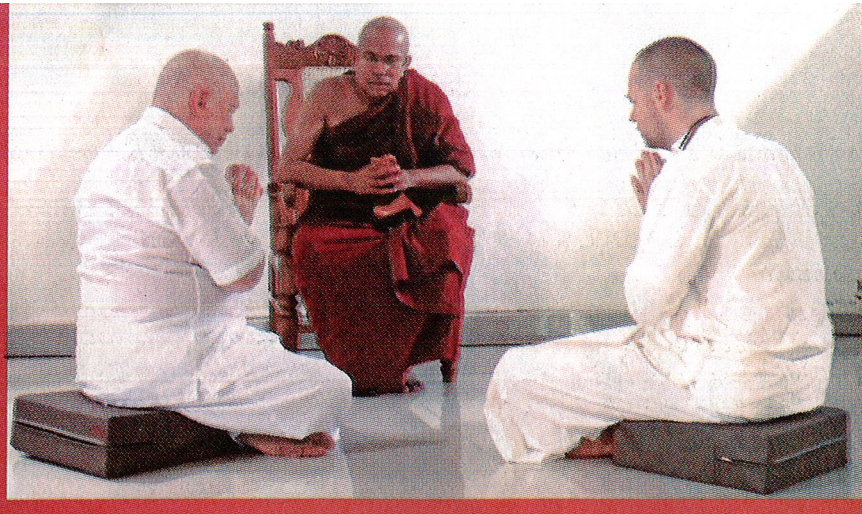
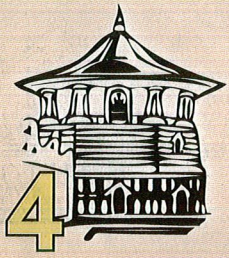
නිවසේ නිතර දන් පිරිනැමීම සිදුවේ. නමුදු කිසිම දිනක නිගමනිස්ස හිමියන් ඒ දාන සඳහා වැඩම කළේ නැත. මේ පිළිබඳ හික්ඛුන් වහන්සේලා අතර යම් සාකච්ඡාවක් ඇති විය. බුදුන් වහන්සේද මෙය දැනගත් සේක. දම් සභා මණ්ඩපයට වැඩම කළ බුදුන් වහන්සේ නිගමනිස්ස තෙරුන්ගේ පැවැත්ම හා නැවැත්ම පිළිබඳ මනාකොට දැනගෙන සිටියද රැස්ව සිටි හික්ඛුන් ඇතුළු සිව් පිරිසට අනුශාසනා කරන අභිලාෂයෙන් මේ කරුණ සත්‍යාදයි විමසූ සේක.

ඒ අවස්ථාවේදී නිගමනිස්ස තෙරුන් විමතියට පත්ව "ස්වාමීනි, මා ඥාතීන්ට අනුකම්පා පිණිස උපන් ග්‍රාමයේ වැඩ සිටියද ඔවුන්ගේ ලාභ සන්කාරවලට ගිජුවී එසේ වැඩ නොසිටියේමය. විවේක සුවයෙන් හා ලද දෙයින් සතුටු වීමේ ගුණයෙන් යුක්තව වැඩ සිටියෙමිසි" පිළිවදන් දුන්නේය. මේ ප්‍රවාක්තිය නිමිති කරගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ සිව් පිරිස අමතා නොපමාව දියුණු කළ තැනැත්තා ලෝකෝත්තර විමුක්තිය කරා ශීඝ්‍රයෙන් එළඹෙන බව වදාළ සේක. එම දේශනාවෙන් බොහෝ දෙනකුට වැඩ සහිත විය.

ලෝකිකත්වයේම ඇලී සිටින අපටද මෙය කදිම අනුශාසනාවකි. ලෝකික දෑ ක්ෂණයකින් වෙනස් වන සුළුය. "දීර්ඝව දුක් විඳිමින් ගමන් කරන සසර කෙටි කර ගැනීම සඳහා කුසල් දහමිහි නියුක්ත විය යුතුය. ඒ සඳහා සැහැල්ලුවෙන් ජීවත් වීමේ ගුණයත්, ලද දෙයින් සතුටු වීමේ ගුණයත්, ලාභ සන්කාරවලට ගිජු නොවීමේ ගුණයත් මනා කොට පෙන්නවා දී ඇත. අපත් එම දහම් මාවතේම ගමන් කරමු. අප්‍රමාදීව කටයුතු කර වැඩ සලසා ගනිමු.

පදියතලාවේ ඤාණාවිමල හිමි - ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය

"යමකු බැරවීමකින් පවත් කළත් හැවත හැවත විය හොකළ යුතුය. පවී කිරීම නිසැකවම දුකට හේතු වේ."

කොපමණ ධනය තිබුණත් හිතට සතුටක් නැතිනම්...!

මේ නිසුන් වශයෙන් අපේ එකම බලාපොරොත්තුව අපේ ජීවිත සතුටින් ගත කිරීමයි. ඒ සතුට සම්පූර්ණ වශයෙන් අපට අත්පත් කරගන්න බැරි කුමක් නිසාද? ඒකට හේතුවක් තියෙනවා. අපි වරදවා වටහා ගත්ත කරුණක් තමයි යාන-වාහන, ගෙවල් දොරවල්, හොඳ රක්ෂාවක්, යහමින් මිල මුදල් තියෙනවා නම් අපිට සතුටින් ජීවත් වෙන්න පුළුවන් කියන කාරණය. මේ සිතුවිල්ල හරිම වැරදියි. ටිකක් සිතලා බලන්න ඔය කියපු භෞතික සම්පත් සියල්ලම අඩුවක් නැතිව තියෙන අය සතුටින්ද ඉන්නේ කියලා. ඇත්තටම බොහෝ දෙනෙක් සතුටින් නෙමෙයි. ඒ අයට බිරිඳගේ, ස්වාමියාගේ, දරුවන්ගේ ප්‍රශ්න වගේම 'තව මදියි' කියන දුකත්, ලබාගත් සම්පත් නැතිවෙව් කියන බියත් නිසා සතුටක් නැහැ. ඒ නිසා නින්ද අඩුයි. මානසික පීඩනය වැඩියි. එහෙනම් භෞතික සම්පත් ගොඩනගා ගත්ත පමණින් ජීවිතේට සතුට ලැබෙන්නේ නැහැ කියන කාරණය වැටහෙනවා ඇති. සම්පත් ගොඩගහගන්න, ගොඩගහගන්න... ජීවිතයේ සරල බව යට යනවා. සරල බවක් නැති ජීවිතයට සතුට පැමිණෙන්නේ හෙමින් සිරුවේ. එහෙම පැමිණියත් එය තාවකාලිකයි. බුදු භාමුදුරුවෝ අපිට කියලා දුන්නා ජීවිතේ සරල බව, සැහැල්ලු බව විනාශ කරන මානසික ස්වභාවයන් තුනක් පිළිබඳව. ඒවා තමයි,

1. අප්පිච්ඡතාව

මෙයින් කියැවෙන්නේ ලද දෙයින් සතුට නොවී වඩා හොඳ දේවල් ප්‍රාර්ථනා කිරීමේ මානසික ස්වභාවයයි. අප්පිච්ඡතාව ඇති පුද්ගලයා එකම හැලියේ පිසින ලද බතද තමාගේ පිඟානට බෙදන බතට වඩා අනෙකාගේ බත හොඳ යැයි සිතනවා. එහෙම සිත සිතා තැවෙනවා.

2. මහිච්ඡතාව

මෙයින් කියැවෙන්නේ කොපමණ වස්තුව ලැබුණත් ඇති කියා සැහීමකට පත් නොවීමයි. එමෙන්ම පරිභෝජනය

පිළිබඳව ප්‍රමාණය නොදන්නා බව, උදාහරණයක් වශයෙන් කෑමක් දුටුවාම තමන්ට ප්‍රමාණවත් තරමට වඩා කෑදර කමින්, ගොඩාක් බෙදා ගැනීම, අප්‍රමාණව ගොඩ ගසා ගැනීමට ඇති ගිජුකම.

3. පාපිච්ඡතාව

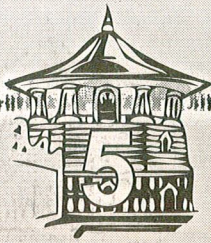
මෙයින් කියැවෙන්නේ තමාට නැති ගුණ දක්ෂතා ප්‍රකාශ කොට වරප්‍රසාද ලබාගැනීමට ඇති මානසික ස්වභාවයයි. එලෙස කටයුතු කොට සම්පත් ගොඩගසා ගැනීමට නොසන්සුන්ව කටයුතු කිරීම.

මේවා මානසික. රෝග. රෝගියකුට සතුටක්, සුවයක් කොයින්ද? නිරෝගී මනස සතුටේ උල්පතයි. එබැවින් මනසේ නිරෝගීකම රඳවා පවත්වා ගැනීමට නිතර අවබෝධයෙන් කටයුතු කිරීම හරිම වැදගත්. ඔබ දන්නවා අපේ කායික ශරීරය ලෙඩ කරන දෝෂ තුනක් තියෙනවා. ඒවාට කියනවා වා, පින්, සෙම් කියලා. මෙම ත්‍රිදෝෂ විෂම වුණොත් කායික ශරීරය ලෙඩ වෙනවා. ඒ වගේම මානසික ශරීරය ලෙඩ කරන තුන් දොසක්ද තිබෙන බව නිතරම සිහියේ තබාගන්න. ඒ තමයි රාග, ද්වේශ, මෝහ (අධික තෘෂ්ණාව තරහාව, මූලා බව) යන තුන. මේවා මානසික ශරීරයෙන් මුලිනුපුටා දමන්න හැමවිටම වෙර දරන්න. මේවා බලගතු වුණොත් ඔබේ මුළු ජීවිතයද ඔත්පල කරන බව දැඩිව සිතට ගන්න. මේවා බලගතු වුණාම තමයි ඔබ මනසේ වහලකු බවට පත්වන්නේ. එවිට ඔබේ ස්වාමියා වූ ඒ මනස ඔබ ගෙනයනු ලබන්නේ මහා ප්‍රපාතයකට. එලෙස රෝගී මනස හැමදාම අනාප්තිමත්. සැහීමකට පත්වන්නේම නැ. ඒ බව බුදුභාමුදුරුවෝ බොහෝම ලස්සනට පෙන්වා දුන්නා.

"න කභාපන වස්සේන - තිත්ති කාමේසු විජ්ජති"
(ධම්ම පදයේ බුද්ධ වග්ගය)

"කභවනු වැස්සක් වැස්සත් පුහුදුන් මනසේ ඇති වස්තුව පිළිබඳ ආසාව සැහීමකට පත් වෙන්නේ නැ" කොපමණ

"පව් කරන්නා මෙලොවත් ශෝක කරයි. පරලොවත් ශෝක කරයි. දෙලොවම ශෝක කරයි."

ලැබුණත් මදි මදි කියන මනෝභාවය ඇති කෙනෙක් කවදාවත් සැහීමකට පත්වෙන්නේ නෑ. සැහීමකට පත් නොවන සිතට සතුටක් කොයිත්ද?

සතුට තියෙන්නේ භෞතික සම්පත් ගොඩ වැඩිකර ගැනීම තුළ නෙමෙයි. එය වටහා ගත්තොත් ජීවිතයට මෙතෙක් නොලද සතුට සැබෑවට ළංකර ගත හැකියි. ඒ සඳහා මූලිකවම කළ යුතු දේ තමයි ඔබට දැන් මේ ලැබුණු දේ සහ ඉන්න තත්ත්වය පිළිබඳ සිතේ සතුට ඇතිකර ගැනීම. ඒකට කියනවා ලද දෙයින් සතුටුවීම කියලා. ලද දෙයින් සතුටු නොවී මදිකම, නැතිකම ගැනම සිත සිතා කනස්සලු විමෙන් සිතේ ශක්තිය දුර්වල වෙනවා. එලෙස දුර්වල වූ, රෝගී වූ මනසින් ජයග්‍රහණයක් අත්පත් කරගන්න බැහැ.

අපේ මනස හතරක්වත්, මිතුරෙක්වත් නොවෙයි. එය මිතුරකු කරගැනීමත්, එය හතරකු කරගැනීමත් ඔබ සතුවයි. මනස බැඳීමක උල්පතයි. එමෙන්ම නිදහසේ උල්පතත් එයමයි. මනස ඔබට නරකාදියට මග පෙන්වන අතර, ක්ෂේම භූමියට මග පෙන්වන්නේද මනසමයි. ඔබට එය ඔබේ ජීවිතයේ උපකරණයක් කරගත හැකි නම්, ඔබේ වහලෙක් කරගත හැකිනම් එය ඔබට ක්ෂේම භූමියට ළඟාවීමට ඇති කෙටිම මගයි. එසේම ඔබ මනසේ වහලා බවට පත්වුණොත්,

එය ඔබගේ ස්වාමියා කරගත්තොත්, ඒ සඳහා මනසට ඉඩ දුන්නොත් එය බොහෝ දුක් වේදනාවන්ගෙන් පිරි අගාධයකට ඔබව පහසුවෙන් පමුණුවනු නියතයි. බුදුහාමුදුරුවෝ පහදා දෙනවා.

“විත්තෙන නියතී ලෝකෝ - විත්තෙන පරිකස්සති විත්තස්ස ඒක ධම්මස්ස - සබ්බෙව වස මන්වගු”
(සංයුක්ත නිකායේ අත්ච වග්ගය, විත්ත සූත්‍රය)

“සිත, ලෝකය නිරිසන් මනුෂ්‍ය ආදී ගතිවලට පමුණුවන්නේය. සිතින්ම ඒ ඒ ගතිවලට (උසස් - පහත්) අදිනු ලබන්නේය. ලෝකයේ සියල්ලෝම එකම දෙයක් වූ මේ සිතෙහි වසගයට පත්වූවෝ වෙති...” යනුවෙන් ඒ බව බුදුහාමුදුරුවෝ දක, දන අපට පැහැදිලි කර දුන්නා. මේ වටිනා ඉගැන්වීම් හොඳින් අවබෝධ කරගෙන මනසට ඔබේ ස්වාමියා වීමට ඉඩ නොදී, එය සේවකයා බවට පත්කර ගැනීමට වෙර දරන්න. එහෙම වුණොත් මේ ලෝකයේ සැබෑ සතුට සදාතනිකවම ජීවිතයට අත්පත් කරගත් කෙනා වීමට ඔබට හැකිය. ඒ සඳහා පමා නොවන්න.

ශාස්ත්‍රපති කොට්ඨාශල සිවලී හිමි

“අනුන්ගේ රළු පරළු කතාත් අනුන් කළ හොකළ දේත් හොසෙටිය යුතුය. තමාගේම කළ හොකළ දේ සෙටිය යුතුය.”

අපේ රටේ මෙහෙණ් සසුන ඇතිවෙලා හැනි වුණෝ මෙහෙමයි

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙහෙණ් සස්නක් ආරම්භ වන්නේ ක්‍රි.පූ. තෙවැනි සියවසේ දෙවැනි පෑ තිස් රජු කළ මිහිඳු මාහිමියන්ගේ නැගෙනිය වන සමඟින් තෙරණිය අනුරාධපුරයට වැඩම කොට අනුරාධපුරය ඇතුළු නුවරට යාබදව ගිණිකොණ දෙසින් හත්පාළුහක මෙහෙණුවර ඇති කොට මෙරට කාන්තාවන් සසුනට ඇතුළත් කරගැනීමෙනි. එහෙත් බුද්ධාගම උපන් භාරතයෙන්ම යම් දිනක බුද්ධාගම නැතිව ගියා සේ නොව මෙරට සඟ සසුන ඉතිරිව තිබියදී මෙහෙණ් සස්න යම් දිනක නැතිවී ගොස් ඇත. මෙය සිදු වූයේ කවදාද, කෙසේද යන්න පිළිබඳ පැහැදිලි සාක්ෂ්‍ය නැතත් අනුමාන සාක්ෂ්‍ය ඔස්සේ ඒ පිළිබඳ විමසා බැලිය හැකිය. අංගුත්තර නිකායේ දැක්වෙන පරිදි බුදුන් වහන්සේගේ සුළු මව් වූ මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී අවස්ථා දෙකකදීම බුදුන් වහන්සේගෙන් පැවිදි වීමට අවසර පැතු වද බුදුන් වහන්සේ එය ප්‍රතික්ෂේප කොට තිබේ. එය සිදු වූයේ සුද්ධෝදන රජතුමාගේ අභාවයෙන් පසුවය. අනතුරුව එතුමිය ප්‍රමුඛ ශාක්‍ය කාන්තාවන් පිරිසක්

තවුස් ඇඳුමින් සැරසී සිය හිසකෙස්ද කපා දමා දුරකතර ගෙවා බුදුන් වැඩ සිටි වේසාලියට ගිය අතර ඔවුන් වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් වූ ආනන්ද හිමියන් ඒ පිළිබඳව බුදුන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලීමක් කළ අතර නීති රීති රැසකට යටත්ව ඔවුනට පැවිදි වීමට ඉඩ සලසා දීමෙන් උත්තර භාරතයේ මෙහෙණ් සස්න ඇරඹුණි. ආරම්භයේදී බුදුන් වහන්සේ ඔවුනට ඒ සඳහා අවසර නුදුන්නේ කුමක් නිසාදැයි නිශ්චිත නැතත් භාරතයේ සංඝ සමාජයේ ආරම්භක අවස්ථාවේදීම ජනතාවගේ අප්‍රසාදයක් ඇතිවීම වළක්වාලීමත් එක් හේතුවක් වන්නට ඇත. මන්ද මේ වන විට ශාක්‍යයන් බොහෝ පිරිසක් ශාසනයට ඇතුළු වී සිටි අතර ඔවුන්ගේ භාර්යාවන්ද සසුනට ඇතුළු වූ කල්හි අනිකුත් ආගමිකයන්ගේ කතාබහට එය ලක්වීමටද ඉඩ තිබුණි.

කෙසේ වෙතත් ප්‍රධාන වශයෙන් විනය කරුණු අටක් (අෂ්ට ගරු ධම්ම) හික්ෂුණින් විසින් පිළිගැනීමට නියම කොට එම කොන්දේසි යටතේ ඔවුන්ට පැවිද්ද ලබාදීමට අවසානයේදී බුදුන්

"මෝඩියා මට දරුවෝ ඇත. මට ධනය ඇත කියා සිතමින් උද්දුම වෙයි. තමාට තමනුත් හැකි කල කුමන දරුවෝද? කුමන ධනයද?"

වහන්සේ කැමති වී ඇත. එකී කොන්දේසි අට අතරින් පළමු වැන්න නම් යම් කාන්තාවක් පැවිදිව සියක් වසරක් ගත වුවද, එක් දිනක් (එදිනම) පැවිදි වූ භික්ෂුවකට නමස්කාර කළ යුතුය යන්නය. දෙවැන්න වැනි කාලයේදී භික්ෂුන් වැඩ වාසය නොකරන ප්‍රදේශයක නොවැසිය යුතු බවය. තවත් වගන්ති දෙකක් වන්නේ භික්ෂුණියක් කිසිවිටක භික්ෂුන්ට ඉගැන්විය නොයුතු බව හා භික්ෂුන් විසින් භික්ෂුණීන්ට ඉගැන්විය යුතු බවය. එසේම භික්ෂුණීන් විසින් කිසිවිටක භික්ෂුන්ට අපහාස නොකළ යුතු බවය. මෙකී කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීමේදී එකල්හි භාරතයේ පැලපදියම්ව තිබූ බ්‍රාහ්මණ සමාජ සංකල්ප එනම් පුරුෂ මූලික සමාජ ක්‍රමයට එක්වරම පහර ගැසීමට ඉදිරිපත් නොවීමක් මෙන්ම භික්ෂුණීන්ට භික්ෂුන්ගේ ආරක්ෂාව ලබාදීමක්ද දක්නට ලැබේ.

මෙහෙණි සස්තෙහි ආරම්භක අවස්ථාවේදී ඔවුන් හඳුන්වා දී ඇත්තේ ශාකා දූවරුන් වූ මෙහෙණියන් (සමනියා සාකා ධිතරා) යනුවෙනි. එහෙත් වැඩිකල් නොගොස් විවිධ සමාජ කණ්ඩායම්වලින් හා විවිධ ප්‍රදේශවලින් පැවිදි වූ කාන්තාවන්ගෙන් මෙහෙණි සස්ත සමන්විත විය. උදාහරණ වශයෙන් ථෙරී ගාථාවල සඳහන් මත්තා, කාපිලාණි, බද්දා ඇතුළු බොහෝ දෙනා බ්‍රාහ්මණ වංශික කාන්තාවන් වූහ. සාවන්ටියේ මහා ධන කුචේරයකුගේ දියණියක වූ උත්තමා, රජගහ ව්‍යාපාරිකයකුගේ දියණි සුක්ඛා ඇතුළු වෙළෙඳ කුලයේ බොහෝ දෙනා පැවිදි වූහ. කිසාගෝතමී වැනි දුගී පවුල්වල අයද පුණ්ණිකා වැනි වහල් කාන්තාවන්ද පැවිදි වූහ. මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී සමග එතුමියගේ සේවිකාවන්ද පැවිදි වූහ. මොවුන්ගෙන් සමහරුන් ඉතා රූපත් මෙන්ම යෞවන විශෙහි සිටියවුන් වූහ. උදාහරණ වශයෙන් ථෙරී ගාථාවල සඳහන් අභිරුපී නන්දා, ජනපද කළ්‍යාණි හා සුන්දරී නන්දා ආදීන් දැක්විය හැකිය. විනයේ සඳහන් පරිදි වරෙක එවැනි භික්ෂුණීන් පිරිසක් අවිරවතී ගංගාවෙහි ස්නානය කරන කල්හි එහි සිටි මිනිසුන් ඔවුන්ට විහිළු තහළු කර ඇත්තේ මේ තරුණ වයසේ කම්සැප විඳ මහලු වූ පසු පැවිදි වන ලෙස කියමිනි.

මෙසේ ඇතිවූ මෙහෙණි සස්තට සංඝකර්ම කරන ආකාරය ඇතුළු විනය බණ දහම් භික්ෂුන් විසින් කියා දී ඇත. එසේ වුවද පැවිදි වීමට අවශ්‍ය සුදුසුකම් ආදිය විමසීම් මෙහෙණියන්ටම පවරා ඇත. එසේ මෙහෙණියන්

විසින් දෙනු ලැබූ පැවිද්ද පසුව භික්ෂුන් විසින් ස්ථිර කරනු ලැබීය. ඔවුන්ගේ පැවිදි ජීවිතය වුවද භික්ෂුන්ගේ පැවිදි ජීවිතයේ නීති රීතිවලට වඩා වෙනස් විය. උදාහරණ වශයෙන් සාමණේර නමකට සික්ඛා පද 10 ක් රැකීමට සිදුවූ අතර සාමණේරනියකට රැකීමට සිදුවූයේ සික්ඛා පද 6 කි. නැටුම් වැයුම්, දර්ශන, සුවඳ විලවුන්, මල් පැළඳීම, සුබෝපභෝගී උස් අසුන්, මුදල් පරිහරණය ඔවුන්ගේ සික්ඛා පදවලට අයත් නොවීය. පැවිද්දේ ආරම්භක වසර දෙකෙහි ඔවුන් හැඳින්වී ඇත්තේ සික්ඛාමාන යනුවෙනි. මෙය ඔවුන්ගේ පුහුණු කාලයක් විය. එම කාලයේදී පිරිමින් සමග ගැවසෙන අයට උපසම්පදාව

නොදිය යුතු යැයි පාවිත්තපාළියෙහි සඳහන්ය. දීපවංශය අනුව දෙවන පෑ තිස් කාලයේ (ක්‍රි.පූ. 257-207) සඟමිත් මෙහෙණිය පැමිණියේ උත්තරා, හේමා, පසාදපාලා, අග්ගිමිත්තා, දාසිකා, ඵෙග්ගු, පබ්බතා, මත්තා, ධම්මදාසී, මහාදේවී, පදුමා, උත්තලා ආදී භික්ෂුණීන් කැටුවය. ඔවුන් විසින් මෙරට කාන්තාවන්ට සූත්‍ර පිටකය හා විනය පිටකය උගන්වා පැවිදි කර ඇත. ඒ අනුව රජ බිසවක් වූ අනුලා ඇතුළු පිරිසක් පළමුව පැවිදි බිමට පත්ව ඇත. මහාවිහාරයට ආසන්නයේ පිහිටි හත්ථාල්හක මෙහෙණවර මොවුන්ගේ මූලස්ථානය විය. මෙරට

"යමක් කොට පසුතැවෙන්නට වේද යමක විපාකය කඳුළු පිරි මුහුණෙන් යුක්තව හඬමින් විඳින්නට සිදුවේ."

බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ දැක්වෙන පරිදි ක්‍රි.පූ. පළමු ශතකයේ දුටුගැමුණු රාජ්‍ය සමය වන විට භික්ෂුණී ශාසනය මහත් දියුණුවට පත්ව තිබී ඇත. ක්‍රි.පූ. පළමු ශතකයේ මහා විහාරයෙන් බිඳී අභයගිරිය ඇතිවීමෙන් පසු අභයගිරි භික්ෂු කණ්ඩායමක්ද සිටි බව සනාථ වන්නේ ක්‍රි.ව. 436 දී අභයගිරියෙන් ගොස් චීනයේ උපසම්පදාව පිහිටු වූ තිසරා ප්‍රමුඛ භික්ෂුණීන් ගැන වින වාර්තාවල සඳහන් වන හෙයිනි.

කෙසේ වෙතත් 10 සියවසින් පසුව එනම් අනුරාධපුර යුගයේ අවසාන කාල පරිච්ඡේදයෙන් පසුව ථෙරවාදී භික්ෂුණීන් පිළිබඳව අසන්නට නොලැබේ. 12 වැනි සියවසේ ඉහළ බුරුමයේ ශිලා ලිපියක් අනුව එහි භික්ෂුණීන් සිටි බවක් සටහන් වෙතත් ඒ තාත්ත්වික නිකායන්ට අයත් බව දැනට සැලකී ඇත.

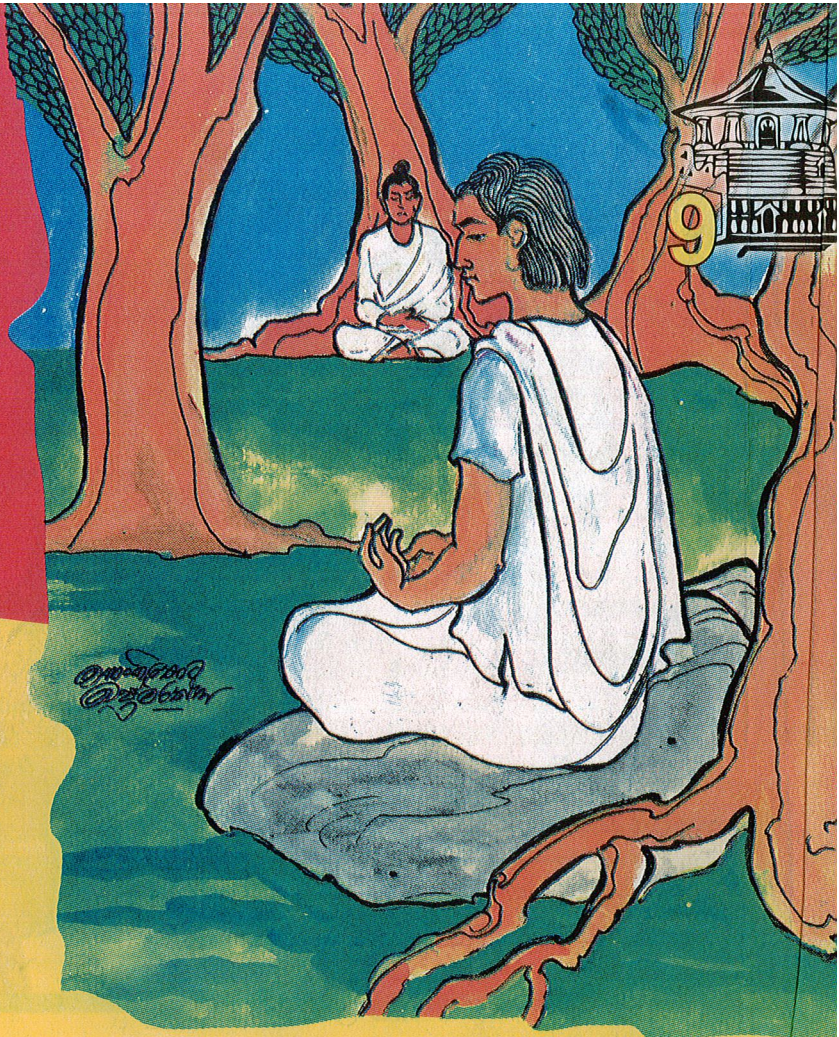
මෙරට භික්ෂුණී ශාසනය ගැන විමසීමේදී එහි පැතිරීම භික්ෂු සමාජය හා සැසඳීමේදී ඉතා ස්වල්ප බව පෙනී යයි. එසේම ජනතාවගේ වැඩි සැලකිල්ල ප්‍රධාන වශයෙන් භික්ෂු සමාජය කෙරෙහි යොමු වීමද වංශකථා හා සෙල්ලිපි පිරික්සීමේදී පෙනී යනු ඇත. සැලකීමේ ඇති වූ මෙකී වෙනසද භික්ෂුණී සසුනේ ව්‍යාප්තියට බලපාන්නට ඇත. භික්ෂුන් මෙන් වනගතව තනිව සිටීමේ අවදානම නිසා ව්‍යාප්තිය අඩු වන්නට ඇත. විශේෂයෙන්ම සංඝ ශාසනයට ලැබුණු රාජ්‍ය අනුග්‍රහයන් පිළිබඳ සටහන්වලදී මෙහෙණි සස්න ගැන සඳහන් වන්නේ ඉතා කලාතුරකිනි. රාජ්‍ය අනුශාසකයන් වූයේද භික්ෂුන් මිස මෙහෙණියන් නොවේ. යුද්ධ හා දේශපාලන විසඳුම් පැවැති අවධිවලදී භික්ෂුණීන්ට ලැබුණු රැකවරණය පිළිබඳ විස්තර දක්නට නොමැත. වළගම්බා රාජ්‍ය සමයේදී එසේ වූ කල්හි සමහර භික්ෂුණීන්

ඉන්දියාවට පලා ගොස් ඇති බව අට්ඨකතාවල සඳහන්ය. අනුරාධපුර යුගයේ අවසානයේ ඇතිවූ සොළී ආක්‍රමණයත් අනුරාධපුරයේ බෞද්ධ සිද්ධස්ථාන විනාශ මුඛයට යාමත් මෙහෙණි සස්නේ පරිහානියට බෙහෙවින් බලපාන්නට ඇත. සොළී පාලනය අවසන් කොට ක්‍රි.ව. 1070 දී මහා විජයබා රාජ්‍ය බලය ලබාගත් අවස්ථාව වන විට භික්ෂු උපසම්පදාව පවා නැතිවී තිබූ බව වාර්තා වීමෙන් මෙහෙණි සස්නට ඇතිවූ ඉරණම වටහා ගත හැකිවේ. එතුමා විසින් පහළ බුරුමයෙන් උපසම්පදාව ගෙනවුත් නැවත මෙරට භික්ෂු ශාසනය හා උපසම්පදාව ස්ථාපිත කිරීම සඳහන් වුවද මෙහෙණි උපසම්පදාවක් ගෙන ඒමක් ගැන සඳහනක් නැත. මෙතැන් සිට පාලකයන්ට මෙසේ මෙහෙණි සස්න නගා සිටුවීම සඳහා පිරිසිදු ථෙරවාදී මෙහෙණි සස්නක් තිබූ තැනක් සොයා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත. එසේ පිරිසිදු උපසම්පදාව තිබීම සඳහා ආචාර්ය පරම්පරාවක් තිබීම විශේෂයෙන් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. මෙම පරම්පරාව පැවතීම 10 වැනි සියවසින් පසු දක්නට නොලැබීම නැවත ථෙරවාදී මෙහෙණි උපසම්පදාවක් සඳහා බාධාවක් වී ඇත. උතුරු බුද්ධාගම පැවති රටවල මහායාන සම්ප්‍රදාය යටතේ භික්ෂුණී ශාසනයක් පැවතුණද ථෙරවාදී භික්ෂුන් මෙන්ම මෙරට පාලකයන්ද මහායානය යනු වෛතුල්‍යවාදය වශයෙන් සලකා ප්‍රතික්ෂේප කිරීම නිසා එවැනි රටවලින් උපසම්පදාව ගෙන්වා භික්ෂුණී ශාසනය නැවත ස්ථාපිත කිරීමට ඉදිරිපත් වී නැති බව පෙනේ. එසේ හෙයින් අනුරාධපුර යුගයේ අවසානයත් සමගම සංඝමිත්තා ථෙරණියගෙන් මෙරට ආරම්භ වූ මෙහෙණි සස්න අවසන් වී යැයි සැලකීම යුක්ති සහගතය.

අනුෂි නිසාරා කාර්යවසම්

"දෙවු වහාම කිරි හොම්දෙන්නාත් මෙන් කෙනෙකු විසින් කරන ලද පව වහා හොමෝරයි. විය අව යට වූ හිනි පුපුරක් මෙන් ඔහු දවමින් පසුපස ලුහු බඳී."

මරණ බිය නැතිකර ගන්නා ගැටලි

මරණය ගැන කතා කිරීම ප්‍රියජනක මාතෘකාවක් නොවේ. එය සිහිපත් කරන විට බොහෝ දෙනෙකුට බියජනක හැඟීමක් ඇති කරන අතර ඇතැම් අය “මා නම් මරණයට බය නැහැ. ඕනෑම මොහොතක හෝ මරණයට සූදානම්” යැයි කියා සිටියත් එය බොහෝ විට මරණාසන්න මොහොතේදී වෙනස් වෙයි. “අනේ මගේ ජීවිතය බේරා දෙන්නැ” යි මේ හැමදෙනාම අයදිති. ඇත්ත වශයෙන්ම මරණ භය සාධාරණද? අසාධාරණද? නැතිනම් එයින් වැළකී සිටිය හැකිද? ගැන ගැඹුරින් කල්පනා කිරීම ධර්මාවබෝධය ලැබිය හැකි හොඳ විදර්ශනා භාවනාවකි.

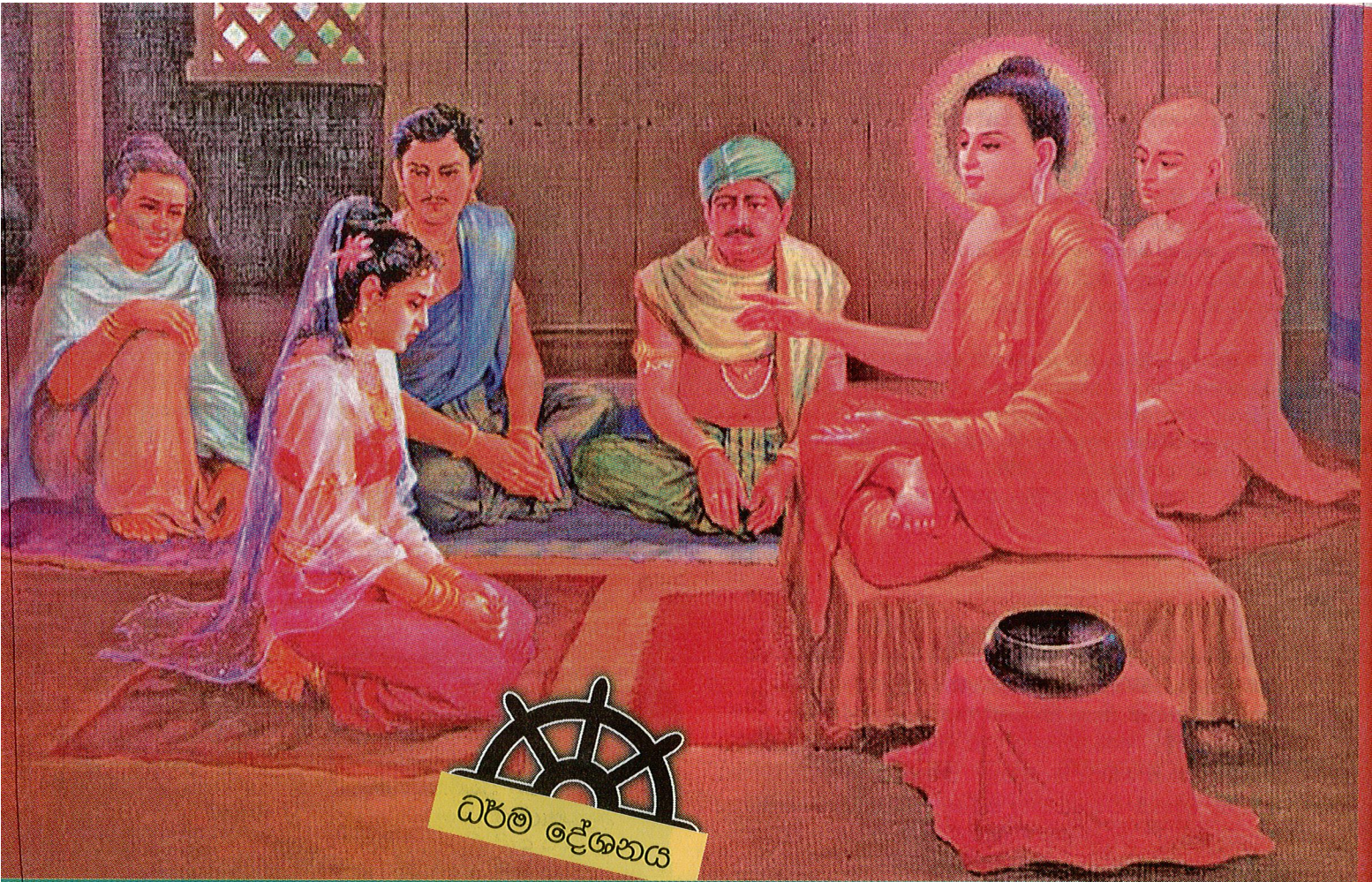
මනුෂ්‍ය, ජීවියා පමණක් නොව සෑම ජීවියෙක්ම නිර්මාණය වී ඇත්තේ ශක්ති තුනක සම්බන්ධතාවක් හේතුකොටගෙනය. ඒ කාය රූපය, ජීවිතේන්ද්‍රිය හා චිත්ත වෛතසිකයයි. මෙම ශක්ති තුනක ඒකාබද්ධ ක්‍රියාවලියට අපි පුද්ගලයකු වශයෙන් හඳුන්වමු. කාය රූපයක් ඇති වන්නේ මාතෘ ගර්භයක මව් පිය දෙදෙනාගේ ජීව ශක්තිය එකතුවීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙනි. මවගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස, ආහාර පානාදිය ආධාර කොටගෙන එම කළල රූපය පණ ඇති දෙයක් බවට පත්වේ. නමුත් එතැන සත්‍ය වශයෙන්ම සත්වයෙක් හෝ ජීවියෙක් ඇතිවී නැත. ඒ සඳහා එතැනට කර්ම ශක්තිය සම්බන්ධවීම අත්‍යවශ්‍යය. මෙම කර්ම ශක්තිය සම්බන්ධ වීමත් සමගම එම කළල රූපය සත්වයකු බවට පත්වේ. එනම්, කාය රූපයට, ජීවිතේන්ද්‍රියයක්, චිත්ත වෛතසිකයක් එකතුවීම ඉපදීම වන අතර එම ශක්ති තුන විසිර යාම මරණය යැයි කිව හැකි ය. එය කෙසේ වුවත් ඉපදීම සිදුවන්නේ කෙසේදැයි දැනගත් පමණින්ම මරණය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් විසඳෙන්නේ නැත. එනම් මරණය සමග එන මරණ බියයි. අප කවුරුත් මැරෙන්න කැමති නැත. සිය දිවි නසාගන්න සිතන අය එසේ මරණයට කැමති බව දක්වනත් එවැනි පුද්ගලයන් මැරෙන්නේ මේ ආත්මයේ තමන්ට නොලැබුණ දෙයක් ලබන ආත්මයේදීවත් ලබාගැනීමේ චේතනාවෙන්ය. කෙසේ වෙතත් ඒ

අයටද මරණ භය ඇති නොවෙනවා නොවේ. බොහෝ විට මරණයට ඉතාම ආසන්න තත්ත්වයකට පත්වූ විට මරණ භය ඇතිවිය හැකිය.

සත්‍ය වශයෙන්ම අප මරණයට බිය නැති නම් අප ධර්ම මාර්ගයේ බොහෝ දුරට ගොස් ඇති බව සිතා ගත්තාට වරදක් නැත. මේ නිසා මරණය ගැන කතා කිරීම බියජනක, භය උපදවන මාතෘකාවක් නොව ධර්ම මාර්ගයේ තවදුරටත් ඉදිරියට යාම හොඳ, එමෙන්ම අත්‍යවශ්‍ය විපස්සනා භාවනා මාතෘකාවක් ලෙස හැඳින්විය හැක. මරණය ගැන ඒ ඒ අවස්ථාවලදී එනම්, මරණයක්, මළමිනියක් දකින අවස්ථාවලදී අප ගැනත් මෙනෙහි කළ යුතුය. ඇත්ත වශයෙන්ම ජීවත් වී සිටින ඉතාම ආදරයෙන්, ප්‍රේමයෙන්, ආලයෙන් වැළඳ සිටි අයකු මිය ගොස් මළ මිනියක් බවට පත්වූ විට අප එය තව තවත් කොපමණ කාලයක් වැළඳ ගෙන සිටින්නෙමුද සිතා බලන්න. මේ නිසා මරණයට බියය. මැරෙන්න බියය. මළ මිනියක් ළඟ සිටින්නත් බියය. එය එසේ වන්නේ සත්‍ය ස්වභාව ධර්මයා විසින්ම වසා සිටින හෙයිනි. මරණයත් ඉපදීම මෙන්ම ස්වභාවික ක්‍රියාවලියකි. ඒ ස්වභාවය සිද්ධියක් නිසාය. එසේ නම් එවැනි ස්වභාවික සිද්ධියකට අප බිය විය යුත්තේ ඇයි? එය අපගේ නොදන්නාකම නිසා නොවේදැයි සිතා බලන්න.

පූජ්‍ය යටගලමල සුමනසාර හිමි

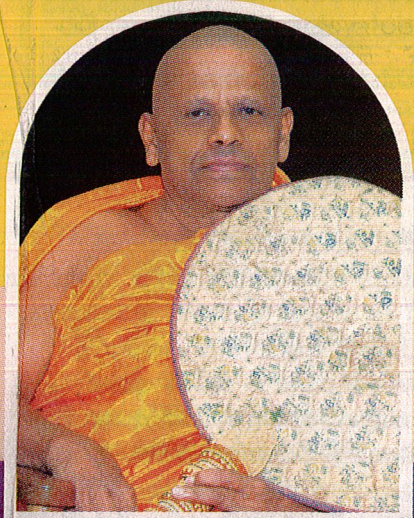
“තමාට පිහිට තමාමය. වෙන කවරෙක් තමාට පිහිට වේද? තමා මනාව දැමුණු කල දුර්ලභ වූ පිහිටක් ලබන්නේය.”

ධර්ම දේශනය

මෙලොව පරලොව දෙකෙහිම
 යහපත පිණිස හේතු වන

සමමාදිට්ඨිය

දේශකයාණෝ - මහනුවර නගරීරී
 විජයසුන්දරාචාර්ය විභාජ්‍යවරයාණි,
 වේනිභාසික ඔදුලු මුතියංගණ භාජ්‍යවරා විභාජ්‍යවරයාණි,
 ශ්‍රී දළදා මාලිගාවේ තේවාවාහාර,
 අතිගෞරවාර්ථන
 වරකාගොඩ බිච්චිසිද්ධි ශ්‍රී පඤ්ඤානන්ද
 ඤාණාරාමාණිධාන
 මහාචාර්‍යවරයාණික ස්වාමොපාල මහාභිකායේ අයුග්‍ර මහාචාර්‍ය
 නාර්ඨවයේ මහාභායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ

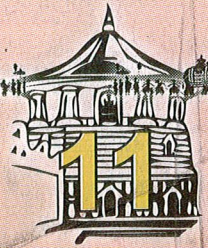
“කතමා වාචුසො සමමාදිට්ඨී, යං බො ආචුසො දුකෙකි ඤාණං
 දුකිසමුදයෙ ඤාණං දුකිනිරොධෙ ඤාණං දුකිනිරොධගාමිනියා
 පටිපදාය ඤාණං. අයං වුවචතාවුසො සමමාදිට්ඨී.”

“සමමාදිට්ඨී ය නම් දුකි සත්‍යයෙහි ඤාණය, දුකි සමුදයෙහි ඤාණය,
 දුකිනිරොධ සත්‍යයෙහි ඤාණය, දුකිනිරොධගාමිනීපටිපදායඪී
 සත්‍යයෙහි ඤාණය සමායක් දෘෂටි ය යැයි කියනු ලැබේ.”

පින්වත්නි,

බෞද්ධයාගේ එකම බලාපොරොත්තුව සියලු සංස්කාරයන්ගේ
 අනිත්‍යතාවයෙන් මිදී, සසර කතරින් එතෙර වීමයි. නිවන් මග පසක් කර
 ගැනීමයි. සත්වයා රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාන යන ස්කන්ධ
 පංචකයේ එකතුවෙන් නිර්මාණය වෙයි. ඒ කිසිවක් නිත්‍ය නොවේ. සැපතක් ද

“සියල්ලෝ දුඬුවමට තැනී ගනිත්. සියල්ලෝ මරණයට බිය වෙත්. ඒ හිසා තමා උපමා කොට සිතා අනුත් හොනැසිය යුතුය. හොනැස්විය යුතුය.”

නොවේ. සියලුම සංස්කාරයෝ අනිත්‍යය ය. වහා වෙනස්වන සුළඵය. සැපත හෝ සතුට ලබා නොදෙයි. මේ සංස්කාරයන් හේතු කොට ගෙන පුද්ගලයා පීඩාවට, අසහනයට පත් වේ. එබැවින් එයින් සම්පූර්ණයෙන් මිදිය යුතු වේ. ඒ සඳහා නිවන අරමුණු කොට දහමෙහි හැසිරිය යුතුය.

නිවන අරමුණු කරගත් ආයඝී ශ්‍රාවකයා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කොට වදාළ වතුරායඝී සත්‍යය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ලබා ගත යුතු වේ. ඒ සඳහා සියලු පවි නොකිරීමත්, කුසල් දහම් රැස් කිරීමත්, සිත පිරිසිදු කර ගැනීමත්, දුක, දුක හට ගැනීමට හේතුව, දුකට හේතුව නැති කිරීම, දුකෙන් මිදීමේ මාර්ගය යන සත්‍ය සතර අවබෝධ කර ගැනීමත් අවශ්‍ය බවට බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුදැන වදාළ සේක.

වතුරායඝී සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීමේ හේතුවෙන් බොහෝ කලක් සසර සැරිසරන්නට සිදු වේ යැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාළ සේක. මේ වතුරායඝී සත්‍යය කිසිවෙකුට, කිසිදා අසත්‍ය යැයි කිව නොහැකිය. කිසිදාක එහි අඩුවක් හෝ වෙනසක් කළ නොහැකිය. වතුරායඝී සත්‍යය බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙනෙකු විසින් ම අවබෝධ කොට හෙළි කළ යුතු දහමකි.

අප ගෞතම තථාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් බරණැස ඉසිපතනයේ මීගදායේ දී, යම් පැවිද්දෙකු විසින් හෝ, බමුණෙකු විසින් හෝ, දෙවියෙකු විසින් හෝ, මාරයෙකු විසින් හෝ, බණ්ඩු විසින් හෝ, ලොව අන් කිසිවෙකු විසින් හෝ නොපැවැත්විය හැකි අනුත්තර වූ ධර්මකුසල දේශනා කොට වදාළ සේක. බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙනෙකු විසින් ම අවබෝධ කොට දේශනා කළ යුතු දුක්ඛායඝී සත්‍යය, දුක්ඛසමුදයායඝී සත්‍යය, දුක්ඛනිරෝධායඝී සත්‍යය, දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායඝී සත්‍යය අවබෝධ කොට දේශනා කිරීම බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙනෙකුට හැර අන් කිසිවෙකුට කළ නොහැකිය.

ධම්මපදයේ මග්ග වග්ගයේ සඳහන් වන ආකාරයට,

“මග්ගනටයංගිකො සෙට්ඨො,
සච්චානං වතුරො පදා,
වීරාගො සෙට්ඨො ධම්මානං
දීපදානං ච චක්ඛාම.”

“මාර්ගයන් අතුරෙන් ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය ශ්‍රේෂ්ඨයි. සියලු සත්‍යයන් අතුරෙන් ආයඝී සත්‍ය සතර උත්තමයි. ධම්යන් අතරෙහි විරාගය හෙවත් නිවන ශ්‍රේෂ්ඨයි. දෙපා ඇත්තන් අතරෙහි පසැස් ඇති සර්වඥයන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයි.” යන දේශනාවට අනුව ආයඝී මාර්ග අටෙහි සහ ආයඝී සත්‍ය සතරෙහි ඇති වැදගත්කම මනාව පසක් වේ. එදිනෙදා ජීවිතය තුළදීත් ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් වෙයි.

ඒ දුක්ඛායඝී සත්‍යය නම්, ජාතිය, ජරාව, ව්‍යාධිය, මරණය, ශොකපර්දෙව දොමනස්සය, උපායාසය, රිසි දේ නොලැබීම, අප්‍රියයන් හා එක් වීම, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන් වීම යන මේ

සියල්ල දුක්ය. සැකෙවින් ගත හොත් රූප, වේදනා, සංඝෝඤා, සංඛාර, විඥාන යන පංචුපාදානස්කන්ධය ම දුක් වෙයි.

දුක්ඛසමුදයායඝී සත්‍යය නම්, දුක හට ගැනීමේ හේතුවයි. දුක්ඛසමුදය නම් පුනර්භවය පිණිස ගැනෙන නන්දිරාග සහගත ඒ ඒ භවයෙහි ඇලුම් කරන තෘෂ්ණාවය. සත්වයා නැවත නැවත ඉපදීමට හේතු වන්නේ මෙම තෘෂ්ණාවයි. තෘෂ්ණාවෙහි ලක්ෂණත්‍රයක් වෙයි. එය කාම තෘෂ්ණාව, භව තෘෂ්ණාව, විභව තෘෂ්ණාව යනුයි. එහි කාම තෘෂ්ණාව යනු ඇස, කණ, දිව, නාසය, කය, සිත යන ද්වාර නිසා ඇති වන තෘෂ්ණාවයි. කාමය යනු තම රාගික හැඟීම් ඇති කරන ස්වභාවයයි. ඇලීම බැඳීම මුල් කොට ගත් තෘෂ්ණාවයි. භව තෘෂ්ණාව යනු භවය පැනීම නිසා උපන් ශාස්ථික දෘෂ්ටිය සමඟ රූප අරූප භවයෙහි ඇල්ම හා ධ්‍යාන සුබය පිළිබඳ සියුම් ඇල්ම ද වේ. මේ ආත්මය සත්වයා සදාකාලිකය, නොදිරිය, නොමියෙයි, නොමියන ආත්මයක් ඇත්තේ යැයි ගන්නා වැරදි විශ්වාසය ශාස්ථික දෘෂ්ටිය නම් වෙයි. විභව තෘෂ්ණාව උච්ඡේද දෘෂ්ටිය මුල්කොට ඇති වෙයි. සත්වයා මරණින් මතු නොපවත්නේය. මේ ජීවිතයෙන් අවසන් වන්නේය යන මිථ්‍යා විශ්වාසයක් ඇති කර ගැනීමයි. දිගටම පැවැත්මක් ඇති කර ගැනීම භවයක් ඇති කර ගැනීමයි. භවයෙන් නිදහස් වී නිවන ලැබීමට නම් කාම තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ කළ යුතුයි. තෘෂ්ණාවගේ දුරු කිරීමක්, බැහැර කිරීමක්, නොඇල්මක්, නිරෝධයක් වේ ද, එයට දුක්ඛනිරෝධායඝී සත්‍යය යැයි කියනු ලැබේ. දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදායඝී සත්‍යය නම්, මැලුම් පිළිවෙත නැමැති ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය මැයි. එය ලොකික, ලෝකෝත්තර වශයෙන් දෙයාකාරයකි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාළ ඒ ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය ප්‍රඥාවට ගැනෙන සම්මාදිට්ඨි - යහපත් දැකීමය, සම්මාසංකප්ප - යහපත් සිතුවිලිය, සීලයට ගැනෙන සම්මාවාචා - යහපත් වචනය, සම්මාකම්මන්ත - යහපත් ක්‍රියාය, සම්මාආජීව - යහපත් දිවි පැවැත්මය, සමාධි ගණයට ගැනෙන සම්මාවායාම - යහපත් වැයමය, සම්මාසති - යහපත් සිතිය, සම්මාසමාධි - යහපත් සමාධිය යනුයි.

මග්ගවිභංගයේ සඳහන් වන ආකාරයට නැසිය යුතු කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූ හෙයින් ද, ආයඝී භාවයට පමුණුවන හෙයින් ද, සතරඵලයට පමුණුවන හෙයින් ද මෙම මාර්ගය, ආයඝී නම් වේ. පංචස්කන්ධ ධම්ම - දුක යැයි දැනීම, තෘෂ්ණාව, දුකට හේතුව - දුක්ඛසමුදය බව දැනීම, දුක හා සමුදයේ නොපැවැත්ම - දුක්ඛනිරෝධය යැයි දැනීම, ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය - දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යැයි දැනීම යන වතුස්සත්‍යය පිළිබඳ ඥානය සම්මාදිට්ඨිය නමින් හැඳින්වේ.

මේ අයුරින් පංචස්කන්ධ ධම්මයන් - දුක යැයි දැනීම, ප්‍රත්‍ය සහිත වූ තෘෂ්ණාව - දුක ඉපදීමේ හේතුව යැයි දැනීම, ඒ දුක හා සමුදය යන දෙකේ නොපැවැත්ම - දුක්ඛනිරෝධ යැයි දැනීම, දුක්ඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව යැයි ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගය පිළිබඳ ඥානය, සම්මාදිට්ඨිය නම් වේ. සම්මාදිට්ඨිය, ආයඝී අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ අට අතුරෙන් නිවන් අවබෝධය පිළිබඳ පිළිපත් යෝගාවචරයාට බොහෝ උපකාරී වන හෙයින් මුලින් දැක්වේ.

සම්මාදිට්ඨිය වතුරායඝී සත්‍ය ප්‍රතිවේදය පිණිස පූර්වභාග

“යම් තැනක සිට පවේ විපාකයෙන් මිදිය හැකිද එබඳු තැනක් අහසෙහිත් හැත. මුහුදු මැදත් හැත. පර්වත කුහරයකවත් හැත. එබඳු බිම් පෙදෙසක් ලොව කොහේවත් ඇත්තේ හැත.”

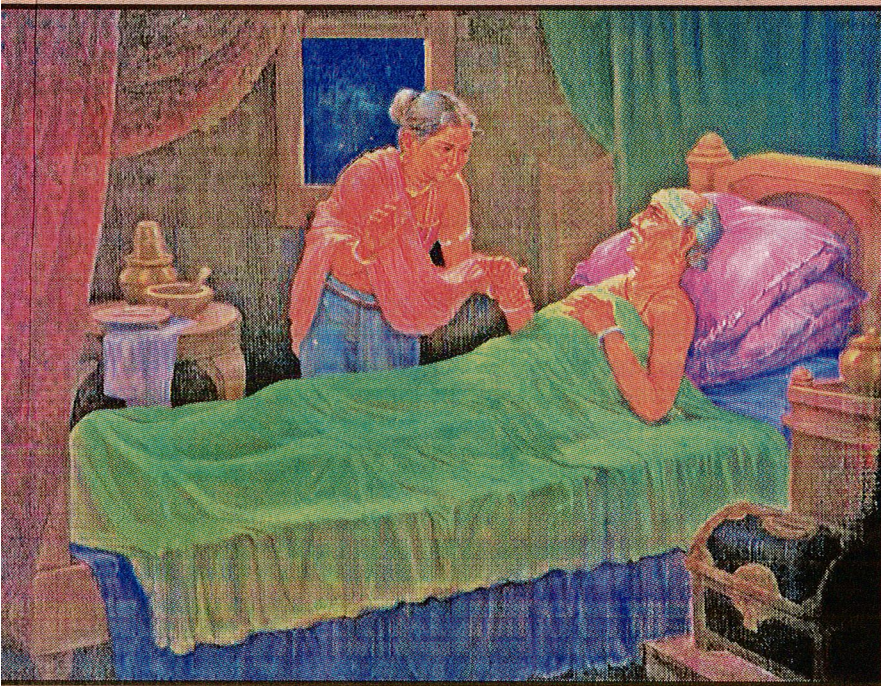

ප්‍රතිපදා පූරණ වශයෙන් බෙදුනු නිවාණාලමිබන වූ සෘජුව අවිද්‍යාව නසන හෙයින් විද්‍යා නම් වූ ප්‍රඥාවක්සුස සම්මාදිට්ඨිය යි. එය අවිපරිත දැකීම ලක්ෂණ කොට ඇත්තේය. අවිද්‍යාධ්‍මකාරය විධිවිසනය කිරීම වැටහෙන ආකාරයි. නාම රූපයන්ගේ ඇති සැටි දැකීම තුළින් දිට්ඨි ශුද්ධිය ඇති වී දෙසැට ඵ්ථාදෘෂ්ටියෙන් මිදෙයි. ශ්‍රද්ධාව මුල් කොට ගත් බුද්ධ, ධම්ම, ආස යන තෙරුවන කෙරෙහි විශ්වාසයත්, සුවිසි මහා ගුණ පිළිබඳ විශ්වාස කිරීමත් තුළින් ශ්‍රද්ධාව ඇති වීමට සමයක් දෘෂ්ටිය හේතු වේ. යහපත් දැක්මක් නොමැත්තේ නම් කුසලයෙහි සිත පිහිටුවා ගැනීමට නොහැකිය. ශ්‍රද්ධාවෙන් බලවත් වූ සිත නිතර කුසලයට යොමු වේ. නිවැරදි යහපත් දැකීමට ප්‍රඥාව අවශ්‍ය වේ. මිනිසා සමයක් දෘෂ්ටියෙන් හා ව්‍යායාමයෙන් සුගතියට ගමන් කරයි. සමයක් දෘෂ්ටිය ඇති තැනැත්තා අඳුරෙන් - එළියට, එළියෙන් - එළියටම ගමන් කරයි. මිථ්‍යා දෘෂ්ටියෙන් දුගතියට පත් වෙයි. ඔහු

නොදැනීම නිසා, චතුරායී සත්‍යය ගැන නොදැනීම නිසා, පිං - පච්ච රූප කර ගනී. සංස්කාර යනු රූප කිරීමයි. රූප කරන පිං වලට පුණ්‍යාභිසංඛාරා යැයි ද, රූප කරන අකුසල් වලට අපුණ්‍යාභිසංඛාරා යැයි ද පැවසේ. කය වචනය සිත යන තිදොරින්ම පිං හෝ පච්ච රූප කර ගනී.

මජ්ඣිමනිකායෙහි එන සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රයට අනුව, නිවන් අරමුණු කොට ඇති අවිද්‍යානුසය නසන ප්‍රඥාවක්සුස සම්මාදිට්ඨියයි. යම් කලෙක පටන් ආයතී ශ්‍රාවකයා අකුසලයන් අකුසල මූලයන් දැනී ද, කුසලයන් කුසල මූලයන් දැනී ද මෙපමණකින් ඒ ආයතී ශ්‍රාවකයා සමයක් දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධම්මයේ ගුණ දැන පැහැදුණෙක් වෙයි. නිවාණ ධම්මයට පැමිණියෙක් වෙයි.

ප්‍රාණ ඝාතය, අදන්තාදානය, මිථ්‍යාවාරය, මුසාවාදය, පිසුණාවාවය, එරූස වචනය, සම්ඵප්පුලාපය, අභිධ්‍යාව, ව්‍යාපාදය, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යනු අකුසලයයි. අකුසල මූලය නම් ලෝභය, ද්වේෂය, මෝහයයි.

කුසලය නම් ප්‍රාණ ඝාතයෙන්, අදන්තා දානයෙන්, කාම මිථ්‍යාවාරයෙන්, මුසාවාදයෙන්, පිසුණාවාවයෙන්, එරූස වචනයෙන්, සම්ඵප්පුලාපයෙන් මිඳී, අනභිධ්‍යාවෙන්, අව්‍යාපාදයෙන්, සමයක්දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වීමයි. කුසල මූලය නම් අලෝභය, අද්වේෂය, අමෝහයයි.

යම් කලෙක පටන් ආයතී ශ්‍රාවකයා මෙසේ අකුසලය දැනී ද, අකුසල මූලය දැනී ද, කුසලය දැනී ද, කුසල මූලය දැනී ද, ඔහු සර්වප්‍රකාරයෙන්ම රාගානුසය නැති කොට ප්‍රතිසානුසය දුරු කොට මම යන දෘෂ්ටිය බඳු වූ මානානුසය නසා අවිද්‍යාව දුරු කොට විද්‍යාව උපදවා ඉහතාත්මයේ දී ම දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වෙයි. මෙතෙකින් ආයතී ශ්‍රාවකයා සමයක් දෘෂ්ටිකයෙක් වෙයි. ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සෘජු වෙයි. ධම්මයෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්තව නිවාණයට පැමිණෙයි.

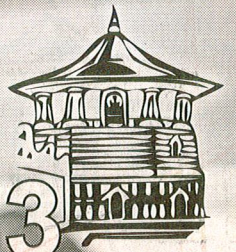
අඳුරෙන් අඳුරට ගමන් කරයි. මිසදිටු ආගම් වැළඳගැනීම, වැරදි ශීල සමාදානය, කම්ය, කම්ඵල ගැන විශ්වාසයක් නැතිකම, පරලොච්ඡ කෙරෙහි විශ්වාසය නොතැබීම යනාදිය මිථ්‍යාදෘෂ්ටියයි.

ශෝක, පරිදේව දුකට දොමනස්ස ආදී වශයෙන් පංචස්කන්ධය නිසා ඇති වන දුක පිළිබඳ නොදැනීම අවිද්‍යාවයි. අවිද්‍යාව නිසා සංස්කාර හට ගනියි. අවිද්‍යාව ඇත්තාට තෘෂ්ණාව ගැන දැනීමක් හෝ දුක අවබෝධ කර ගැනීමට හෝ තෘෂ්ණාව ප්‍රතිණ කිරීමෙන් ලැබෙන නිරෝධය පිළිබඳ දැනීමක් හෝ ඇති වන්නේ නැත. චතුරායී සත්‍යය පිළිබඳ දැනීමක් නැතිකම අවිද්‍යාවයි. මෝහය, මෝඛකමට, මූලාවට ද අවිද්‍යාව හේතු වෙයි. මෝඛකම නිසා, පිං පච්ච

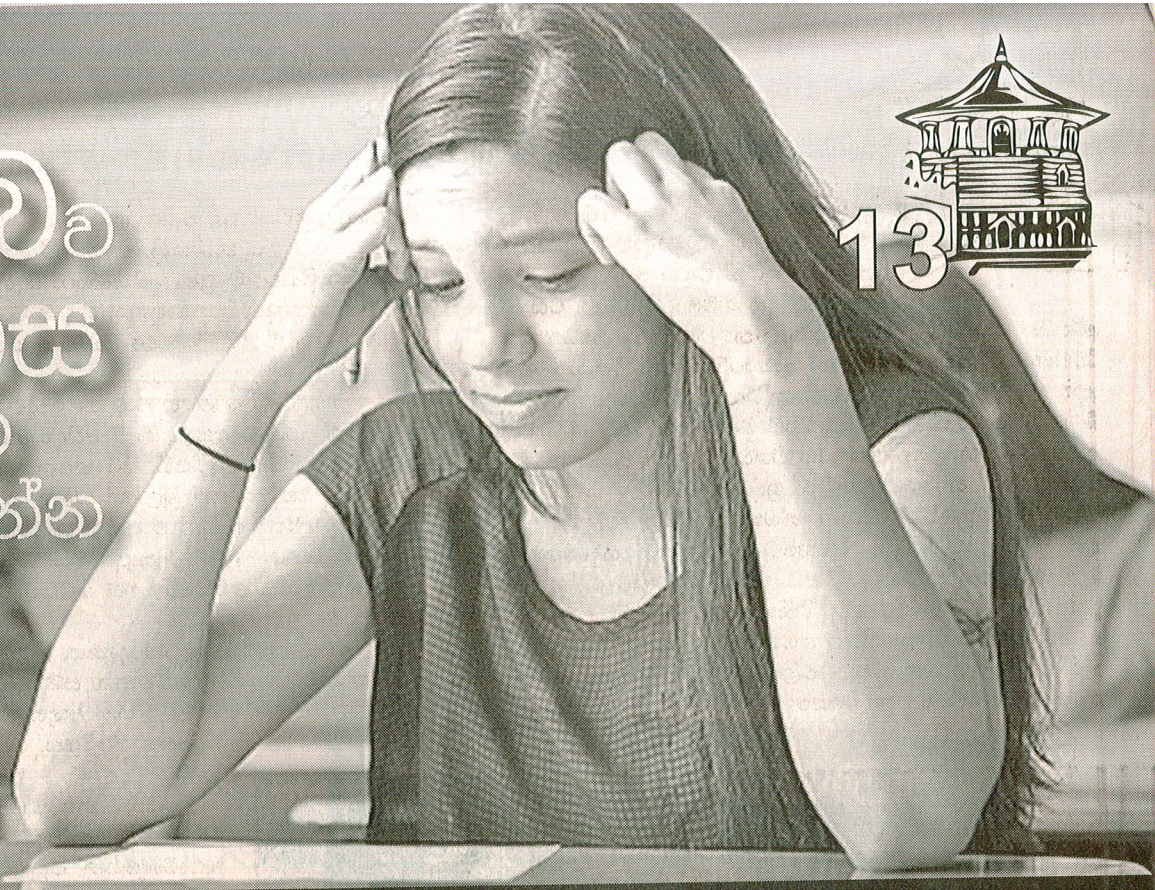
නිවන් මග හෙළි කර ගැනීමට නම් පළමුව යහපත් දැකීම නම් වූ කුසල් සිත වධිතය කර ගත යුතුය. මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නම් වූ අකුසල් සිත බැහැර කළ යුතුය. මෙසේ චතුරායී සත්‍යය පිළිබඳ නිවැරදි දැකීම ඇති කර ගැනීමෙන් සම්මාදිට්ඨිය ඇති වෙයි. ඕනෑම දෙයක් යථාභූත ලෙස දැකිය හැක්කේ චතුරායී සත්‍යයෙනි. ඒ සඳහා භාවනාවෙන් සිත දියුණු කොට අවබෝධය, ප්‍රඥාව වඩා ගත යුතුය. වැරදි දෘෂ්ටි ගැනීම නිවනට බාධාවෙකි. ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ මුල් කර ගෙන ලාභ ප්‍රයෝජන සලකා වැරදි දෘෂ්ටි ගැනීම මෙලොව - පරලොව දෙකෙහිම පිරිහීමට හේතු වෙයි. මෙම උතුම් පොහෝ දින සම්මාදිට්ඨිය හෙවත්, යහපත් දැකීම ඇති කොට ගෙන, මෙලොව පරලොව ජීවිතය යහපත් කර ගෙන නිවන් මග පසක් කර ගැනීමට වැයම් කරමු.

තෙරුවන් සරණයි.

"යමෙක් මුලදී පමා වුවත් පසුව හොපමා වේද ඔහු වලාකුළින් හිකුත් වූ සඳක් මෙන් මේ ලෝකය බඩුවවයි."

ඔබ, ඔබව විශ්වාස කරගෙන ජීවත් වෙන්න

ඔබේ ජීවිතය මහාර්ඝ වස්තුවක්. එය හරිම සුන්දර දෙයක්. නමුත් ඔබට ජීවිතය ගැන එහෙම සිතෙන්නේ නැහැ නේද? ඒ මොකද? ඔබ කියාපි මට තියෙන කරදර, මට තියෙන ප්‍රශ්න දන්නවා නම් ඔහොම කියන එකක් නැහැ කියලා. මැණික් ගලක් දූවිලිවලින්, පස්වලින් වැසුණාම දීප්තිය දෙන්නේ නැහැ. ඒ වාගේම කරදර ප්‍රශ්නවලින් වැසුණාම ජීවිතයේ වටිනාකම ලස්සන නොපෙනී යනවා. නමුත් දූවිලිවලින් වැසුණාම, මඩ තැවරුණාට මැණික් ගලේ වටිනාකම නැතිවෙලා නැහැ. ටිකක් උත්සාහ කළොත් ඒකේ වටිනාකම මතුකර ගන්න පුළුවන්. ඒ වගේම තමයි අපේ ජීවිතත්.

කරදර ප්‍රශ්න කියන්නේ අපිට ජීවිතය නිවැරදිව ලස්සනට හදාගන්න අපිව පොළඹවන දේවල්. අපි ඒ තැන්වලදී නිවැරදිව කටයුතු කළොත් අපේ ජීවිත ගොඩාක් ලස්සන කරගන්න පුළුවන්. වැරදියට කටයුතු කළොත් තමයි අපිට කලකිරීම, වේදනාව, එපාවීම ඇතිවෙන්නේ.

සිතන්න, ඔබ ග්‍රහ අපලවලට, පෙර කර්මයට, දෙවියන්ගේ කැමැත්තට ආදී නොයෙක් දේවලට ඔබේ ජීවිතය තීරණය කරන්න ඉඩ දීලා නේද? එයින් අපේ ජීවිතවල වටිනාකම, ලස්සන මතුකර ගන්න අපිට පුළුවන් වුණාද? ඇත්තටම ඒ වගේ එක එක දේවල්වලට අපේ ජීවිතයේ වගකීම භාරදීපු නිසා නේද අපිට අපේ ජීවිත එපාවෙලා තියෙන්නේ? ඔබ, ඔබ ගැන විශ්වාස කරන්න. ඔබ, ඔබට අවංක වෙන්න. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ අපේ පිරිසිදුකමට, ලස්සනට වගේම අපිරිසිදු,

අවලස්සනට වෙන කවුරුවත් නොවෙයි, අපිම වගකිය යුතු බවයි. මේ ගැන විශ්වාසය ඇති කරගෙන ජීවත් වෙන්න.

ඔබේ ජීවිතයේ දියුණුව, සතුට වෙනුවෙන් මේ කරුණු ටික අද අදම ක්‍රියාවට නගන්න. එතකොට පහසුවෙන් ඔබට ඔබේ ජීවිතය ජයගන්න හැකි වේවි.

- ඔබ හැමවිටම උත්සාහවන්ත අයකු වන්න.
- ඔබ, ඔබ කරන කියන කටයුතු පිළිබඳව සිහිකල්පනාවෙන් කටයුතු කරන්න.
- ඔබ හැමවිටම ඔබේ වර්තයට අපකීර්තියක්, අයහපතක් ගෙන දෙන වැරදි ක්‍රියා කිරීමෙන් වළකින්න.
- ඔබ නිතරම තමන් කළ කී දේ හා කරන කියන දේ පිළිබඳව විමසිලිමත් වන්න.
- ඔබ සැමවිටම, සංවර්ධිත මෙන්ම ක්‍රියාශීලී අයෙක් වන්න.
- ඔබ නිතරම වැරදි අඩු අයෙක් වන්න. තවත් අයකුට ඔබේ වැරදි දකින්නට ඉඩ නොතබන්න.
- ඔබ සැමවිටම ඔබේ දෛනික කටයුතු කල් නොදමා කළ යුතු දේ කළ යුතු මොහොතේම සිදු කරන්න.

මේ ටික සිතට අරගෙන ජීවත් වෙන්න. ග්‍රහ අපල යට යාපි. කර්මය යට යාපි. ඔබේ ජීවිතයේ තීරකයා අත් කවරෙක්වත් නොව ඔබම බව ඔබට වැටහේවි.

ඔබට තෙරුවන් සරණයි.

ධර්ම ගවේෂි

"සුවර්තයෙහි හැසිරිය යුතුය. දුශ්චරිතයෙහි හොහැසිරිය යුතුය. ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා මෙලොව පරලොව දෙකෙහිම සුවසේ වෙසේ."

මගඵල නොලබා මියගිය අයෙකුට 'නිවන් සැප ලැබේවා' යැයි කියා ප්‍රාර්ථනා කිරීම හරිද?..?

මනසෙකුට ආගමක් ආවශ්‍යද?

ආගමක සිට තවත් ආගමකට මාරුවීම ප්‍රාප්‍යයකිද?

රාජකීය පණ්ඩිත මිරිස්සේ ගුණසිරි මාහිමිපාණෝ දුන් පිළිතුරු

□ ආගමක සිට තවත් ආගමක් වැළඳ ගැනීම ප්‍රාප්‍යයකිද?

මේ සම්බන්ධයෙන් ධර්මයෙහි එන පරණ 'හනමිටි කතාව' සිහියට නැගේ. තමන්ගේ හෘදය සාක්ෂාට එකඟව අලුතෙන් පිළිගන්නා ආගම දෙලොව වැඩ සඳහා ගැළපේ නම් එවැනි ආගමක් පිළිගැනීම පවක් නම් නොවේ. ලාභ, ප්‍රශංසා, ලෝකික තාත්ත මාත්ත ආදිය තකා 'ලොබින් කදමැටි මිණි යයි රැගත් ලෙද' ආගම මාරු කිරීම නම් ආත්ම ගෞරවය ඇති කවරකු විසින් නමුත් නොකළ යුතු නිවට වැඩකි.

□ 'සාධු!' යන්නෙහි අදහස කිම? එය භාවිත කළ යුත්තේ කවර අවස්ථාවන්හිදීද?

සාධු යනු හොඳයි, යහපති, මැනවි යන තේරුම්වල වැටෙන පදයකි. නාම පදයක් වශයෙන් සත් පුරුෂයා යහපත් මනුෂ්‍යයා යන තේරුමෙහිද, යහපත් දෙය යහපත් ක්‍රියාව යන තේරුමෙහිද යෙදේ. 'සුකරං සාධුනා සාධු - සාධු පාපෙන දුක්කරං' (යහපත් දෙය යහපත් මිනිසාට පහසුය. පාපියා විසින් යහපත් දෙයක් කිරීම අමාරුය) යනාදිය එයට නිදසුන්ය. මෙය හැර සාධු යන සත්‍යාසීන් - ආගමික ජීවිත ගත කරන්නන් - සඳහා භාරතයේ ව්‍යවහාර වෙයි. කාම්බෝජයේ හික්ෂුන් සඳහාද මෙය ව්‍යවහාර කරනු ලැබේ. එහි උසස්ම බෞද්ධ උපාධියක් නම් 'සිරිමහ සාධු' යනුයි.

සිංහල බෞද්ධයා ආගමික උත්සවවලදී පෙරහරක යන විටද ධර්ම දේශනා හා පරිත්‍රාණ දේශනාවලදීද මේ ශබ්දය අතිශය ශ්‍රද්ධාවෙන් ඉපිල ඉතා මිහිරි ලෙස කියන්නට පුරුදු වූයේ තම සංස්කෘතියෙහි ඉහළ තැනක් පෙන්නවැලමිනි.

දැන් දැන් හික්ෂුන් වහන්සේටද සමහර අය සාධු යන්න ව්‍යවහාර කරති. කුඩා ළමයින්ද "සාධු එනවා, සාධුලා එනවා" යනාදීන් හික්ෂුන් ගැන කතා කරති.

□ උපොසථ සීලය වශයෙන් රැකිය යුතු සීලය කිම? සීලයේ ප්‍රභේද මොනවාද?

පොහෝ දින රැකිය යුතු සීලය උපොසථ සීල නම්. එය පෙර පටන් බුදු සමයටත් පෙර සිටම පැවත එන සීලයයි. 'පොහො දවස අට සිල් - රකී නිති පිරිසිදුව පන්සිල්' යනු මේ සඳහා සිංහල කවියන් ලියූ කියු අයුරුය. සමහරු මෑතක සිට පොහොයට දසසිල්ද සමාදන් වෙති. සීලයේ ප්‍රභේද විශුද්ධි මාර්ගයෙහි සීල නිර්දේශයේ 'සීලය කී වැදැරුමිද?' යන ප්‍රශ්නය යටතේ එන විස්තරයෙන් දැනගන්න. (සිංහල විශුද්ධි මාර්ගයේ 14 වැනි පිටුවේ සිට බලන්න.)

□ කෙනෙකුත් මියගිය විට ඔහුට නිවන් සැප ලැබේවා! යි ප්‍රාර්ථනා කිරීම හරිද? මගඵල නොලබා සිටිය කෙනෙකුන්ට නිවන් ලැබෙන්නේ කෙසේද?

මරණ දුකට පැමිණිය කෙනෙකුත් හට ඒ දුකෙන් නැවත නැවතත් පෙළීමට නොලැබ ඒ දුකින් මිදේවා යනු මේ ප්‍රාර්ථනා අදහසය. එයින් ප්‍රාර්ථනා කරන්නාටද පින් සිදුවේ. මැරුණ අයටද පින් ගැනීමට බලාපොරොත්තු තැනක ඉපදී සිටි නම් මරණානුස්සතියෙන් හා උපසමානුස්සතියෙන් ලත් පින් අනුමෝදන් පින් අනුමෝදන් විය හැකිය. කොහොමටවත් මෙය මෝඩකමක් නොවේ.

□ අන්තිම ආහාරය වශයෙන් මුත්තේ කර්මාර පුත්‍රයා බුදුරදුන්ට වැළඳ වූයේ උරු මස්ද? උරු හකුද?

බුදු ගොස් ඇදුරුකුමින් අටුවා ලියන කල පවා මේ කරුණ ගැන මතභේද තිබුණි. ඉතා ළපටිද නොවූ, මහලුද නොවූ හැදුණු වැඩුණු උරුකුගේ මස් හොඳට පිළියෙළ කොට සාද ගත් ආහාරයක් බවද ඇතැමුන්ගේ මතය හැටියට මෘදු වූ පස්ගෝරස යොද කළ බතකැයිද එය රසායන ශාස්ත්‍රයෙහි එන එක්තරා ඖෂධ සංයෝගයක් බවද අටුවාව කියයි. රෝගාතුරව සිටි බුදුරදුන්ට පිළියෙළ කළ ඖෂධීය ආහාරයක් බව මෙයින් පෙනේ. එය උරු මස් හෝ හකුදයි හරිහැටි කිව නොහැකිය.

□ ත්‍රිලක්ෂණය නිවන් ලැබීමට උපකාර වන්නේ කෙසේද?

"වෙරි මිනිසුන් මැද අවෙරිව පිටත් වන්න."

මගබලා සාධාරණ
 පරමේ කණ
 ජේම්ස් ජායක ව්‍යාකාර
 නිකේතන ලේඛන!

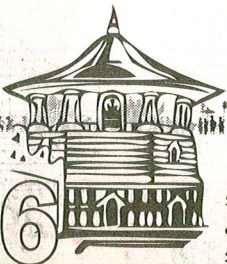
කාම, රූප, අරූප යන භවත්‍රයට අයත් සියලු දේවල් හේතුත්‍රයන්ගෙන් හටගත් නිසා සංස්කාර නමින් ධර්මයෙහි හැඳින්වේ. ඒ සංස්කාරයන්ට අයත් පොදු ලක්ෂණ තුනකි. ඔහු නම්, අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන මේ අනිවාර්ය ධර්මතා තුනයි. සියලු සංස්කාරයෝ කලකදී ඉපිද, කලකදී නැතිව යන අතර උපත හා විපත අතර ඉතා වේගයෙන් වෙනස් වෙමින්ම පවතිත්. මෙය සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය ලක්ෂණයයි. මෙසේ සියල්ල අනිත්‍ය නිසා අතෘප්තිකරයි. ඒ නම් සත්වයා සැහීමකට පත් නොකරවන ධර්මයෝය. එහෙයින් ඒ හැම දුක් නම් වෙති. තමන්ගේ වසඟයෙහි තබා ගත නොහැකි හෙයින් තමන්ට ඕනෑ විදියට පවත්වා ගැනුමට නොහැකි හෙයින් අනාත්ම නම් වේ. මේ ත්‍රිලක්ෂණ අවබෝධ වන්නේ විදර්ශනා ඥානයටය. ඒ අවබෝධය පතා කරන

භාවනාව විදර්ශනා භාවනාව නම්. විදර්ශනා ඥානය ත්‍රිලක්ෂණ සම්මර්ශනයෙන් පටන්ගෙන උදය ව්‍යායාදී නවම හා විදර්ශනා ඥානයන් ලැබ නිවනට කුඩු දෙයි. ඉක්බිති සප්ත විසුද්ධීන් සම්පූර්ණ කිරීමෙන් සෝවාන් ආදී මාර්ග ඵල පරම්පරාවෙන් ගොස් අර්හත් ඵලයෙන්, කල්ලේඛ පරිනිර්වාණයෙන් රහතත් වහන්සේ කෙනකුත් කිරීමෙහි සමත් වෙති. විදර්ශනා භාවනාව ගැන ලියවුණු පොත් පත් බලා විස්තර දැනගන්න.

□ මිනිසකුට ආගමක් අවශ්‍යමද? කොටින්ම යමෙක් සමාජයට කරදරයක් නැතිව වෙසේ නම් ආගමකින් ඇති ඵලය කවරේද?

හැම ආගමක්ම උගන්වන්නේ මානව සමාජයේ පිළිගත් සංස්ථාවන්ට අනුව ජීවත් වීම තමා. එසේ ජීවත් වීමට තමන් තෝරා ගන්නා ක්‍රියාමාර්ගය ආගම නමින් හැඳින්වෙයි. ඒ නිසා මිනිසාට

"ආශාව නිසා ශෝකය හටගනී. ධීය හට ගනී. ආශාවෙන් වෙන් වුවහට ශෝකයක් හැර. ධීයකුත් හැර."

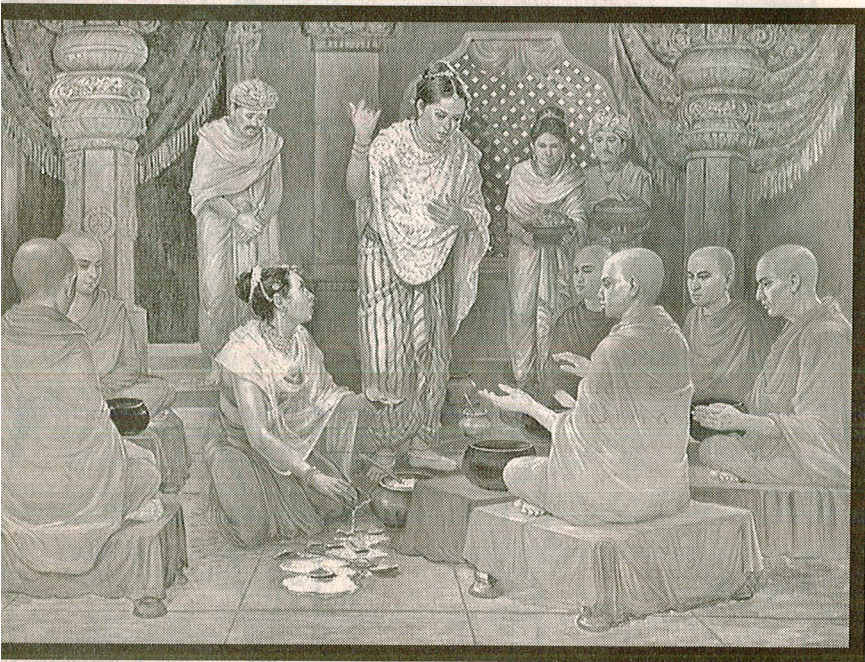

නිරවද්‍ය සහජීවනයක් ඇතිකර ගැනීමට ආගමක්, ධර්ම මාර්ගයක් අවශ්‍යය. නමින් පමණක් "මම අසුවල් ආගමේ" යි කීමෙන් නම් වැඩක් නැත.

□ තමන් වහන්සේගේ පිළිම සාදගෙන වැදුම් පිදුම් කිරීමට බුදුන් වහන්සේ නියම කළ සේක්ද?

එසේ නියම කළ තැනක් ගැන ස්ථවිර වාදයේ සඳහන් වී නැත. මෙවැනි දෙය බුද්ධ ධර්මයට නොව බෞද්ධ කලාවට අයත් වේ. නියම බෞද්ධ ප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදීමට ප්‍රතිමා පිළිමාදිය අවශ්‍යම නැත. ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදීමේ අගය ගැන නම් බුදුරදුන් වදළ තැන් අපමණය. ගඳින් මලින් පුදන දෙවියන් දෙස බලා පිරිනිවන් පෑමට වැදගත් බුදුරදුන් වදළේ ප්‍රතිපත්ති පුජාවෙහිම අගයයි. බුදුරදුන්ගේ අනුපම රූප ශෝභාව නරඹමින් සිටි වක්කලී තෙරුන්ට වදළේ "වක්කලී, මේ කුණු කය දැකීමෙන් ඇති ඵලය කිම?" කියාය.

එහෙත් සාමාන්‍යයෙන් අරමුණක් වශයෙන් බුදු පිළිමය දෙස බලා එය තුළින් මතු වන බුදු ගුණ මෙනෙහි කරමින් කරුණා

මෙහි ආදී ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණයන් තම ජීවිතයෙහි ඇතිකර ගැනීමට නම් බුදු පිළිමයක් පිහිට කරගැනීමේ වරදක් නැත. මේ හැඟීම භාවනාවටද පදනම් කරගත හැකිය.

□ සිදුහත් කුමරුන් ස්වෝත්සාහයෙන්ම ශිල්ප උගත් බව සමහරුන් පොත්වල ලියා ඇත. සමහර පොත්වල සර්වමිත්‍ර නම් බමුණකුගෙන් උගත් බව සඳහන්ය. මෙය නිරාකරණය කරන්න?

මෙහි පළමු මතය ථෙරවාදී බෞද්ධයන්ටද, දෙවැනි මතය මහායාන බෞද්ධයන්ටද අභිමතය. බුදුරදුන් වැනි තිලෝගුරු කෙනකුන්ට ගිහි කල සාමාන්‍ය ශිල්ප ශාස්ත්‍ර ඉගැන්වීමට කවරෙක් සමත් වෙත්දැයි කෙනකුන්ට සිතන්නටද පිළිවන. මෝක්ෂය ලැබීමේ ප්‍රතිපදාව පවා අසා දනගැනීමට එකල විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ සම්මත ආචාර්යවරයන් වෙත එළඹීමේ පුවත හා සසඳන විට දෙවන මතය වඩා සත්‍යයට ළංවන සේ පෙනේ. බුද්ධත්වයෙන් පසුව පවා අනාචාර්යකුට (ගුරුවරයකු නැතිව) විසීමේ දෙස් දක

ඇදුරුවරයකු සොයා නොලැබූ ධර්මයම ගුරු තනි තබාගත් බවෙක් පෙළෙහිම ඒමද මෙහිලා සඳහන් කළ යුතුය.

□ ලෝකෝත්තර මාර්ග ඵල සිත්ද ඇතිවී එකිනෙහිම නිරුද්ධ වේ. විශේෂයෙන් මාර්ග සිත උපදනේ එක වරකි. ඒ ලෝකෝත්තර සිත් දුක්ඛ සත්‍යයට නොගැනේ. "යද කිව්ව. තං දුක්ඛං" යි බුදු පියාණන් වදළ බැවින් මෙය දුක්ඛ සත්‍යයට ඇතුළත් නොවන්නේ මන්ද?

ලෝකෝත්තර මග ඵල සිත් පමණක් නොව සියලුම සිත් අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණයෙන් යුක්තය. එයද විඤ්ඤාණ ස්කන්ධයට අයත්ය. දුක්ඛ සත්‍යයෙහි ඇතුළත් වෙයි. මාර්ග චිත්තයෙහි පවා උප්පාද, ධීති, භංග යන ක්ෂණත්‍යය ලැබේ. එහෙයින් එකම වරක් උපදනා මාර්ග සිතද මේ න්‍යායට විකල්පයක් නොවේ.

□ අසුර නමැති අපායකුන් තිබෙනවා. නමුත් අසුර නම් බලවතුන් කොටසකුත් ඉන්නවා කියා පොත්වල සඳහන් වෙනවා. අසුර අපායන් අසුර නමැති බලවතුන් එකම ජාතියක්ද?

ප්‍රේතාසුරය, වෙපච්ඡිකිය, අසුර යයි අසුරයන් දෙකොටසකි. 'තාවතියංසෙසු දෙවෙසු වෙපච්ඡිතා සරාගතා' යනුවෙන් වෙපච්ඡිකි අසුරයෝ තච්ඡිසා දෙවියන් කෙරෙහි ඇතුළත් වෙත් යයි දක්වේ. ඔවුහු දුෂේතුක කාමාවචර විපාක සිතින් පිළිසිඳ ගෙන පවත්නා කාලයෙහි ත්‍රිෂේතුක මහා විපාකයන්ගේ වශයෙන් දෙවියන්ට බඳු වූ පස්කම් සැප අනුභව කරත්. මේ අසුරයන් මුලින් තච්ඡිසා දෙවිලොව විසූ හෙයින් 'ආදිසුර' නමින්ද හැඳින්වේ.

ප්‍රේතාසුරයෝ සතර අපාධිකයන්ගෙන් එක් කොටසකි. තිරච්ඡාන පෙත්තිවිසය අසුර කායානං පන විසුං භුමිම් නත්ථි නෙසං බන්ධපච්ඡිකි විසයො යෙවභුමිම් නාම' යන්නෙන් දක්වෙන සේ තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර යන ත්‍රිවිධ අපාධික සත්වයන්ට අයත් වූ වෙනම භුමියක් නැත්තේය. ඔවුන්ගේ ස්කන්ධයෝම භුමි නම් වෙයි.

වෙපච්ඡිකි අසුරයෝ දුෂේතුක ප්‍රතිසන්ධිකයෝය. ප්‍රේතාසුරයෝ අනේතුක ප්‍රතිසන්ධිකයෝය. එබැවින් මේ දෙකොටස එකම ජාතියකට අයත් නොවේ.

□ බුදුරදුන්ට පළමු දන පිළිගැන්වූයේ වෙළෙඳ දෙබැයන් බව අසන්නට ලැබේ. එයට පළමු ශක්‍රයා විසින් අරළ හා දහැටි පිළිගන්වන ලද බව පත පොතේ සඳහන්ය. 'දන' යන්න විග්‍රහ කර බලන විට සක්දෙවි රජුට ඒ ගෞරවය හිමි නොවේද?

ආභාරයක් වශයෙන් බලන කල මේ ගෞරවය හිමිවන්නේ තපස්සු හල්ලුක වෙළෙඳ දෙබැයන්ටය. පළමු දන යනු පළමුවෙන්ම පිළිගැන්වූ ආභාරයයි. (ඔබේ දෙවන ප්‍රශ්නය අසා තිබෙන සැටි වැරදියි. ගණ භෝජනයේ සහ පරම්පරාභෝජනයේ වෙනස නොදන අසා තිබෙන්නේ.)

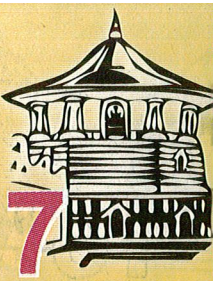
□ කර්මය යනු කිම? කර්මය හා කර්මපට්ඨය යන දෙකෙහි ඇති වෙනස කිම? කර්මය විපාක දෙන හා නොදෙන අවස්ථා තිබේද?

යමක් කරන, කියන, සිතන කල සත්වයා තුළ බලපවත්වන චේතනාව කර්ම නම්. ඒ චේතනාව හා යෙදෙන චේතසිකයද මෙයට හවුල් වේ. එහෙත් චේතනාව ප්‍රධාන වන හෙයින් කර්ම නමින් හැඳින්වේ.

කියන, කරන, හිතන දෙය කර්ම නම්. සුගතියෙහි දුගතියෙහි විපාක දෙන චේතනාව කර්මපට්ඨ නම්.

දයා සිරිවර්ධන

"අත්ත තිව යුතුය. අනුන්ට හොඳිපිය යුතුය. අහිකකු යමක් ඉල්ලූ කල ටිකක් ඵුවත් දිය යුතුය. මේ තුන් කරුණෝ කෙනෙකුට දෙවියන් වෙත යා හැකිය."

අටපිරිකර දානානිශංස මෙන්න

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

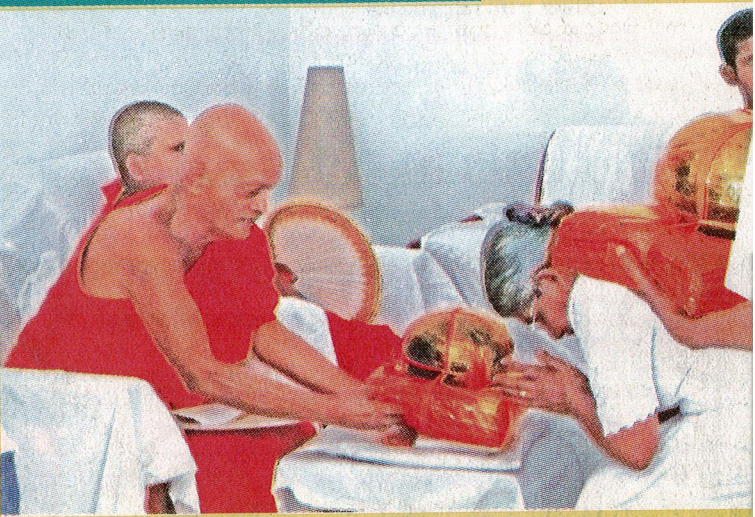
“සත්පුප්පසත්ථ වරණං සරණං ජනානං
බුන්මාදි මොලි මණිරංසි සමාවහන්තං
පං කෙරු භග මුදුකෝමල වාරුවණ්ණං
වන්දාමි වක්ක වරලක්ඛණ මාදධානං”

පුරුණ ලද පාරමිතා ඇති අප මහා බෝධිසත්වයන් වහන්සේ දීපංකර සමාස්ත සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාද මූලයෙහිදී වකස්සතා ප්‍රකාශිත වතුස්පදික ගාථා මාත්‍රාවක් අසා රහත් වන්නට සුදුසු වූ උපනිශ්‍රය සම්පත් ඇතිව, සංසාර සාගරයට අවතිර්ණ වූ ක්ලේශ මකරනිකරාකීර්ණ වූ ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණාදී වූ සකල දුක්ඛ ශලිලප්‍රවාහ භරිත සංසාර ජල නිධියෙන් සකල සත්වයා අමාන මහා නිර්වාණයෙහි පිහිටවනු කැමතිව, හස්තප්‍රාප්ත වූ, අමාන මහා නිර්වාණය අතහැර දමා, සකල සත්වයා පිණිස තමන් වහන්සේ අනුභව කරන්නා වූ සංසාර සාගර දුක්ඛය අමාන මහා නිර්වාණය මෙන් සිතා

“කිං මෙ අඤ්ඤාන වෙසෙන - ධම්මං සවිච්චනෙ ඉධ
සබ්බඤ්ඤානං පාපුණ්ණවා - සන්තාරෙස්සං සදෙවකං”

යනුවෙන් ප්‍රතිඥා කොට, ජීවිත පරිත්‍යාග සංඛ්‍යාත පංච මහා පරිත්‍යාග කොට, ඤාණාර්ත්ථ වරියාය, ලෝකාර්ථ වරියාය, බුද්ධි වරියාය යන ත්‍රිවිධ වරියායෙහි කෙළ පැමිණ බෝධිපර්යංකාරූඨව මාර විජය කොට බුදුවූ මාගේ ස්වාමි දරුවූ බුදුරජාණන් වහන්සේ විතරාගී වූ චිත ද්වේෂී වූ චිත මෝහ වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ, නික්ලේශී වූ, ස්වයම්භූ වූ, ඤාත වූ, ශාන්ත වූ, දාන්ත වූ අජර වූ, අමර වූ සුවිනිත වූ, ශාන්තේන්ද්‍රිය වූ සේක. මෙසේ අප කෙරෙහි අපරිමිත කරුණාධ්‍යානයෙන් භව දුක්ඛයට වැද, එතැන් පටන් දාන පාරමිතාය, සීල පාරමිතාය, නෛෂ්ක්‍රමය පාරමිතාය, ප්‍රඥා පාරමිතාය, චීර්ය පාරමිතාය, ක්ෂාන්ති පාරමිතාය, සත්‍ය පාරමිතාය, අධිෂ්ඨාන පාරමිතාය, මෛත්‍රී පාරමිතාය, උපේක්ෂා පාරමිතාය යන දස ප්‍රකාර වූ පාරමිතා පුරා සංසාර සාගරයෙන් සාරා සංඛප කල්ප ලක්ෂයකින් පරතෙරට පැමිණ දාරාදී වූ දානයන් ඇතිව, අල්පේච්ඡ වූ, සන්තුෂ්ට වූ, චෝදනක වූ, පාප රහිත වූ, විමුක්ති සම්පන්න වූ, විමුක්ති ඥාන දර්ශන සම්පන්න වූ, වන්න ද්වේෂ ඇති ජිණ්ණ පට්ඨර ඇති ජිණ්ණ ක්ලේශ ඇති විජීවිත ජටා ඇති ජිණ්ණ බන්ධන ඇති ශාස්තෘ වූ තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් වර්ණා කර වදාරණ ලද අටපිරිකර දානය දුන් දායකයා දෙව්ලොව මිනිස් ලොව ඉපිද විඳිනා සම්පත්ද ඒහි හික්ෂු භාවයෙන් මහණ වීමද, කෙළවර නිවන් දක්මද සංක්ෂේපයෙන් මතු කියනු ලැබේ.

- ඒ අටපිරිකම නම් කවර යන්
1. “පත්තං පරිස්සාවනං කාය බන්ධනං
තිච්චරං වාසී සුවිං ච සංඝෙ
දදන්ති යෙ නිච්ච පසන්න චිත්තා
තෙ ‘ඒහි හික්ඛු’ ති වදන්ති බුද්ධා”

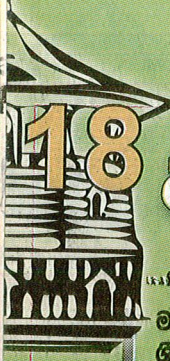
යනාදීන් වදාරණ ලද්දා වූ පරිද්දෙන් බුදුන් විසින් අනුදන් මැටියෙන් හෝ යකඩින් හෝ කළ මුවවටින් දැඟලක් පමණ ඉක්ම තණ සාලේ බන් හුලක් නොවැම්මෙන පමණ සිදුරු නැති මහා ජවී ඇති හුයන් නුබුන් පෙරහන් කඩක්ද ලණු තිප්පලම් ආදියෙන් නිමවන ලද පටියද, එසේම තුන් සිවුරුද දුන් බැවහාර වූ හිසකෙස් බාන්ට නිසි කරයක්ද ගෙත්තමට නිසි ඉදිකටුවක්ද යන මෙකී අටපිරිකර සපයාගෙන අදහස් වූ පරිද්දෙන් සඟ සතු කොටවත් එක් නමක් උදෙසාවත් දිය යුතුය.

මෙසේ දෙන කල මත්තෙහි සාදුක් නොවන පිණිස වතුමධුර රසයෙන් යුක්ත වූ උතුම් හෝප්පනයද පාත්‍ර පුරා සෙසු පිරිකරන් එක්තැන් කොට “ඉමානි අට්ඨපරික්ඛාරානි සංසස්ස දෙමානි වා දම්මිති වා” යි කියා දිය යුතුයි. කෙලින් සිවුරට හා අටපිරිකරට පරිවාර පිණිස සෙසු ඇඳ පුටු, කළේ පැදුරු කොටට මඩුලා වියන් රෙදි තිර ජවනිකාදී පිරිකර ශක්ති ඇති පරිද්දෙන් දිය යුතුයි. කුමක් හෙයින්ද යත් සංඝගත දක්ෂිණා හෙයින් සම්මාවතා කටයුතු හෙයිනි.

මෙසේ දායකයන්ගේ චිත්ත ප්‍රසාදය සඳහා දාන විධි දක්වා දුන් දෙව් මිනිසුන් අතුරෙන් යම්කිසි සත්ව කෙනෙක් යථෝක්ත විධියෙන් ශක්ති පමණින් චිත්ත සිද්ධිය මුල් කොට අටපිරිකර දුන්නාහුද ඔවුන් දෙව්ලොව සම්පත් අනුභව කොට, යම් සමයෙකහි බුදු කෙනකුන් වහන්සේ කරා එළඹ අමාමහ නිවන් සැපත් අනුභව කරන්නට කැමැත්තාහුද ඔවුන් සෙස්සවුන්ට වඩා ප්‍රවෘජ්ජා ලැබීම දක්වනු පිණිස ‘ඒහි හික්ඛු’ යි කියා බුදුහු වදාරණ සේක. මෙසේ වදාළ කෙනෙහිම පෙර අටපිරිකර දුන්නා වූ සත්වයන් බුදුහු තමන් වහන්සේම මහණ කොට වදාරණ සේකැයි දක්වනු පිණිස “තෙ ඒහි හික්ඛු ති වදන්ති බුද්ධා” යි කියන ලදී.

පූජ්‍ය අතිරගම විමලජෝති හිමි

“යකඩයෝ නැගුණ මලකඩ වීම යකඩයම් කා දම්බි. හුවණින් තොරව වසන තැනැත්තාගේ අකුසල් ඔහු දුගතියට යවයි.”

18 දළදා වර්ණ

ශ්‍රී දළදා මාලිගාව මාසිකව පිටුපත් කරන වෛද්‍ය සංචාර

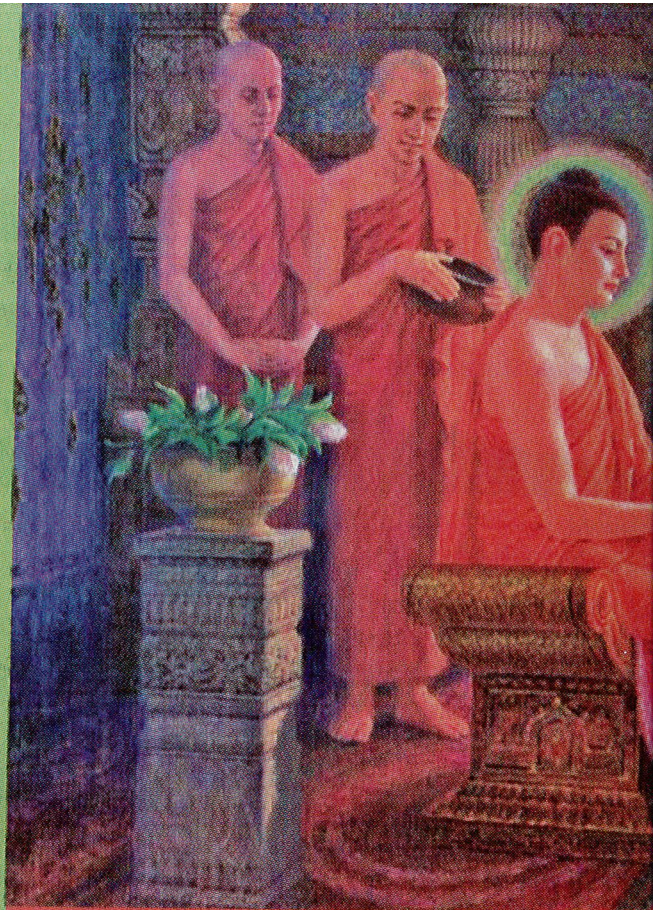
මාධ්‍ය විශේෂ ව්‍යාපෘති කාර්යාංශය
ශ්‍රී දළදා මාලිගය
මහනුවර
දුරකථන : 0812204684
ෆැක්ස් : 0812236202
E mail : media@sridaladamaligawa.lk
Web : www.sridaladamaligawa.lk

එදා මෙහි අදටත් වලංගු සංඝ සමාජයේ යුතුකම්...

ශාසනයේ කියැවෙන පරිදි 'සංඝ ශාසනය' නමැති උතුම් ධර්මාසන්නය බිහිකරන ලද්දේ අප තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ විසිනි. උන්වහන්සේ ඉන් අපේක්ෂා කළේ එම සංඝ සමාජය මගින් සමස්ත මිනිස් ප්‍රජාව යහපත් හා ගුණගරුක සමාජයක් කරා රැගෙන යාමටය. එහෙත් වර්තමානයේ මෙම උතුම් අරමුණ ඉෂ්ට සිද්ධ වෙනවාද යන වග බොද්ධයන් වූ අපි ගැඹුරින් කල්පනාවට ගත යුතු කරුණකැයි සිතමි. සංඝ සමාජයේ පදනම සාමූහික ජීවන රටාවකි. හික්ෂුන් වහන්සේලාට අවශ්‍ය සිවුරු, පාත්‍රය, දැලිපිහිය වැනි අතිශය පෞද්ගලික මෙවලම් කීපයක් හැර වෙනත් පෞද්ගලික දේවල් හා දේපළ අකැප බව බුදුරජුන් දේශනා කොට ඇත්තහ. එහෙත් වත්මන් සංඝ සමාජයට අයත් ඉතා සුළුතරයකගේ හැසිරීම හා ක්‍රියා කලාපයන් දෙස බලන විට නිර්මල බොද්ධයන් තුළ උපදින්නේ සංවේගයකි. අපේ ගරුතර මහානායක සංඝ පීතෘවරයන් වහන්සේලා ගත කරන අල්පේච්ඡ හා නිවුණු ජීවිතය ඕනෑම හික්ෂු නමකට පරමාදර්ශයට ගත හැකිය. ඇත්තෙන්ම එසේ නොවීම කනගාටුවට කරුණකි.

මජ්ඣිම නිකායේ එන 'දම්මදයද' සූත්‍රයට අනුව මහා සංඝ රත්නයට බුදුන් වහන්සේගෙන් උරුම වී ඇත්තේ බුද්ධ ධර්මය බව ඉතාමත් පැහැදිලිය. එසේම ගිහියන්ද ආගමානුකූල දැනුම් ජීවිතයක් ගත කරමින් නිවන් මග අවබෝධ කරගන්නට වෙහෙස දරිය යුතු බවටද බුදුන් දේශනා කොට ඇත. ආගම, ධර්මය මානව සමාජයක යහ පැවැත්මට අතිශය රුකුලක් වන්නේ එම සාධකය පදනම් කොටගෙනය.

ගෞතම බුදුරජුන් බුද්ධත්වය ලබා දෙමසක් ගතවීමටත් පෙර රහතන් වහන්සේලා 60 දෙනකුගෙන් යුක්ත සඟ සසුනක් බිහිවූ බව බොද්ධ ඉතිහාසයේ සඳහන් වේ. රහතන් වහන්සේලාට බුදුන් දෙසා වදළ සඳහම් පණිවුඩය අදටත් යථාර්ථයක් කරගත හැකිනම් ශ්‍රී ලාංකීය සමාජය මීට වඩා ඉතා යහපත් ගුණගරුක එකක් වනු නිසැකය. බොහෝ දෙනාගේ හිත සුව පිණිස සෑම ගම් දිශාවකටම ගොස් හැකිතාක් කැපවීමෙන් බුද්ධ ධර්මය අනලස්ව දේශනා කරමින් ධර්ම සේවනයේම නිමග්නව සිටින ලෙසට බුදුන්වහන්සේ කළ එම ඉල්ලීම අදටත් ඉතා වලංගු බව කිව යුතුමය.

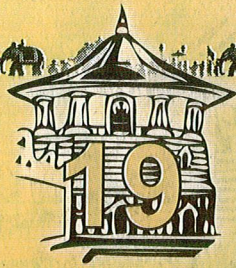
බුදුන් වහන්සේ විසින් අවුරුදු 45 ක් පුරාවට ධර්මය අපගේ ජීවිත සැපවත් කිරීමට ඉතා වන අතර උන්වහන්සේගේ බුද්ධ චරිතයේ විශේෂ ගුණාංග සෑම අයකු විසින්ම ආදර්ශ ලෙස ගෙන කටයුතු කරන්නේ නම් ඔහු හෝ ඇයගේ සාර්ථකත්වයට පත්වන්නේය. උන්වහන්සේ තම දවස කට බෙද කාලය කළමනාකරණය කරගත් අතර එම අපටද බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

- උදය කාලය
- සවස් කාලය
- රාත්‍රී පළමු භාගය
- මැදියම් භාගය
- අවසන් භාගය වශයෙනි.

දීඝනිකාය අවුච්චාවට අනුව බුදුන් වහන්සේගේ සංවර්ග දෙකකට බෙද දක්විය හැකිය. පළමු වර්ගය නම්

- සිව්මාස - හුදු ව්‍යායාමයක් සඳහා

"අසවලා මට බැන්නේය. මට ගැසුපේය. මා පැරදුවුයේය. මා සතු දේ පැහැර ගත්තේය යනුවෙන්"

1. උන්වහන්සේගේ කැමැත්තෙන් (අත්තඡ්ඤාසය)
2. අන්‍යයන්ගේ අභිලාෂය දැනගෙන (පරඡ්ඤාසය)
3. පැනයට පිළිතුරු වශයෙන් (ප්‍රවිඡාචසික)
4. අවස්ථාවට අනුව (අවධුපත්තික) වශයෙනි.

එසේම උන්වහන්සේ ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු සැපයීමද විවිධ විධික්‍රම මගින් දක්වා ඇත.

- නිශ්චිත වශයෙන් විසඳාලිය යුතු ප්‍රශ්න (ඒකාංස ව්‍යාකරණීය)
- ප්‍රතිප්‍රශ්න මගින් විසඳාලිය යුතු ප්‍රශ්න (පටිප්‍රච්ඡ ව්‍යාකරණීය)
- විශ්ලේෂණාත්මක ලෙස විසඳාලිය යුතු ප්‍රශ්න (විභජ්ඡ ව්‍යාකරණීය)
- පසෙක තැබිය යුතු ප්‍රශ්න (ධපනීය) වශයෙනි.

බුදුන් වහන්සේ ඉතා වටිනා සන්නිවේදන ලක්ෂණ කිහිපයක් පහතින් දක්වන්නෙමු.

- ඒභිසභගතවාදී - උන්වහන්සේ දුරින් කවුරු හෝ එනවිට කතා කරයි.
- පුබ්බභාසී - පළමුව කතා කරයි. සමාජයේ දෙදෙනකු එකට සිටින විට බොහෝ අය පළමුව කතා කිරීමටත්, එහි ආරම්භයක් ගැනීමටත් මැලිකමක් දක්වන අතර බුදුන් වහන්සේ පළමුව කතා කරයි.
- ප්‍රියමනාප ලෙස මුහුණ දී කතා කරයි. (අම්බාපුටික)
- (උත්තානුමුඛ) කතා කිරීමට පැහැද සිටියි.
- සකලා - යහළුවකු මෙන් කතා කරයි.
- සම්මෝද - මුණගැසෙන සෑම අයකුම සතුටට පත්වේ.

අරණවිභංග වැනි සූත්‍රවලදී පැහැදිලි කරන්නේ පුද්ගලයා සැඟවුණු අරුත් ඇති කතා නොකිව යුතුය. එසේම අයෙක් විවෘත තිබුණු කතාද නොකළ යුතුය. සැඟවුණු අරුත් ඇති බස අසනය, සාවද්‍ය, යහපත් නොවන බව දන්නා කල කිසිදු හේතුවක් නිසා එය ප්‍රකාශ නොකළ යුතුය. සැඟවුණු අරුත් ඇති බස සත්‍ය, නිවැරදි හා යහපත් නොවන බව දන්නා කල එය නොකිරීමට උත්සාහ කළ යුතුය. එහෙත් සැඟවුණු අරුත් ඇති බස සත්‍ය, නිවැරදි හා වැඩදායක බව දන්නා විට උචිත වේලාව බලා ප්‍රකාශ කළ යුතු වේ. විවෘත තිබුණු කතාව පිළිබඳ විස්තරයක් මඡ්ඤානී නිකායේ දක්වා ඇත.

“මහණෙනි, යමෙකු (ආවේගයක්) නොමැතිව සෙමෙන්, මෘදුව කතා කළ යුතුය. අයෙක් ආවේගයකින් කතා කරන විට ඔහුගේ සිරුර වෙහෙසට පත්වෙයි. එසේම ඔහුගේ මනස කැළඹීමට පත්වෙයි. එසේම කටහඬ රළු වෙයි. උගුර ගොරෝසු වෙයි. එසේම ආවේගයෙන් කතා කරන තැනැත්තාගේ කතාව අපැහැදිලි හා වටහා ගැනීමට අපහසු වෙයි.”

එසේම එක අවස්ථාවක අභයරාජ කුමාරයාට භාෂාවක් කුමන අයුරකින් යොදා ගත යුතු දැයි දැක්වෙන සම්භාව්‍යතාවන් 6 දේශනා කළ සේක. ඒවා නම්,

1. අසත්‍ය, සාවද්‍ය, අවැඩදායක, අප්‍රිය, අමනාප
2. සත්‍ය, නිවැරදි, අවැඩදායක, අප්‍රිය, අමනාප
3. සත්‍ය, නිවැරදි, වැඩදායක, අප්‍රිය, අමනාප
4. අසත්‍ය, සාවද්‍ය, අවැඩදායක, ප්‍රිය, මනාප
5. සත්‍ය, නිවැරදි, අවැඩදායක, ප්‍රිය, මනාප
6. සත්‍ය, නිවැරදි, වැඩදායක, ප්‍රිය, මනාප

ඉහත සඳහන් විස්තරයේදී අංක 3 සහ අංක 6 අනුගමනය කළයුතු බවද දක්වා ඇත. එසේම යමක් අවසානයෙහි කිවයුතු නම් එය පළමුව කීම විවාදයට එක් හේතුවක් යැයිද බුදුන් වහන්සේ පෙන්වා දුන්න.

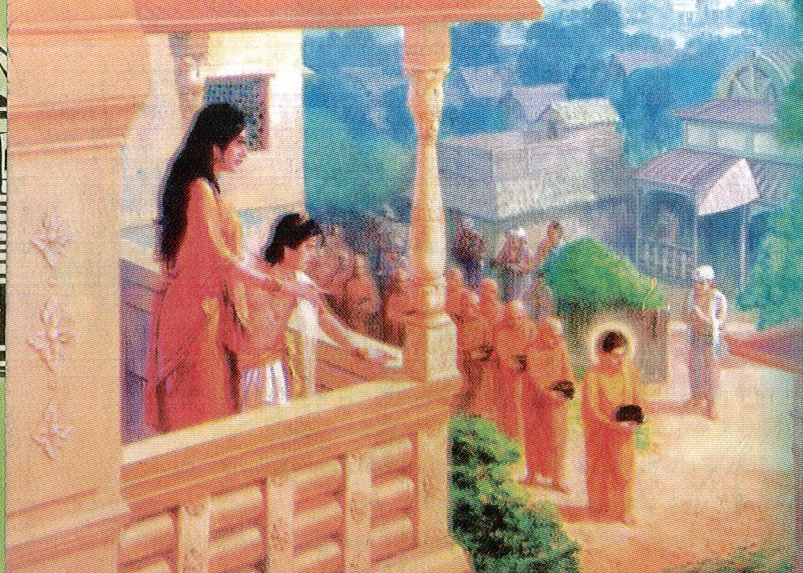
බුදුන් වහන්සේ විසින් දේශිත ධර්මය මෙන්ම බුද්ධ වර්තයෙහි සඳහන් බොහෝ ගුණාංගද අපගේ ජීවිත සාර්ථක කරගැනීමට ඉතා වැදගත් වන අතර ඒවා දැනුමට පමණක් තබා නොගෙන ප්‍රායෝගිකව පුහුණු කරමින් තම ජීවිතයට අවශ්‍ය ප්‍රීතිය ලබා කරගත යුතුය.

සරත් වන්දනා
ශ්‍රී ලංකා ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ ඇකඩමිය, පල්ලෙකැලේ, කුණ්ඩසාලේ

ර්තයන් පාඩමක්

- පස්මාස - නිශ්චිත අරමුණක් සඳහා
 - සයමාස - විනය නීති පැනවීම සඳහා
 - සත්මාස - උචිත පුද්ගලයන්ට නිර්වාණාබෝධය ලබාදීමට.
- එසේම ඉහත පැහැදිලි කිරීමට අමතරව තවත් විකල්ප කාණ්ඩ කිහිපයක් ඇත. එනම්,
- මිනිසුන් පංචශීලයෙහි පිහිටුවීමට
 - අෂ්ටවිධ සමාපත්තියෙහි වැඩීම සඳහා
 - ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය අවබෝධය ලබාදීමට.
- එසේම උන්වහන්සේ කුර්ත වාරිකාවන්ද එනම් වේගවත් ක්ෂණිකව සේවාපේක්ෂකයන් සෘජුව මුණගැසීමද (උදහරණ තුලිමාල වැනි අය) අතුරින් වාරිකා සේවාපේක්ෂකයන් ක්‍රමිකව වුවීම සඳහා උදහරණ ලෙස තම ග්‍රාමය වූ කපිලවස්තුවට ගොස් බෝදන රජතුමා හමුවීම දැක්විය හැකිය.
- උන්වහන්සේගේ දේශනාවන් සඳහාද භාවිත කළේ විවිධ වේදයන්ය. එනම්,

ක්‍රෝධය සිතෙහි දැඩි කොට බැඳ ගනිත්ද ඔවුන්ගේ වෛරය නොසන්සිඳේ.” - (ධම්ම පදයේ 3 වන ගාථාව)

භූතච්ඡේදන ඉටුකළොත් ලැබෙනවාමයි ඉසුරු සම්පත

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස ගාථාව:

මාතෘපිත්‍ර උපට්ඨානං - පුත්තදරස්ස සංගනො අනාකුලා ච කම්මන්තා - ඒතං මංගල මුත්තමං

අදහස:

මවට හා පියාට උපස්ථාන කිරීමද, භාර්යාවට හා දූ දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම ද, නිරවුල් කර්මාන්තයන්හි නියැලීම ද මංගල කරුණු වේ.

ලොවට යහපත දේශනා කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ මංගල සූත්‍රය දේශනා කරමින් මෙම ගාථාවෙන් උගන්වා වදලේ ඉතා සාර්ථක ගිහි පවුලක් තුළ පවත්නා ලක්ෂණයි. මෙම සූත්‍රයෙහි කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පදාවේ පටන් නිවන් පසක් කිරීම දක්වා මාර්ගය පැහැදිලි කොට ඇත. මෙම ගාථාවෙන් පෙන්වා ඇත්තේ වාසනාවන්ත පවුලක් ගොඩනැගෙන ආකාරයයි. මෙහි මධ්‍යය ලෙස ගෘහපතියා තබා ඔහු වටා පවුලේ සෙසු සාමාජිකයන් පෙන්වා ඇත.

“මාතෘපිත්‍ර උපට්ඨානං” යන්නෙන් මවට හා පියාට උපස්ථාන කිරීම දක්වා තියෙනවා. “පුත්තදරස්ස සංගනො” යන්නෙන් භාර්යාවට හා දරුවන්ට අවශ්‍ය සංග්‍රහ කිරීම දක්වා තියෙනවා. දර නම් භාර්යාවය. පුත්ත යන්නෙන් පුත්‍රයන් කියැවෙන නමුත් ඉන් පුත්‍රයන් හා දූවරුන්ද අදහස් කෙරෙනවා. ඔවුන්ට මවුකුස සිටින කාලයේ පටන්ම එම කාලවලදී මව්පියන්ගෙන් සිදුවිය යුතු වැඩ කොටස් ඉටු කිරීමද, සැමියකුගෙන් භාර්යාවට ඉටුවිය යුතු යුතුකම් කොටස් ඉටු කිරීමද මංගල්‍යයක් ලෙස මෙහි සඳහන් වෙනවා.

“අනාකුලා ච කම්මන්තා” යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ ගෘහපතියකු තමන්ගේ පවුල පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍ය සම්පත් උපයා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු නිරවුල් ලෙස පවත්වාගෙන යාමය. මෙම කොටස් තුන ගිහි ජීවිතයක් පවත්වාගෙන යන කෙනකුට මංගල්‍යයක් බව බුදුහාමුදුරුවන් දේශනා කර තියෙනවා.

සෑම සමාජයකම පිළිගත් සඳවාරයක් තියෙනවා. සෑම සමාජයක්ම කාලයාගේ ඇවෑමෙන් වෙනස් වෙනවා. එම වෙනස්කම්වලට අනුව එම සමාජයන්හි, පිළිගත් සඳවාරයන්හි යම් යම් වෙනස්කම් ස්වභාවිකව වෙනස් වෙනවා. එම වෙනස්වීම් ඉක්මන් කිරීමට සමාජයේ නොමේරු සාමාජිකයන් වැඩිපුර උත්සාහ කරනවා. මේරු සාමාජික පිරිස වැඩියෙන් වෙනස්වීම්වලට හරස් වෙනවා. එම සමාජයන්හි ගරු කරන ආගම්වල බලපෑම්ද වෙනස්කම් නතර කිරීම සඳහා සහාය දෙනවා. මෙසේ දෙපැත්තට ඇදීමත් සමගම මධ්‍යම ප්‍රමාණයකින් වෙනස්කම් සිදුවෙමින් පවතිනවා. මෙම වෙනස්වීම් රටාව ස්වභාවිකය.

ඇතැම් කාලවල ලෝකයේ ඇතැම් රටවල උපන් භෞතිකවාදී අදහස් දරන්නන් වැඩි දෙනා අවනත කරගෙන ආගමික ඉගැන්වීම් හා සමාජයේ පැරණි සිරිත් සිඳි දැමූ අවස්ථා ඇත. වැඩි දෙනා අවනත කරගැනීමට හැකිවීම නිසා ඔවුන් ජය ලබාද තියෙනවා. උදහරණයක් වශයෙන් සෝවියට් රුසියාව හා මහජන චීනය ගත හැකියි. මෙම විශාල රටවල් දෙකම එම රටවල පාරම්පරික පිළිගැනීම ඉවත දමා භෞතික මගට පත්වූ ඒවාය. ආගම් නීති විරෝධී ආයතන බවටද පත්කර තිබිණ. “මව්පියන් ඔවුන්ගේ ආශාවන් සපුරා ගැනීමට දරුවන් හදගන්නවා. එයට උපදින දරුවන් පලි නැත” යන තීරණවලට පවා ජනතාව ගෙන ගියා.

එහෙත් ඒවායේ මූලිකයන් සමගම එම සමාජවලින්ම එම අදහස්ද ගිලිහී ගිය සැටි අප දුටුවා. ස්ථාලිත්ගේ පිළිරුව ඔවුන් විසින්ම පෙරළා දමන සැටි අපට පෙනුණා. චීනයේ මා ඕ සේතුංගේ ශරීරය බෙහෙත් ගල්වා ප්‍රදර්ශනය සඳහා තබා තියෙනවා. විදේශික සංචාරකයන් එතැන බැලීමට යනවා. එහෙත් චීන ජාතිකයකු එහි දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතා අඩුවෙනි. මේ ගැන විමසා බලන විට වගකිව යුතු සමහරුන් මා සමග කීවේ මා ඕ සේතුං චීනයේ වටිනා දෙය විනාශ කළ කෙනකු ලෙස ඔවුන් සලකන බවයි.

මව්පිය උපස්ථානය පිළිබඳව අද දවසේ වැඩියෙන් කතා කළ යුතු බව සිතෙනවා. අද මෙහි සංකීර්ණ තැන් තියෙන නිසයි. සමහරුන් සිතනවා මහලු වූ

“හීනිගරුකව කටයුතු කිරීම හැම අතින්ම හිතකරය - ගග්ග ජාතකය”

මවට හා පියාට ආහාර දීම, ඇඳුම් ලබාදීම හා ලෙඩට බෙහෙත් කිරීම යන වැඩ කුන ප්‍රමාණවත් ලෙස. නමුත් මෙපමණින් මහලු මව්පියන් තෘප්ත වීමක් බොහෝ විට නොපෙනේ. මව්පියන්ට උපස්ථාන කිරීමේ මිම්ම නම් තමන් සමග වෙසෙන මව හෝ පියා හෝ දෙදෙනාම හෝ සතුටින් තබාගැනීමය. එය සිදු නොවුණහොත් මොනවා කළත් කාරණය සම්පූර්ණ වෙන්වේ නැහැ.

මව්පිය උපස්ථානය හැර සෙසු කරුණු දෙක

ස්වභාවික ලෙසම සිදුවෙනවා. භාර්යාව කෙරෙහි ප්‍රේමය නිසාත්, දරු සෙනෙහස නිසාත් භාර්යාවට හා දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම සිදුවෙනවා. තමන්ගේ යුතුකම් ගැන නොසිතුවත් පවුල් සම්බන්ධය මත ඔවුන්ට ආදරය කරනවා, සංග්‍රහ කරනවා. දරුවන් පිළිබඳව ඇති මතු බලාපොරොත්තුද මෙයට උපකාර වෙනවා. මේ නිසා ගුණධර්ම ගැන තැකීමක් නැති මිනිසුන්ගෙන්ද භාර්යාවට හා දරුවන්ට සංග්‍රහ කිරීම සිදුවෙනවා.

“තමාගේ තරමට වඩා උඩඟුව කටයුතු කිරීමෙන් පිරිහේ - විහිල ජාතකය”

යම් භාර්යාවක් සිය සැමියාට හැර වෙනත් කෙනකුට ඇලුම් කිරීම හෝ නාස්තිකාර ලෙස ගෙදර ඇති සම්පත් පරිහරණය කිරීම හෝ සැමියාගේ යහපත් වැඩවලට හරස්වීම හෝ භාර්යාවට සැමියාගෙන් ලැබෙන සංග්‍රහ අඩු වීමට හේතු වෙයි. එහෙත් බුද්ධිය පාවිච්චි කොට ක්‍රියා කරන යුවලකට ලෙහෙසියෙන් මෙම බාධක මගහරවා ගන්ට පුළුවන් වෙනවා. සැමියකුගේ දුර්වල හැසිරීම් සෑම සුවර්ත ක්‍රියාවලටම බාධක වෙයි. මත්පැන් බීම, අනාවාරය, නාස්තිකාර ජීවිතය වැනි දුර්වලකම් මංගල කරුණුවලට බාධාවන් පැමිණවීම ප්‍රකට දෙයක්. මේ සඳහන් කළ බාධකවලින් සැමියා වැළකීමෙන් ස්වභාවික සිද්ධියක් ලෙස භාර්යාවට සැලකීම සිදුවෙනවා. දරුවන්ට ආදරය කිරීම හා සංග්‍රහ කිරීම මිනිසුන් අතර මෙන්ම තිරිසන් සතුන් අතරත් දකින්නට ලැබෙනවා.

මුලින් සඳහන් කළ තුන්වන කාරණය සෑම දෙනාම උත්සාහ කරන දෙයකි. තමන්ගේ ජීවිතය සැපසේ ගෙනයාමට අවශ්‍ය සම්පත් උපයා ගැනීම සඳහා කළ යුතු දේ නිරවුල්ව පවත්වා ගැනීමට සෑම දෙනාම උත්සාහ කරනවා. එය අසාර්ථක වන්නේ උපාය සම්පත්තිය නැතිවීම නිසයි. කළ යුතු දෙය වැරදි මාර්ගවලින් ඉටුකරවා

ගැනීමට යාම අවුල්වීමට එක හේතුවක්. අධික ආශාවන් නිසාද බොහෝ විට අවුල් ඇති වෙනවා. සමාජ විරෝධී හා ධර්ම විරෝධී ක්‍රියාවලින් තමන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට දරන උත්සාහයන් නිසා නිරවුල් බව නැතිවී යනවා.

පුද්ගලයකුගේ ක්‍රියාවන් පරිස්සමින් කරගෙන යන විට එයින් සෑම දෙනාම සතුටට පත්වෙනවා. තමන්ට ද එයින් සැනසිල්ලම ලැබෙනවා. මේ නිසා එය මංගල කාරණයක් ලෙස පිළිගැනෙනවා.

සමාජයේ වැඩියෙන්ම සංකීර්ණත්වයට පත්ව තියෙන්නේ මවුපියන්ට උපස්ථාන කිරීමේ කාරණයයි. මවුපියන්ට උපස්ථාන කිරීමේ සම්පූර්ණත්වය නම් මවුපිය දෙදෙනා සතුටින් සිටීමට සැලැස්වීමයි. මෙයට සම්බන්ධ පුද්ගලයන් සතර දෙනෙක් සිටිනවා. එනම් පියා, මව, පුත්‍රයා සහ පුත්‍රියාගේ භාර්යාව යන සතර දෙනායි. යම් ගෙදර මවුපිය උපස්ථානය හොඳින් පැවැතීමට නම් මේ සතර දෙනාගේම යුතුකම් ඉටුවෙන් ඕනෑ. මේ සතර දෙනාගෙන් එක්කෙනකු පිට පැන්නොත් එයින් එම ගෙදර මවුපිය උපස්ථානය නැතිවෙනවා සමගම සතර දෙනාම සමාජයේ දෝෂ දර්ශනයට භාජන වෙනවා. එයින්

වැඩියෙන් එම දෝෂ දර්ශනය එල්ල වන්නේ පුතාටයි. සමහර විට වරදකාරයා වෙන කෙනකුම වෙන්ටත් පුළුවනි. එහෙත් වරද පැවරෙන්නේ පුතාටයි.

මව හා පියා, පුතාට හා ලේලියට වඩා අවුරුදු දශක තුනකවත් පෙර උපන් අයයි. දශක තුනක් කලින් උපන් කෙනකුගේ හා ඔහුට දශක තුනකට පසුව උපන් කෙනකුගේ සිතූම් පැතුම්වල වෙනස්කම් බොහෝ තියෙනවා. පියාගේ දෘෂ්ටිකෝණය අනුව ඔහු පුතා දෙස බලයි. මවගේ දෘෂ්ටිකෝණය අනුව ඇ ලේලිය දෙස බලයි. මේ අනුව පුතා සහ ලේලිය බලන්නේද මෙම වෙනස ඇතිවය. මෙතැනින්ම දෙපක්ෂය අතර මතභේදයක් සෑදී අවසානය. පියා හෝ මව කියන හා කරන දේ පුතාට හෝ ලේලියට ප්‍රසන්න නැහැ. දෙපක්ෂයේ හිතවත්කම් මෙතැනින්ම බිඳී යනවා. මෙයින් නිදහස් වීමට නම් දෙපක්ෂයම දෙපක්ෂයේ ස්වභාවිකව ඇතිවන වෙනස් තීරණ වටහා ගත යුතුයි. සමහර මවුපියන්ට තමන් තරුණ කාලයේ ගත් තීරණ අමතක වෙනවා. වයස අනුව ඇතිවන කායික දුර්වලකම් නිසාද මහලු මවුපියන්ට කෝප ඇති වෙනවා. මෙහිදී පුතාට හා ලේලියට ලොකු ඉවසීමක් අවශ්‍ය වෙනවා.

මව පුතු හදාගන්නේ මහත් ආදරයකිනි. කුඩා කල සිටම පුතාගේ හැසිරීම්වල එම ආදරය දකින්නට තිබිණ. විවාහ වීමෙන් පසු පුතාගේ ආදරය හා සැලකිල්ල වැඩියෙන් භාර්යාව වෙත ඇදී යාම ස්වභාවිකයි. මෙහිදී මවට පෙනෙන්නේ තමන් මුල සිටම ආදරය කළ පුතාගේ ආදරය දැන් වෙනත් පිටත තරුණියක් අවුත් කොල්ලකාගෙන ඇති සැටියකි. බහුල වශයෙන් ප්‍රසිද්ධව ඇති නැන්දා-ලේලි ගැටුමට මෙම තත්ත්වය හේතු වෙනවා. තරුණ වයසේ සිටින ලේලියද සිතන්නේ මා යටත් විය යුත්තේ මගේ සැමියාටයි, අනෙක් අයට යටත් වීමට මට බැහැ කියයි. මෙහිදී පුතා ගිරයට අසුවුණ පුවක් ගෙඩිය මෙන් ගැලවීමට මගක් නැති වෙනවා. ඔහු මවත් රකින්නට ඕනෑ, භාර්යාවත් හොඳින් තබාගන්න ඕනෑ. මෙම තත්ත්වය මත තමන්ගේ භාර්යාවට වෙනස්කම් කළා යයි පැමිණිලි, උසාවිවලට යන අවස්ථාද, භාර්යාවගේ බලකිරීමට යටත්ව මවුපියන් එලවා දුමු පුතාගේ ගැනද වාර්තා වී ඇත.

බුදුහාමුදුරුවන් වැඩ වසන කාලයේ පවා මේ ප්‍රශ්නයට මැදි වූ පුතාගේ ගැන වාර්තා ඇත. වරක් මහලු මවක් ගාථාවක් කියමින් මහමග ඇවිද්දාය. "මා මේ දරුවන්ගේ යහපත උදෙසා සියල්ල කලා නම් එම දරුවෝ ස්වකීය භාර්යාවන්ගේ බසට අවනත වී අද බල්ලකු, උගරකු එල්වන්නා සේ එලවා දමනි" යනු එම ගාථාවේ අදහසයි. කෙසේ හෝ මෙබඳු දුර්වල තැන් මගහැරිය යුතුමයි. මෙබඳු අවස්ථාවක් වටා ගෙනුණු සිංහල කවියක්ද අප අසා තිබෙනවා.

බඩගිනි වෙලා මා ගිය කල පුතුගෙ	ගෙට
මැනලා වී ටිකක් දුන්නා මල්ල	කට
ගන් දෝ නොගන් දෝ කියලා සිතුනි	මට
මැනලද පුතේ කිරි දුන්නේ මා	නුඹට

මවුපියන්ගේ පැත්තෙන් පැන නැගෙන ගැටලුද දක්නට ලැබේ. කුඩා කල පටන් මවුපියන් දරුවන්ගේ සිතෙහි ගෞරවාවන්විත හැඟීමක් ඇතිවන ලෙසට ක්‍රියා නොකිරීම නිසා ඔවුන් වැඩුණ පසු ඔවුන් සලකන්නේ මවුපියන් කිසියම් නැකමක් දරන කෙනකු ලෙස පමණි. තමන් විසින් ගෞරව කළ යුතු කොටසක් ලෙස නොවෙයි. මවුපියන් සදාචාර සම්පන්න නොවී ජීවත් වනු දැකීම නිසා දරුවන් තුළ ගෞරවයක් ඇතිවෙන්නේ නැහැ. මෙසේ වන කල දරුවන් සුදානම් වන්නේ උපස්ථාන කරනු වෙනුවට ඔවුන්ගෙන් ඇත් වීමටයි.

තවත් කරුණක් නම් දරුවන්ගේ හා දෙගුරුන්ගේ වයස් පරතරයයි. සාමාන්‍යයෙන් මවුපියන් දරුවන්ට වඩා දශක තුන හතරකින් වැඩිමල් වෙනවා. එම කාල තුළ සමාජයේ ලොකු වෙනස්කම් ඇති වෙනවා. මවුපියන්ට පුරුදු හා ඔවුන් රුචි කරන හැසිරීම්වලට දරුවන්ගේ රුචිය වෙනස්ය. දෙවිදියකට සිතන දෙපිරිසක් එක්ක විසීමේදී ඉන් එක පක්ෂයක් ඉවසිල්ලෙන් පසුබෑ යුතුයි. දෙපක්ෂයම හෝ අඩු තරමින් වැඩිහිටි පක්ෂයවත් කාරණය වටහාගෙන පසුබෑ යුතුයි. එසේ නැතිව මොවුන් මා හැදූ දරුවන් නිසා ඔවුන් මට කීකරු විය යුතුය සිතා තදින් සිටීම නිසා බොහෝ විට ගැටුම් ඇති වෙනවා.

වර්තමානයේ බොහෝ විට පුතා සහ ලේලිය රැකියාව සඳහා යන අයය. එක්කෙනකු පමණක් රැකියාව කිරීමෙන් ජීවත් වීම අපහසු බැවිනි. මෙහිදී වයස්ගත මවට හෝ පියාට අපහසුකම් ඇතිවෙනවා. සවස වැඩට ගොස් වෙහෙසී ගෙදර එන විට පරොස් බස් කියන්නට යාමෙන් ගැටුම් ඇති වෙනවා.

හැකියාව තිබියදී මවුපියන්ට නොසලකා සිටීම පිරිහීමට හේතු වන බව පරාභව සූත්‍රයේ දේශනා කර ඇති බුදුහාමුදුරුවන් එසේ නොසලකා සිටීම වසල ක්‍රියාවක් බව වසල සූත්‍රයේ වදාරා තියෙනවා. එම දේශනාවල බලපෑම බෞද්ධ පවුල්වල ඉතා වැඩියෙන් දක්නට තියෙනවා.

සමාජයේ ස්වභාවයන් නිසා සිදුවන දේද ඇතැම් විට දක්නට තියෙනවා. දුප්පත් මිනිසකු දාඩිය මහන්සියෙන් වැඩ කර දරුවාට උගන්වනවා. දරුවා උගත්කම අනුව ලොකු තත්ත්වයකට පත් වෙනවා. ඔහු එම තත්ත්වයට ගැලපෙන බලගතු පවුලකින් විවාහයක්ද කරගන්නවා. දැන් මවුපියන් පුතාගේ නිවසට යාමටවත් සුදුසු තත්ත්වයක නැත. යසඉසුරු ඇති පවුලක හැදුණු ලේලියක් කොහොමවත් අර දුප්පත් මහල්ලන් දැකීමටවත් සුදානම් නැත. මෙබඳු සංකීර්ණ අවස්ථාවලදී පුතා මෙන්ම වැඩිහිටිමි දෙගුරුන්ද බුද්ධිමත්ව ක්‍රියා කිරීමෙන් ගැටලුව විසඳා ගත යුතුයි.

මෙලෙසින් ගැටලු තැන් බුද්ධිමත්ව විසඳාගෙන මවුපියන් හා දරුවන් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි මෙන් සිතින් නිරවුල් ක්‍රියාවන්හි යෙදී ජීවත් වීම උතුම් මංගල්‍යයක් බව මෙහි දේශනා කර ඇත. එම දහම් මගෙහි ගමන් කර සෑම දෙනම සගමොක් සුව සාදා ගනින්නවා.

ශාමෝපාලි මහා නිකායේ කෝට්ටේ පාර්ශ්වයේ මහානායක, කෝට්ටේ කලාප සාමග්‍රී ධර්ම මහා සංඝ සභාවේ සභාපති, පණ්ඩිත ආචාර්ය බෙල්ලන ඤාණාවිමල (ඇම්.ඒ.ඩී.ලීටී.) මහානායක මාහිමිපාණන් විසිනි

පසඳෙස් :

1. මෙය නිවැරදිව හා ඉතා පැහැදිලිව පුරවා තැපැල් පහක අලවා පහත සඳහන් ලිපිනයට එවිය යුතුය.
2. ලිපිනය - සදහම් ප්‍රභේලිකාව (94), 112, දයාවංශ ජයකොඩි පොත් සමාගම, පූජ්‍ය ආච. මහින්ද හිමි මාවත, මරදන.
3. පිළිතුරු පත් භාරගන්නා අවසාන දිනය ඔක්තෝබර් 5 දය.
4. ජයග්‍රාහකයින් තේරීමේ අවසන් තීරණය ප්‍රධාන සංස්කාරක සතු වේ.
5. ප්‍රභේලිකාවේ අපැහැදිලි තැනක් වේ නම් 071-3391013 අමතන්න.
6. ත්‍යාගය සඳහා විමසීම සඳහා 011 2695773 (සුසිල්) අමතන්න.

▶ හරහට

1. සිදුහත් කුමරු අබිනිමන් කළ පොහොය.
3. නිරෝගී මෙහෙණුන් අතර අගකැන්පත් තෙරණුවෝ.
6. මාළුවාගේ පණ නැසෙන්නේ මෙය නිසා බව කියැවේ.
7. බුදු පුදයට ගෙන යනි.
9. සමහරු අපල දුරුවීම සඳහා මේවා පළදිනි.
11. සංඝයා වහන්සේව මේ නමින්ද හඳුන්වනු ලැබේ.
12. මේවා ගැනීමෙන් වැළකීම යහපත්ය.
14. මොහු සිටින දිශාව සුබ නැත.
15. සතර වැදෑරුම් පුරුෂාර්ථවලට අයත්ය.

▼ පහළට

1. බුදු දහමේ මෙය පරම ධනය ලෙස සැලකේ.
4. නොකඩවා රැස් කර ගත යුතු දෙය.
5. දස කෙලෙස්වලට අයත්ය.
6. මෙය ගොනා පසුපස එන ගැලට සමාන කෙරේ.
7. මෙය සියලු සත්වයින්ටම සදු උරුම දෙයකි.
8. ගිහියන්ට තිබිය යුතු සුබ අතරින් එකකි.
10. අනුරාධපුර යුගයේ පැවැති පංච මහා විහාරවලින් එකකි.
13. මෙබඳු පුරයක්ද ඇති බව බුදු දහමේ කියැවේ.

1	2			3		4	
			5				
6					7		
		8		9			10
11							
		11	13				
			14			15	

ප්‍රභේලිකා අංක 95 ජයග්‍රාහී වාසනාවන්තයින් නම්

- ජී. එම්. පියසිලි, 370, අම්පිටිය, මහනුවර.
- ඒන්. කේ. කුමාර, 79/5, කුලුණමිමන, මහනුවර.
- ජී. ඩී. ඔක්ඩාර, 113, ගම්පහා පාර, පැදිගම, තුංහොට.
- යථා කාලයේදී ඔබගේ නිලිණ දයාවංශ ජයකොඩි පොත් සමාගමෙන් එවනවා ඇති.

ඔබත් දළදා වරුණට ලියන්න

දළදා වරුණ සෑම විටම ඔබේ අදහස් උදහස් වලට ගරු කරන පුවත් සඟරාවකි. වසර දොළහකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ "දළදා වරුණ" සමගින් ප්‍රවීණ ලේඛක මඩුල්ලක් බැඳී සිටින අතර ගිහි පැවිදි ඕනෑම අයෙකු අප වෙත ලබා දෙන කාලීන හරවත් සහ සමාජයට ප්‍රයෝජනවත් වේ යැයි සිතන දහම් ලිපි සඳහාද ඉඩ කඩ ලබා දීමට අප නිරතුරු සැලකිලිමත් වන්නෙමු. එහිදී දළදා වරුණ පුවත්පතේ පළවන සියලුම ලිපි, රචනා ඒ.ඒ. කර්තෘවරුන්ගේ අදහස් මිස දළදා මාලිගාවේ හෝ එහි සංස්කාරකවරුන්ගේ අදහස් නොවන බවද සිහිපත් කරනු කැමැත්තෙමි. තනි පිටුවේ පැහැදිලි අත් අකුරින් ලියන ලද හෝ යතුරු ලියනය කළ ඔබේ බෞද්ධ ලිපිය පහත ලිපිනය වෙත යොමු කළ යුතුය. සෑම ලිපියක්ම බෞද්ධ තේමාවක් ඔස්සේ පිටු 2 කට නොවැඩි වන සේ ලිවිය යුතු බවද සලකන්න.

සංස්කාරක
"දළදා වරුණ" මාධ්‍ය ඒකකය
ශ්‍රී දළදා මාලිගය, මහනුවර

● අන්තර්ජාලයෙන් පසුගිය "දළදා වරුණ" කියවන්න
www.sridaladamaligawa.lk වෙබ් අඩවියට පිවිසෙන්න

දළදා මාලිගයෙහි පණිවුඩයක්

● මෙම සටහන සිහියෙන්, සැලකිල්ලෙන් කියවන්න

1. ඔබගේ සංවර ඇඳුම ඔබේ හැදියාවේ සංකේතයයි.
2. ඔබගේ සංවර ඇඳුම මේ පින්බිම රමණීය කරයි.
3. ඔබගේ සංවරයීලි භාවය මේ පින්බිමට සෝභාවකි. එය ඔබට ගෞරවයකි.
4. දළදා සමීඳු වැඩ සිටින උතුම් පින්බිමට එනවිට ඔබ සැරසී සිටින ඇඳුම උචිතදැයි සිහියෙන් සිතන්න.
5. ශ්‍රී දළදා මාලිගා පරිශ්‍රයට කොට කලිසම් (පිරිමි, ගැහැනු දෙපිරිසම) පලාපු සායවල්, අත් නැති/කොට හැට්ට, දණහිසෙන් ඉහළට වන සේ කොට වූ සායවල්, ඇඳු පසු පෙදෙස නිරාවරණය වන සේ වූ ඇඳුම යනාදියෙන් සැරසී ඒමෙන් වළකින්න.
6. ඔබ දළදා මාලිගාවට පැමිණෙන විට වාම ලා පාට ඇඳුමෙන් සැරසෙන්න.
7. තද පාට (කළු) ඇඳුම පින් බිමට නොහොබින බව තේරුම් ගන්න.
8. ඇඳුම ඔබේ වර්තය කියාපාන කැඩපතක් බව සිතන්න.
9. දළදා මාලිගාව පින් බිමක් මිස පෙම්වතුන්ගේ පාරාදීසයක් නොවන බව සිහියට ගන්න.
10. ඔබට ඇත්තේ දෙඇසක් වුවද ඔබ වටා ඇස් දහසක් ඇති බව මෙහෙහි කරන්න.

ඔබ හැසිරිය යුත්තේ හැඹිම්වලට වහල් වී නොව බුද්ධිමත්වය. මෙම කරුණු අප ඔබ වෙත ඉදිරිපත් කළේ කරුණාවෙන් බවත්, රට භාර ගන්නට සිටිනා මතු පරපුරට ඔබගේ ආදර්ශයක් ලබාදීමට බවත් සිහිකරනු කැමැත්තෙමු.

මැලිබන් කිරි

අනුරාධපුර

ගව සම්පත සුරැකීමේ මහඟු සත්කාරය....

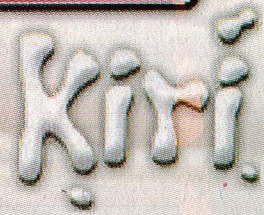
නාවලපිටිය ශ්‍රී කවිඥවර වේලවනාරාමයේදී අස්ගිරි මහා විහාර පාර්ශවයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කාරක සංඝ සභික ශාස්ත්‍රපති අභිසුජ්‍යා මුක්කඳන්වල පණ්ණරතන නාහිමියන්ගේ සහ ශ්‍රී කවිඥවර වේලවනාරාමාධිපති ශාස්ත්‍රපති හකරිල්ලලේ ධම්මාලංකාර නාහිමියන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් 1937 - 1938 කිරිගවයන් මරණීන් නිදහස් නිදහස් කළ අවස්ථාව.

016 අකළු පෝය නිමිත්තෙන් නිදහස් කරන ලද කිරි ගවයින්

- පහදුර ශාන්ත ජෝන් ජාතික පාසලේදී කිරි ගවයින් 07 (1929 - 1935)
- විල්ගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේදී වකුගඩු රෝගීන් වෙනුවෙන් කිරි ගවයන් 01 (1936)
- නාවලපිටිය ශ්‍රී කවිඥවර වේලවනාරාමයේදී ගැඹිණි මානාවන් වෙනුවෙන් කිරි ගවයන් 02 (1937 -1938)
- මුලන්කොහුපිටිය උඩුව පුරාණ රජමහා විහාරයේ දහම් පාසලේදී කිරි ගවයන් 02 (1939-1940)
- කතරගම කිරිවෙහෙර රජමහා විහාරයේදී කිරි ගවයින් 04 (1941-1944)
- මුත්තල යුධගනාව රජමහා විහාරයේදී කිරි ගවයන් 04 (1945-1948)
- කොස්ලන්ද ශ්‍රී ආර්යවංශාරාමයේදී කිරි ගවයින් 02 (1948-1950)

016 නිකිනි පෝය නිමිත්තෙන් නිදහස් කරන ලද කිරි ගවයින්

- වාරියපොල කොළඹගම ශ්‍රී මියුගුණරාම රජමහා විහාරයේදී කිරිගවයින් 05 (1951-1955)
- ගාල්ල ශ්‍රී ඥාණානා යෝගාගුම භාවනා මධ්‍යස්ථානයේදී කිරි ගවයින් 02 (1956-1957)
- ගලෙන්බිඳුණු වැව, මාලිගස් වැව, පඬිකෙටු වැව බිම්බාරාම රජමහා විහාරයේ වනසිංහ ගල් විහාර මූලස්ථානයේදී කිරිගවයින් 12 නිදහස් කරන ලදී. (1958-1969)

මැලිබන් කිරි අභ්‍යන්තර වැඩසටහනට සහභාගී වීම සඳහා විවෘතවී සිටින අමතන්න: 077 4 558 570

'විවර' යන්තෙහි අදහස මෙයයි

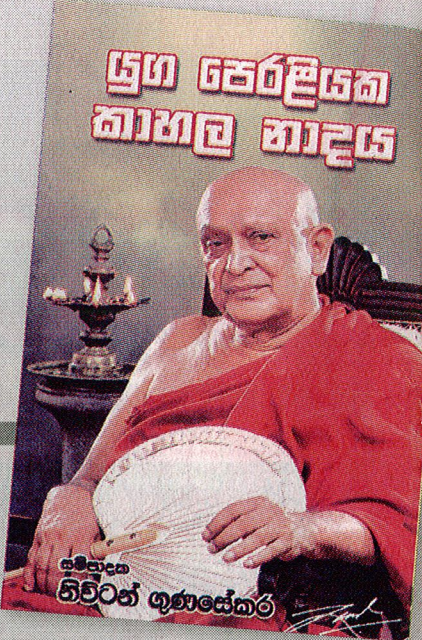
හික්ෂුන් වහන්සේලා විසින් පරිහරණය කරනු ලබන සියලු වස්තු 'විවර' නාමයෙන් හඳුන්වා ඇත. එය කෙසේ ඇති වූවක්දැයි විමසා බලන විට 'වි' යන වචනය ඔස්සේ ගොඩනැගුණක් යැයි සිතිය හැකිය. 'විවර' යනු කඩ හෙවත් කැබලි යන අදහස දෙන්නකි. ඒ අනුව කඩ කඩ එකතු කොට සකස් කරගත් විශේෂ වස්ත්‍රය විවර නාමයෙන් හඳුන්වා ඇති බවක් පෙනේ. එසේම එය අන් ශාසනවල දක්නට නැති බුදු සසුනටම විශේෂ වූවක් ලෙස දැකිය හැකිය.

සන හා සිනිඳු වුවද නොයෙක් ආකාර වස්ත්‍ර කැබලි මැසූ සිවුරෙහි වූ බැවින් එහි මෘදු බවක් හෝ කිසිදු වටිනාකමක්ද නොවීය. එය පඬු හෙවත් කසට පොවා නියමිත එක් වර්ණයක් බවට පත්කරගත් පසු කසට පෙවූ වස්ත්‍රයෙන් ගිහියනට කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් ලබාගත නොහැකි වූ හෙයින් එය නොවටනා වස්ත්‍රයක් විය. මේ නිසා සිවුරු සොරකම් කිරීමෙන් කිසිවකුටත් ප්‍රයෝජනයක් නොවූ අතර පාංශුකුල සිවුරෙහි රැකිය යුතු වටිනාකමක්ද නොවීය. මෙය වනාහී ධ්‍යාන වඩන හික්ෂුවකට මහත් පහසුවක් ගෙන දෙන කාරණයක් වූයේ බාහිර දේ තබා තමා පොරවන සිවුර ආරක්ෂා කිරීමටවත් අවධානය වෙනස් කිරීමට අවශ්‍යතාව නොවූ බැවිනි. එය නිදහස හා අල්පේච්චතාව තහවුරු කරන්නක් විය. ශිතෝෂ්ණයෙන් වැළකීමටත්, මැසි මදුරුවන්ගෙන් වන උවදුරු නැතිකර ගැනීමටත්, ආචාරශීලී බව රැක ගැනීමටත්, ශරීරයේ පරිහරණය පිණිසත් සිවුර ප්‍රයෝජනයට ගන්නා ලදී.

වස් විසූ හික්ෂුනට කඩීනයන් අනුදාන වදාරණ තුරු හික්ෂුනට අවශ්‍ය අවස්ථාවකදී ප්‍රයෝජන ගැනීමට අතිරේක සිවුරක් නොවීය. අතිරේක සිවුරක් අනුදාන වදාරණ ලද්දේ ජීවක වෛද්‍යවරයාගේ විශේෂ ඉල්ලීමක් නිසාය. එම කරුණ පිළිබඳ දීර්ඝ කතා පුවත ජීවකගේ වෘත්තාන්තයක් සමග මහාවග්ග පාලියෙහි විස්තර කර තිබේ.

මහාචාර්ය මීගොඩ පඤ්ඤාලෝක හිමියන්ගේ වස්සානය - සිවුරේ කතාව සහ කඩිනාහිංස කෘතියෙහි

අලුත්
යොත්

නිවිටන් ගුණසේකරගේ 'සුභ පෙරළියක කාහල නාදය'

ගොඩගේ ප්‍රකාශනයක්

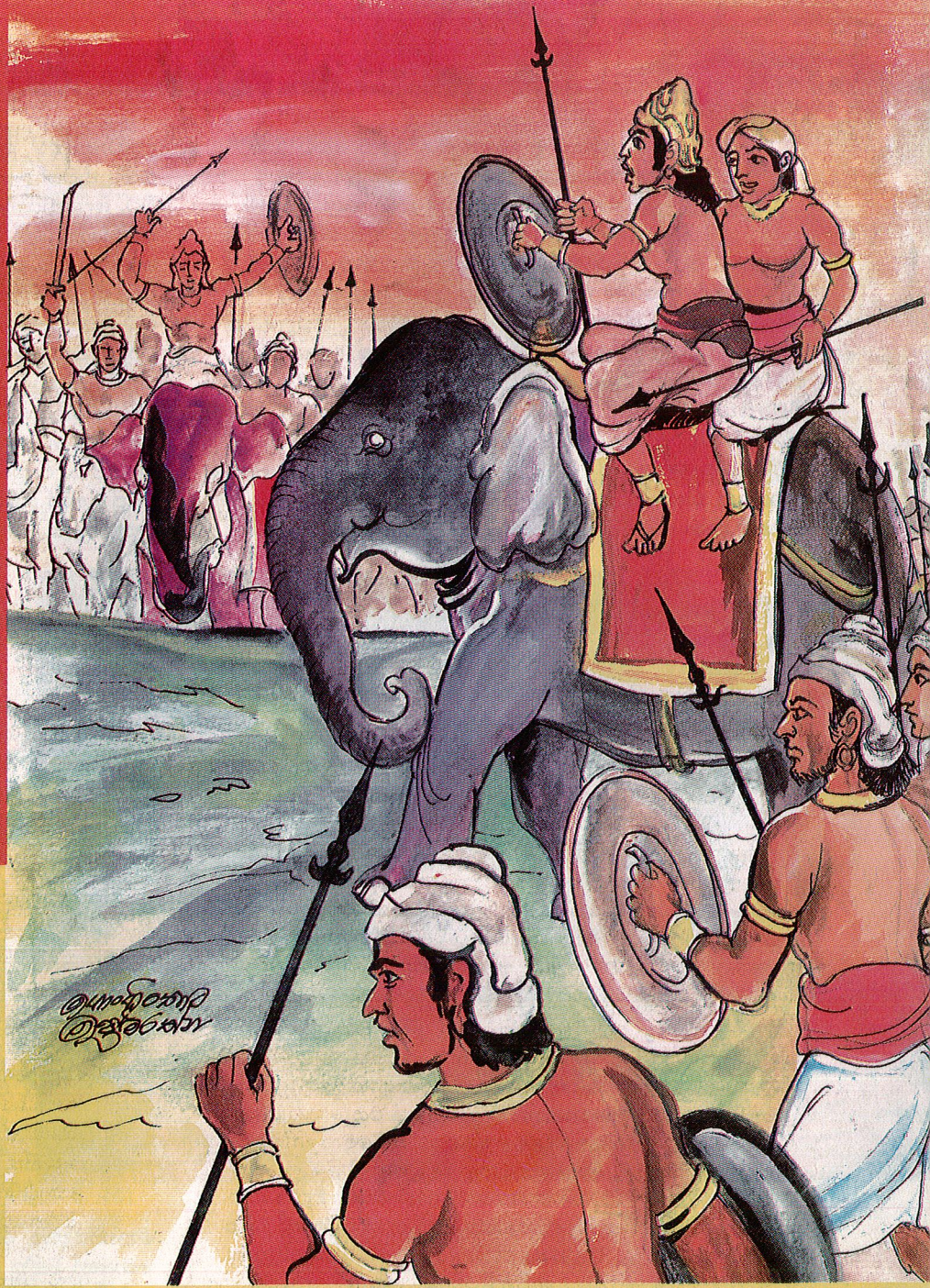
අපවත් වි වදල පූජ්‍ය මාදුළුවාවේ සෝභිත හිමියන්ගේ ආගමික, සමාජ හා දේශපාලන මෙහෙවර අගය කරමින් ප්‍රවීණ ලේඛක නිවිටන් ගුණසේකර විසින් සම්පාදනය කරන ලද "සුභ පෙරළියක කාහල නාදය" නම් සාරගර්භ කෘතිය ගොඩගේ ප්‍රකාශනයක් ලෙසට පළකොට තිබේ. ජනතාවගේ ගෞරවය හා අභිමානය දිනාගත් සෝභිත භාමුදුරුවන්ගේ 74 ජන්ම දිනය නිමිති කොට පළකරන ලද මෙම සාර සංග්‍රහයට මෙරට සිටින ප්‍රබුද්ධ ස්වාමීන් වහන්සේලා, ප්‍රකට විද්වතුන් හා ජනමාධ්‍යවේදීන් විසින් ලියන ලද ඉතා අගනා ලිපි රැසක්ම අඩංගු කොට තිබීම විශේෂත්වයකි. යහපත් ගුණගරුක සමාජයක් ගොඩනගා ගැනීම පිණිස සෝභිත නායක භාමුදුරුවෝ දිවි පරදුවට තබා සිදුකළ අසමසම සමාජ මෙහෙවර ජනතාවගේ දැනගැනීම පිණිසම පළකරන ලද මෙම වටිනා ග්‍රන්ථය උන්වහන්සේට දයාව, කරුණාව හා ගෞරවය දක්වන සෑම පාඨකයකු විසින්ම කියවිය යුතු වටිනා කෘතියක් ලෙසට හඳුන්වා දිය හැකිය. උන්වහන්සේගෙන් සිදුවූ ජාතික, ආගමික, සමාජ හා දේශපාලන මෙහෙවර නව පරම්පරාවේ දැනගැනීම උදෙසා ඉතාමත් හරබර ලිපිවලින් සමන්විතව මෙබඳු සාර සංග්‍රහයක් සම්පාදනය කිරීම පවා අසීරීමක් දෙයකි. සෝභිත භාමුදුරුවෝ විසින් පවත්වන ලද හරබර ධර්ම දේශනා හතරක්ද මීට අඩංගු කිරීමට කතුචරයා ගෙන ඇති පියවර අගය කළ යුතුය.

"වැඩිහිටියන්ට අකීකරු වීම විපතට හේතුවේ - ඉන්ද්‍රගුත්ත ජාතකය"

හීමසෙන ජාතකයෙන් හෙළිවන තමන් වර්ණාකොට අනුන්ට හින්දු අපහාස කිරීමේ විපාක

සර ගිනි නිවූ තිලොවට තිලක වූ සණරාමර තිලෝගුරු බුදුපියාණන් වහන්සේ දෙවරම් වෙහෙර වැඩ වෙසෙන සමයෙහි, තමන්ට තමන්ම ස්තූති කරගන්නා වූ එක්තරා හික්කුවක් අරභයා මෙම හීමසෙන ජාතක කතාව දේශනා කොට වදාළ සේක.

එකල වැඩ විසූ එක්තරා හික්කුන් වහන්සේ නමක් 'ඇවැන්නි, මගේ ජාතිය හා සමාන වූ ජාතියක් නැත. ගෝත්‍රය හා සමාන වූ ගෝත්‍රයක් නැත. අපේ දාසයෝ ද ඇල්සාලේ බත් හා මත්ස්‍ය මාංශ අනුභව කරති. කසී රට සුවඳ විළවුන් ගල්වති. මා මහණ වූ නිසා දැන් මෙවැනි තීරස හෝජන අනුභව කරමි. සිවුරු පළඳින්නෙමැයි' හික්කුන් සමීපයෙහි තමන් වහන්සේගේ මහන්තත්ත්වය කියමින් ජාති, ගෝත්‍ර, කුල සඳහන් කරමින්, අනුන්ට නින්දා කරමින් ඇවිද ගියේය. මේ හික්කුන් වහන්සේගේ ආත්ම වණ්නාව අසා සිටි අනෙකුත් හික්කුන් වහන්සේ, ඔහුගේ කුල ගෝත්‍ර පරීක්ෂා කොට, ඔහු තමන්ගේ ප්‍රතාපවත් බව පවසමින් හැසිරෙන්නේ යැයි දම්සභා මණ්ඩපයේ සාකච්ඡා කොට, මෙම හික්කුන් වහන්සේ මෙවැනි තේර්යානික ශාසනයේ මහණව සිටියත්, තමන්ට තමන්ම ස්තූති කොට අනුන්ට නින්දා කෙරෙමින් ඇවිදිමින් සිටියි' යැයි ඒ හික්කුවගේ නුගුණ සාකච්ඡා

කරමින් සිටියහ. මේ අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ දම්සභා මණ්ඩපයට වැඩම කොට, මහණෙනි, දැන් මා එන්නට පෙරාතුව කුමන කතාවකින් යුතුව උන්නේදැයි විචාළ සේක. එවිට දම්සභා මණ්ඩපයට රැස් වූ හික්කුන් වහන්සේ, මෙවැනි කතාවක යෙදී සිටියේයැයි පැවසූ කල්හි, මහණෙනි, මේ හික්කුව තමාට ස්තූති කොට ඇවිදින්නේ දැන් පමණක් නොවේ. පෙර ආත්ම භවයේ දී ද එසේ නින්දා කරමින් ඇවිද්දේ යැයි වදාරා, ඒ අතීත කතාව ගෙනහැර දැක්වූ සේක.

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජකෙනෙකුත් රාජ්‍ය කරන කාලයෙහි අප මහා බෝසතාණන් වහන්සේ එක් නියමි ගමක ප්‍රසිද්ධ බ්‍රාහ්මණ වංශයක ඉපිද, වැඩිවියට පැමිණ, තක්ෂිලා නුවර, දිසාපාමොක් ආචාරීන් සමීපයෙහි ඉඳ, වේදනු හා අෂ්ට්‍රාදස විද්‍යාස්ථාන ඉගෙන සියලු ශිල්පයේ මුදුන් පැමිණ, චුල්ලධනුග්ග පණ්ඩිතයෝ නමින් ප්‍රසිද්ධ වූහ. ඒ අප බෝසතාණන් වහන්සේ ශිල්ප නිමවා තක්ෂලා නුවරින් නික්ම, සියලු සමයාන්තර ශිල්ප පරීක්ෂා කෙරෙමින් මහිංසක රාජ්‍යයට පැමිණියේය.

මේ ජාතියේ දී අප මහා බෝසතාණන් වහන්සේ මදක් මිටිව සිටියහ. නැමුණු

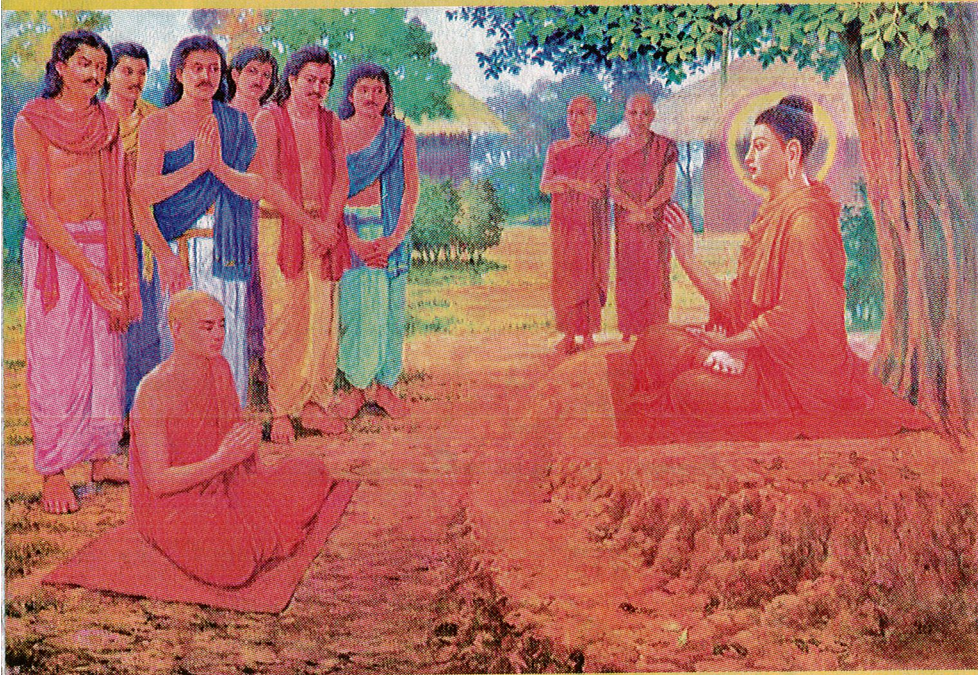
“සත්පුරුෂයන්ගේ උපදෙස් අනුව වැඩ කරන්නෝ දියුණුවට පත්වෙති - චුල්ලසෙට්ඨී ජාතකය”

ආකාර ඇත්තේ විය. එසේ හෙයින් බෝධිසත්වයෝ මෙසේ සිතූහ. මම කිසි රජකෙනෙකුත් කරා ගියේ වී නම් ඒ රජුරුවෝ මෙවැනි මිටි ශරීර ඇති කෙනෙක් අපට කුමක් පිණිස වෙයි ද? කියනු ඇත. එසේ හෙයින් මම ආරෝහ පරිණාහයෙන් යුක්ත පුරුෂයෙකු සමඟ ජීවත් වීම යහපතැයි සිතා, එබඳු යහපත් පුද්ගලයෙකු සොයමින් යද්දී, හිමසෙන නම් වූ පුද්ගලයෙක් දැක, ඔහු සමඟ කතා කොට, ඔබ කවරෙක්දැයි විචාළේය. 'මම හිමසෙන නම් වෙමි'යි කී විට, ඔබ රුමත්ව, ආරෝහ පරිණාහ දේහයෙන් යුක්තව මෙම හීන ක්‍රියාවක කුමක් පිණිස නියැලෙන්නේ ද? ජීවත් වීමට වෙනත් දෙයක් නොමැති නිසා මෙසේ කරන්නෙමැයි කී විට, සබඳ, ඔබ මෙසේ ක්‍රියා නො කොට, මා කියන ආකාරයෙන් ක්‍රියා

දුනුවායෙක්මි. මා හා සමාන දුනුවායෙක් නැත. එවිට රජු, ඔබට කුමක් ලැබුණොත් මට සේවය කරන්නේදැයි විමසූ විට, දෙපෝයක් පාසා දහසක් ගෙවන්නේ නම් සේවය කරන්නේ යැයි රජුට පැවසීය. එවිට බෝධිසත්වයන් පෙන්වා මේ පුරුෂයා තට කුමක් කරන්නේදැයි විමසූ විට, ඒ මගේ අතවැසියා යැයි පැවසීය. එසේ නම් මට උපස්ථාන කරවයි කී කල, එතැන් සිට හිමසෙන, රජුරුවන්ට සේවය කරන්නට පටන් ගත්තේය. ඔහුට පැවරුණු සෑම කාර්යයක්ම බෝසතුන් ඉටු කළේය.

එකල කසී රට එක් වනයක බොහෝ මනුෂ්‍යයන් යන එන මාරියේ ව්‍යාඝ්‍රයෙක්, මනුෂ්‍යයන් අල්වා කන්නට පටන් ගත්තේය. ඒ පුවත රජුරුවන්ට දැනගන්නට ලැබිණ. එවිට රජුරුවෝ හිමසෙන කැඳවා, ඔබට ව්‍යාඝ්‍රයා අල්ලන්නට පුළුවන්දැයි විමසූ විට, රජතුමනි, මම දුනුවායෙක්මි.

කුමක් නිසා බියවන්න ද? ඒ නිසා ව්‍යාඝ්‍රයා අල්ලන්නට සමත් වෙමැයි පැවසීය. එබස් ඇසූ රජුරුවෝ ඔහුට වැටුප් වියදම් දී යැව්වේය. හිමසෙන ගෙදරට ගොස් බෝධිසත්වයන්ට ඒ පුවත දැන්වූ විට, බෝධිසත්වයෝ, යහපතැයි යාළුවාණෙනි කීහ. තොප නොයව්දැයි ඇසූ කල්හි, එසේය මම නොයමි. ඔබට උපාය කියමි. එවිට සබඳ, උපාය කියන්නැයි කී කල්හි, ඔබ ව්‍යාඝ්‍රයා වෙසෙන වනයට ගොස් මුණින්තලාව වැදහෙව සිටින්නැයි පැවසීය. එවිට දනව් වැසි මනුෂ්‍යයෝ ඒ ව්‍යාඝ්‍රයා තලා අල්වා ගනිති. ඔවුන් විසින් ව්‍යාඝ්‍රයා අල්වා ගත් කල්හි ඔබ දනිත් වැලක් කපා ගෙන මැරුණු ව්‍යාඝ්‍රයා සමීපයට ගොස්, පින්වත්නි මේ ව්‍යාඝ්‍රයා මැරුවෝ කවුරුන්දැයි විමසා, මැරුණු ව්‍යාඝ්‍රයා ගොනෙකු මෙන් බැඳ, රජුරුවන් සමීපයට ගෙන යන්න. වැල් නිසා මා කැලයට ගොස්, වැල් කඩා ගෙන එන්නට පළමු කොටම මේ ව්‍යාඝ්‍රයා මැරුවේ කවුරුන්දැයි පවසන්න. එවිට මනුෂ්‍යයෝ හයින් ත්‍රස්තව ස්වමිනි, රජුරුවන් වහන්සේට

කරනු මැන. ඔබ රජුරුවන් වහන්සේ බැහැදැක, මම දුනුවායෙක්මි. සියලු දඹදිව මා හා සමාන වූ දුනුවායෙක් නැතැයි යනුවෙන් පවසන්න. එවිට රජුරුවන් වහන්සේ ඔබට වියදම් දී ඒ වෘත්තියෙහි පිහිටනු ඇත. මම ඔබට පැවරුණු කාර්යයක් ඇත්නම් එය ඉටු කරමින් ඔබේ සෙවනෙහි ජීවත් වෙමි. එසේ කළ හොත් දෙදෙනාටම සැප සේ සිටිය හැක. එබැවින් මා කී දෙය කරන්නැයි බෝසතාණන් වහන්සේ හිමසෙනට පැවසීය. ඔහුත් මහබෝසතාණන්ගේ වචනය යහපතැයි පිළිගත්තේය.

ඊට පසු බෝධිසත්වයන් ඒ හිමසෙන නම් පුරුෂයා කැඳවා ගෙන බරණැස් නුවරට ගොස් තමන් ඔහුට උපස්ථායකව සිටිමින් ඒ පුරුෂයා ඉදිරිපත් කොට රජුරුවන් හමුවට යන අදහසින් දන්වා යැවූහ. රජුරුවන් ඔහුට එන්නැයි කී කල්හි, දෙදෙනාම මාළිගාවට ගොස් රජුට වැඳ සිටියහ. කුමන හේතුවක් නිසා ආවේදැයි විමසූ විට, හිමසෙන පිළිතුරු දෙමින්, මම

නොකියන්න. රජතුමා මැරුණු ව්‍යාඝ්‍රයා දැක ඔබට බොහෝ වස්තු දෙයි. ව්‍යාඝ්‍රයා ඔබ විසින් අල්වා ගන්නා ලද්දේ යැයි රජුට කියන්නැයි පැවසීය. ඒ හිමසෙන නම් පුරුෂයාත් එය යහපතැයි කියා, බෝධිසත්වයන් කී ලෙසම, ව්‍යාඝ්‍රයා අල්වා ගෙන වනය නිර්භය කොට මහජනයා සමඟ බරණැස් නුවරට ගොස්, මා විසින් ව්‍යාඝ්‍රයා අල්වා ගන්නා ලද්දෙමි. වනයත් නිර්භය කරන ලද්දෙමි'යි පැවසූ විට, ඒ ඇසූ රජතුමා බොහෝ සතුටට පත්ව, වස්තු ද ලබා දුන්න.

ඉන්පසු නැවත දවසක මාරියක මීමෙක්, මිනිසුන්ට ඇත යා නොදෙන්නේ යැයි, රජුරුවන්ට සැලකර සිටියේය. රජුරුවෝ පළමු පරිද්දෙන්ම හිමසෙන වනයට යැවීය. හිමසෙනත් බෝධිසත්වයන් කී උපායෙන් ව්‍යාඝ්‍රයා මෙන්ම මීමාත් අල්ලාගෙන රජු කරා ගියේය. රජතුමා නැවතත් සතුටට පත් වී බොහෝ වස්තුව ඔහුට දුන්න. මේ වස්තුවෙන් උඩගුවට පත්ව මත් වූ හිමසෙන

බෝධිසත්වයන් කෙරෙහි අවඥා කොට, එතුමන්ගේ බස් පිළි නොගෙන, මම නොප නිසා ජීවත් නොවෙමි. කීමෙක් ද පුරවැසියෝ නම් තෙපිම දැයි පරුෂ වචනයෙන් බිණූහ. ඊට පසු කීප දිනක් ගිය විට, සතුරු රජකෙනෙක් පැමිණ, බරණැස් නුවර වටලාගෙන රජය දෙන ලෙස හෝ යුද්ධය පිණිස එන ලෙස රජුට දැන්වීය. මෙම හසුන්පත ලත් රජ්ජුරුවෝ යුද්ධ කරන්නැයි කියා හිමසෙන යැවීය. ඔහු සියලු සන්නාහයන් සන්නද්ධ වී හස්තීන්ගෙන් සන්නද්ධව හස්තියෙකු පිටට පැන නැගී යුද්ධයට ගියේය. බෝධිසත්වයන් සියලු සන්නාහයන් සන්නද්ධව හිමසෙනගේ ආසනයෙහි පසු පස සිටියේය.

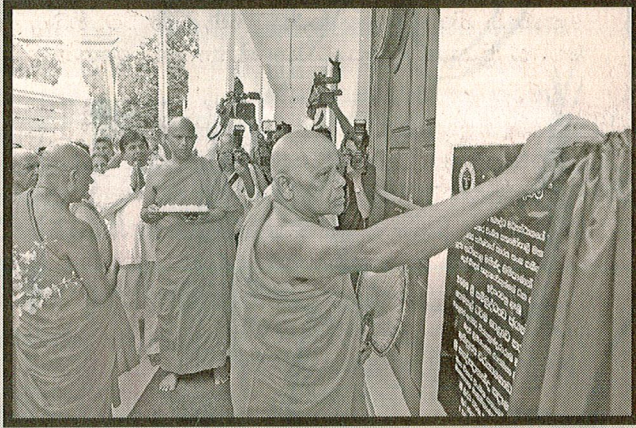
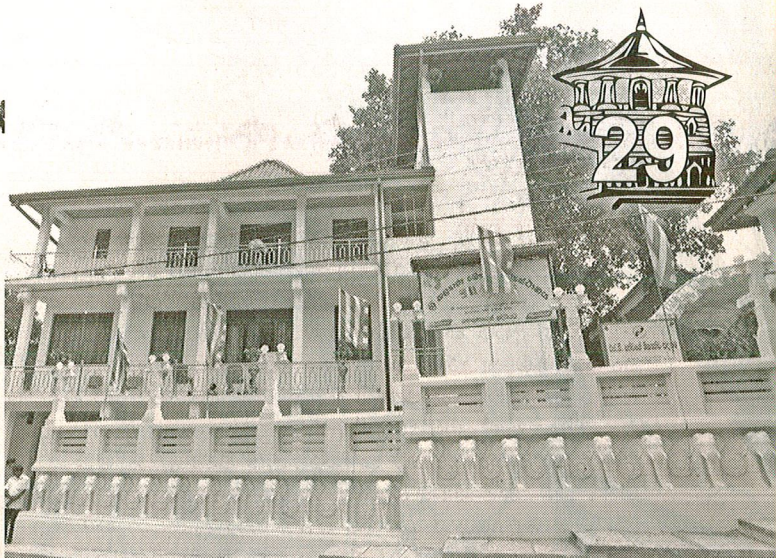
හිමසෙන නැගුණු හස්තියා මහජනයා විසින් පිරිවරනු ලදුව, නුවර දොරින් නික්ම යුද්ධ භූමියට පැමිණ සිටියේය. එවිට හිමසෙන සටන් බෙර හඬ ඇසී වෙවිලන්නට පටන් ගත්තේය. එවිට බෝධිසත්වයෝ දැන් මොහු වැටී මිය යනු ඇතැයි සිතා, හිමසෙන ඇතු පිටින් නොවැටෙනු පිණිස, ඔහුගේ ඉග වටා ලණුවක් බැඳ එය අල්ලා ගත්තේය. හිමසෙන යුධ භූමියේ ලැග මරණ හයින් තැනී ගෙන මළ මුත්රාදියෙන් ඇතුගේ පිට පැහැරීය.

එකල බෝධිසත්වයෝ, හිමසෙනය, පළමු කායාර්ය පසුව කළ කායාර්යට සම වන්නේ නැත. ඔබ පළමුව යුධ හටයෙක් මෙන් විය. දැන් ඇතු පිට කෙළෙසන්නෙකි. හිමසෙන, තා විසින් පළමුව කීවේ කීමෙක් ද? පුරුෂයෝ නම් තමන් පමණ ද? මම පුරුෂයෙක් නොවෙත් ද? මමත් යෝධ හටයෙකැයි නින්දා වචනයෙන් කීය. මේ වූ කලී එකෙකි. පළමුව නින්දා වචනයන් කී ඔබ දැන් මේ යුද්ධ භූමියේ දී සන්නාහයන් සන්නද්ධව ඇතුගේ පිට කෙළෙසා තමන්ගේම මළ මුත්ර වගුරයි. ඒ එකෙක. එසේ හෙයින් හිමසෙනය, පළමු කී යුධ කතාව ඇතු පිට කෙළෙසීම යන දෙකම සමාන නොවෙයි.

මෙසේ බෝධිසත්වයන් වහන්සේ ඔහුට නින්දා කොට, සබඳ ඔබ බිය නොවන්න, මා සිටිය දී කුමක් නිසා ඔබ ආයාසයෙන් ඉන්නේ දැයි කියා හිමසෙන ඇතු පිටින් බස්සවා යවා, අද මා ප්‍රසිද්ධ වන්නට වටින්නේ යැයි සිතා, යුද්ධයට වැද, බලකොටුව බිඳ, සතුරු රජ්ජුරුවන් ජීවග්‍රහයෙන් අල්ලා ගෙන බරණැස් රජු සමීපයට ගියේය. රජ්ජුරුවෝ සතුටට පත්ව බෝධිසත්වයන්ට මහත් යස ඉසුරු දුන්නේය. එතැන් පටන් බෝධිසත්වයෝ චුල්ලධනුග්‍රහ පණ්ඩිතයෝ යැයි සියලු දඹදිව ප්‍රසිද්ධ විය. ඒ මහා බෝසතාණෝ හිමසෙනට වැටුප් දී, ඔහු පළමු විසුවා වූ ස්ථානයට යවා, දානාදී පින්කම් කොට කම් වූ පරිද්දෙන් මිය පරලොව ගියහ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ, මහනෙති, මේ හික්කු ව තමාට ස්තුති කරගෙන අනුන්ට නින්දා කළේ දැන් පමණක් නොවේ. මෙසේ පෙරත් නින්දා කළේයැයි වදාරා හිමසෙන ජාතකය නිමවා වදාළ සේක. එසමයෙහි හිමසෙන නම් අනුන්ට නින්දා කොට තමාට ස්තුති කරගන්නා මේ හික්කුවයි. එසමයෙහි චුල්ලධනුග්‍රහ පණ්ඩිතයෝ නම් මම්ම වෙමැයි අප තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ සේක.

මෙම හිමසෙන ජාතකයෙන් කියැවෙන පරිදි තමන් වර්ණනා කොට ගෙන අනුන්ගේ අඩුපාඩු ගැන සොයා බලා හෙළා තලා කටයුතු කිරීමට, අනුන්ට නින්දා අපහාස කිරීමට නොයැමේ වැදගත්කම අවබෝධ කොට ගෙන සසර දුකින් නිදහස් වීමට අදිටන් කර ගැනීම බොහෝ සෙයින් වටනේය.

තෙමහල් ධර්ම ශාලාව සහ සංඝාලාසය විවෘත කිරීමේ උත්සවයක්

මහනුවර වටපුළුවේ ශ්‍රී කල්‍යාණ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයෙහි දෙස් විදෙස් පරිත්‍යාගශීලීන්ගේ ධන පරිත්‍යාගයෙන් මහනුවර ශ්‍රී නාඨ දේවාලය විහාරාධිකාරී පූජ්‍ය ඇටිපොල මහින්ද හිමියන් විසින් ඉදිකරවනු ලැබූ 2600 ශ්‍රී සම්බුද්ධත්ව ජයන්ති සැමරුම් තෙමහල් ධර්ම ශාලාව හා සංඝාලාසය අතිපූජ්‍ය වරකාගොඩ ධම්මසිද්ධි ශ්‍රී පඤ්ඤානන්ද ඤාණරතනාභිධාන අස්ගිරි පාර්ශ්වයේ මහනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් පසුගියදා උත්සවශ්‍රීයෙන් විවෘත කරනු ලැබීය.

එම අවස්ථාවට දිඹුල්ලඉඹුරේ විමලධම්ම අනුනාහිමි, නියංගොඩ විජිතසිරි අනුනාහිමි, ගොමගොඩ රතනසාර නාහිමි, උරුලුවත්ත ධම්මරක්ඛිත නාහිමි, නාරම්පනාවේ ආනන්ද නාහිමි ඇතුළු මහා සංඝරත්නයද, උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍ය හා පාර්ලිමේන්තු සභානායක ලක්ෂ්මන් කිරිඇල්ල, බුද්ධ ශාසන අමාත්‍ය විජයදාස රාජපක්ෂ, සංවර්ධන උපාය මාර්ග හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ අමාත්‍ය මලික් සමරවිකුම, දියවඩන නිලමේ ප්‍රදීප් නිලංග දැල යන මහත්වරු ඇතුළු විශාල ආරාධිත පිරිසක් සහභාගි වූහ.

කේ. මීගහකුඹුර

“හිරු අනුන්ගේ දෙස් සොයන්නා වූ, අනුන් හෙළා තලා කතා කරන්නා වූ පුද්ගලයාගේ කාමාදී පාප ධර්ම වැඩෙත්. ඔහු රහත් ඵලයෙන් අන්‍යය.”

දිවෙත් දිව ගා සිටියත් මතු වෙයි හසුරු ගති ගුණා

සර්පයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. එනම්, 1. දේශ්ට කරන අවස්ථාවේම විෂ ඇති පසුව විෂ නැති, 2. දේශ්ට කරන අවස්ථාවේ විෂ නැති පසුව විෂ ඇති, 3. දේශ්ට කරන අවස්ථාවෙන් විෂ නැති පසුවත් විෂ නැති, 4. දේශ්ට කරන අවස්ථාවෙන් විෂ ඇති, ඉන් පසුවත් විෂ ඇති යනුවෙනි.

මිනිස්සු වර්ග හතරක් වෙති. එනම්, 1. ඉක්මනින් කිපෙන පසුව එය අමතක කර දමන, 2. ඉක්මනින් නොකිපෙන පසුව කේන්ද්‍රීය මතකයේ තබාගෙන සිටින, 3. ඉක්මනින් නොකිපෙන කේන්ද්‍රීය මතකයේ රඳවාගෙන නොසිටින, 4. ඉක්මනින් කිපෙන කේන්ද්‍රීය මතකයේ රඳවාගෙන සිටින - ආසිවික සූත්‍රය.

මෙම වර්ගීකරණය අනුව බලන විට පෙනෙන්නේ අපට ඇසුරු කරන්නට ලැබෙන මිනිසුන් පිළිබඳ සාමාන්‍ය ස්වභාවයයි. එදිනෙදා සියලු කටයුතු කාරණා හුවමාරු කරගනු ලබන අය ගැන දළ වැටහීමක් ලබා ගැනීමට මෙම

"යම් කෙනෙකුගේ සිත දිවා රෑ දෙකේ අහිංසාවෙහි ඇළුණේද ඒ ගෝතම ශ්‍රාවකයෝ හැමදාම සුවසේ හිඳ පුඩුදිත්."

වර්ග කිරීම උපකාර කරගත හැකිය. යම් පුද්ගලයකු මිතුරා පිළිබඳව අදහස් දක්වන්නේ ඔහුගේ ඇසුරට ආ අයගෙන් ලැබූ අත්දැකීම් සමස්තය බවට පත්කරගෙනය. විටෙක ඔහුට හොඳම මිතුරු ඇසුරක් ලැබුණේ නම් ඔහු සමස්ත මිතුරන් දෙස බලන්නේද, අදහස් ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නේද තමා ලැබූ අත්දැකීම් ඇසුරෙනි. නමුත් සමස්ත අදහස එය නොවේ. එසේ වුවද එය පිළිගැනීමට පත් නොවේ. යමකු හට ඇසුරු කරන්නට ලැබුණේ අයහපත් මිත්‍රයකු නම් ඔහු මිත්‍රත්වය පිළිබඳව අදහස පළ කරනු ලබන්නේ එම අත්දැකීම් සමස්තය වශයෙන් තබාගෙනය. එය අව්‍යක්ත ඥානයක් වුවද එහි පවතින වරද නිවැරදිව හඳුනා ගැනීමට කැමති නොවෙයි.

මෙයට හේතුව තමා අසන දෙය හෝ දකින දෙය වඩාත් නිවැරදි එක ලෙස පිළිගැනීමට මිනිසා හුරුවී සිටීමේ දෝෂයයි. එනිසාම තමා ලබන අත්දැකීම් ඇසුරින් සමස්ත විශ්වයේ රටාව පිළිබඳව අදහස් පළ කිරීමට උනන්දු වෙයි. එය නිවැරදි නොවන ඥානය බව දැනගත්තද එය පිළිගැනීමට අකමැති වෙයි. තමාටද නිවැරදි දෙය හරි හැටියට හඳුනා ගන්නට බැරි ස්වභාවය පවතින විටදී මිනිසා වෙනත් අයකුගේ වචනය, හඬ, රූපය පිළිබඳව අපමණ විශ්වාසය තැබීමට හුරු පුරුදු වෙයි.

සමාජය තුළ බහුල වශයෙන් පවතින්නේ තමා සහ තමාගේ අය පිළිබඳව ඇති කරගනු ලැබූ හැඟීමකි. විශ්වයේ ආරම්භයේ සිටම පවතින ස්වභාවය එයයි. තම පිරිසටත් වඩා තමා පිළිබඳව සිතයි. එහි සම්පූර්ණ වූ පසු තමාගේ පිරිස ගැන සිතයි. මේ සියල්ල තමාගේ මනසින්ම පමණක් සිතා මතා ගනු ලබන තීරණ වේ. වෙනත් කෙනකු හමුවේ තමා තුළ පමණක් වූ විශ්වාසය තැබීම මිතුරුකමයි. සමාජයේ බහුල වශයෙන්ම දුර්ලභ දෙයද එයයි. එනම්, තමා මෙන්ම අනිකා තම අවශ්‍යතාව ඉටු කරනු ලබන්නේද යන වගයි.

බුදු සමය සමාජයට හඳුන්වා දුන් නව සංකල්පය අනිකාද තමා මෙන්ම තමා ගැන සිතා විශ්වාසයෙන් කටයුතු කරන කෙනකු බවට පත්කර ගන්නා විධි ක්‍රමයයි. එයද ආරම්භ කළ යුත්තේ තමාගෙන්මය. තමා එය ආරම්භ කළද අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල තමාට ලැබිය යුතුය යන නියමයක්ද නැත. එහි ඇත්තේ විය හැකි බව පමණි. නිදසුනක් තමා අන්‍යයන්ට අවංක වූ පමණින් ඔහුද තමා සේම කටයුතු කළ යුතුය යන කියමනක් නැත. යමෙක් එසේ සිතන්නේ නම් ඔහුගේ සිතුවිලි වරද සහිතය. මන්ද පුද්ගල විෂය අවිනිත බැවිනි. මිනිසා මෙසේ විය යුතුය යන අනුමානය ඇති කරගත හැකි වුවද සිදුවන්නේ වෙනත් එකක්ය.

“මම මෙතරම් හොඳ කෙනකු වෙලත් මටම මේ තරම් කරදර මන්ද?” යි ඇතැම්හු විමසති. බුදු සමයටද වෝදනා කරන අවස්ථා තිබේ. මින් පැහැදිලි වන්නේ තමා හොඳ කළහොත් තමාට අන්‍යයන්ගෙන් හොඳම ලැබිය යුතුය, වරද නොවිය යුතුය යනුවෙන් ඔවුන් සිතන බවයි. ඔවුනට එසේ සිතීමේ නිදහස තිබේ. නමුත්

බුදු සමය යනු එබඳු ඉගැන්වීමක්ය යනුවෙන් කීම වරද සහගතය. බුදු සමයේ එබඳු ඉගැන්වීමක් සිදු වෙන්නේ නැත. එහි උගන්වනු ලබන්නේ තමා කොපමණ යහපත කළත් සමාජයෙන් තමාට අයහපතම ලැබීමේ ප්‍රවණතාව වැඩි බවයි. මහා කපි ජාතකය මතු කරනු ලබන සත්‍යයද එයයි.

ඇතැම් විට තමා අතින් වරදක් සිදු වූණද, එය පිළිගත්තද ඒ සඳහා දඬුවමක් දීමට වින්දිතයා ඉදිරිපත් නොවන අවස්ථාද තිබේ. එබඳු අවස්ථාවකට ඇතැම් විට ඔබට ලක්විය හැකිය. මේ කරුණ වඩාත් පැහැදිලි වන්න නිදසුන් කතාවක් කිව හැකිය.

මා දන්නා එක්තරා වෛද්‍යවරයෙක් සිය මෝටර් රථය පදවාගෙන ගියේය. ඔහු ඉතාමත් නීතිගරුක කෙනෙකි. වාහනය වැඩි වේගයෙන් ධාවනය කරනු ලැබුවේද නැත. පාරේ බොහෝ විට අනතුරු වැඩිවන්නේ යතුරුපැදිවල අවිධිමත් ධාවනය නිසාය. වෛද්‍යවරයාගේ වාහනය ඉදිරියෙන් යතුරුපැදියක් මෝටර් රථය දෙසට වේගයෙන් එයි. යතුරුපැදිය එන්නේ වැරදි පාරේ වැනි වැනිය. වෛද්‍යවරයාට කරකියාගත හැකි කිසිවක් නොවීය. ඉතා වේගයෙන් ආ යතුරුපැදිය මෝටර් රථයේ හැපී පාරේ වම් පසට පෙරළුණේය. වාහනයටද, යතුරුපැදියටද අලාභහානි විය. යතුරුපැදියේ රියදුරාද තරමක ලේ ගලන තුවාල සහිතව වැටී සිටියේය. වෛද්‍යවරයාට හොඳටම කේන්ති ගියේ යතුරුපැදිය පාරේ වැරදි පැත්තෙන් විත් වාහනයට අලාභ හානි කිරීම පිළිබඳවයි. වැටී සිටි තරුණයා වෙත ගිය වෛද්‍යවරයා වේගයෙන් බැණගෙන බැණගෙන ගියේය. සීරීම් තුවාල සහිත තරුණයා නැගිටිමින් “සමාවෙන්, වරද සිදුවූණේ මගේ අතින්” යැයි කීවද වෛද්‍යවරයාගේ කේන්තිය පහවූයේ නැත. තරුණයා කුන්දු ගහමින් තමා දෙසට එනු දුටු වෛද්‍යවරයාගේ කේන්තිය වැඩි විය. “තමුසෙ බොරුවට කුන්දු ගහනවා. තමුසෙගෙ කකුලට අනතුරක් වූණේ නැහැ.” වෛද්‍යවරයා ගුගුළේය.

“නෑ මහත්තයා මං හිටියෙ පුනරීන්වල. කකුල නැති වූණේ එහෙදි. සනීප වෙලා ගෙදර ආවෙ ඊයේ. හිතේ කාන්සියටත් එක්ක මේක පැද්දෙ. එතෙන්නිදිත් මට වැරදුණා” යි තරුණයා කීය.

වෛද්‍යවරයාගේ හිතේ තිබූ කේන්තිය අතුරුදන් විය. වරද සිදු වූයේ තරුණයා අතින් වුවද එය තමා අතින් වූවක් ලෙස ඔහු සිතුවේය. තමාගේ මෝටර් රියෙන්ම තරුණයා රෝහලට ගෙන ගියේය. තරුණයාට පහර දීමට පැමිණි ගම්මුන්ට එරෙහි වූයේද වෛද්‍යවරයාමය. මින් පෙනෙන්නේ ඇතැම් විට විශිෂ්ට ක්‍රියාවක් කළ පුද්ගලයකු අතින් සිදුවන කුඩා වරද වරදක් ලෙස සැලකීමට සමාජය ඉදිරිපත් නොවන බවය. නමුත් මිතුරන් ක්‍රියාත්මක වන්නේ මීට වඩා වෙනස් ආකාරයකටයි. නීතිය ඊටත් වඩා වෙනස් වෙනත් විදියකටය.

මහාචාර්ය පාහේගම ඤාණීස්සර හිමි

“ධර්ම දනය සියලු දනයන්ට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයි.”

භාවනාව

වනාව සහ සිතිය ගසට පොත්ත මෙන් එකිනෙකට සම්බන්ධතාවක් ඇත්තා වූ සාධක දෙකයි.

භාවනාවෙන් තොර සිතියකුත්, සිතියෙන් තොර භාවනාවකුත් නොමැත. අපි කොතෙකුත් විදියේ භාවනාවන් පුරුදු පුහුණු වී ඇත්තෙමු. ඒ සෑම භාවනාවක්ම සාර්ථකව කිරීමට නම් සිතිය පවත්වා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බව ඔබට වැටහී ඇතැයි සිතමි. අප සතර සතිපට්ඨානය ගැන කතා කළොත් කායානුපස්සනා, චේදනානුපස්සනා, චිත්තානුපස්සනා සහ ධම්මානුපස්සනා යන සියල්ලම මෙතෙහි කළ යුත්තේ සිතියෙන් නොව පුරුණ සිතියෙන්ය. අපට නොයෙකුත් භාවනා පන්ති සහ කඳවුරුවලදී හෝ සිල් ගත් අවස්ථාවන්හිදී සතර සතිපට්ඨානය මෙතෙහි කිරීමට අවවාද උපදෙස් දුන්නත් ආධුනිකයන්ට එය පහසුවෙන් කළ හැක්කක් නොවේ. මෙය ඒ පිළිබඳව උත්සාහයක් ගත් අය හොඳින් දනිති. සතර සතිපට්ඨාන වැනි භාවනාවක් කළ යුත්තේ ධර්මාවබෝධය සඳහා වූ අවසාන පියවර වශයෙනි. සතර සතිපට්ඨානය ධර්මාවබෝධය සඳහා ඒකායන මාර්ගය ලෙස හැඳින්වූවත් සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවන්ට අවතීර්ණ නොවී සෝවාන් වූ, ධර්මාවබෝධය ලැබූ වර්ත ගැන අපට බොද්ධ සාහිත්‍යයෙන් උදාහරණ ගෙනහැර දැක්විය හැක. මේ අය ධර්මාවබෝධය ලබනවාත් සමගම සතර සතිපට්ඨානය තේරුම් ගනිති. මෙවැනි ගැඹුරු මෙතෙහි කිරීම්වලට යොමුවීමට පෙර අප විසින් පුරුදු පුහුණු කළ යුතු අභ්‍යාසයන් බොහොමයක් ඇත. යමක් පටන් ගත යුත්තේ සරලවය. සැහැල්ලුවෙනි. එවිට අපට භාවනාව බරක් නොවේ. භාවනාව යනු සිතට යමක් ඇලවීම නොව සිතට යමක් තේරුම් ගැනීමට සැලැස්වීමයි. අද බොහෝ දෙනා කරන්නේ සිතට යමක් ඇලවා ඒ ඔස්සේ භාවනා කිරීමයි. ආනාපානසති පවා දුෂ්කර, සිහි එල්බ ගැනීමට අපහසු භාවනාවක් බවට පත්කරගෙන ඇත්තේ ඒ නිසා ය. මෙය ඉතා සරල භාවනාවක් ලෙස හඳුන්වා දී ඇතත් ආනාපාන සති භාවනාව පැය භාගයක් තිස්සේ සිත එහෙ

මෙහෙ නුදුවා සතියෙන් කිරීම එතරම් පහසු කාර්යයක් නොවේ.

ධර්මාවබෝධය ලැබීමටත්, නිවන් දැකීමටත් භාවනාව අත්‍යවශ්‍යය. භාවනාවෙන් තොර ධර්මාවබෝධයක් හෝ නිවනක් නොමැත. මෙහිදී භාවනාව යනුවෙන් මා අදහස් කරන්නේ රුක්ඛ මූලයක හෝ ශුන්‍යාගාරයට හෝ වෙනත් ස්ථානයකට ගොස් සුදු ඇඳුමින් සැරසී, එරමිනිය ගොතාගෙන කරන භාවනාව නොව සිතිය පවත්වාගෙන සිතියෙන් යමින් මෙතෙහි කිරීමයි. ඉහත කී ආකාරයට ඔබට භාවනා කරන්නට උපදෙස් ලැබුණත් එය එසේ කිරීමට වාඩි වූ විට නොයෙකුත් ප්‍රශ්න ගැටලු පැන නගින බව ආධුනික ඔබට රහසක් නොවේ. එම කාලය තුළ ඔබගේ සිත කොපමණ ඔබගේ පාලනයෙන් තොරව එහෙ මෙහෙ දුවන්නට ඇද්දැයි සිතා බලන්න.

මේ නිසා ඔබ රුක්ඛ මූලයට හෝ ශුන්‍යාගාරයකට හෝ වෙනත් එවැනි ස්ථානයකට යාමට පෙර මා යෝජනා කරන්නේ භාවනාව පුරුදු පුහුණු කළ යුත්තේ තමා ජීවත් වන නිවසින්ම ආරම්භ කිරීමටයි. එය එතරම් අපහසු කාර්යයක් ද නොවේ. අවශ්‍ය වන්නේ විනාඩි 10 ක් හෝ 15 ක් ඒ සඳහා කැප කිරීම පමණි. ආරම්භයට මේ සඳහා සුදුසුම වේලාව උදෑසන අවදි වූ විගස සහ රාත්‍රී නින්දට යාමට පෙර ය. මෙම අවස්ථා දෙකෙහිදීම විනාඩි 10 බැගින් හෝ සිතියෙන් කටයුතු කිරීමට පුරුදු වන්න.

උදෑසන අවදි වූ විටත්, රාත්‍රී නින්දට යාමට පෙරත් විනාඩි 10 බැගින් මෙය කර බලන්න. අත්හදා බලන්න. ඔබ මේ ආකාරයට මාසයක් පුරුදු පුහුණු කළහොත් ඔබ නොදනුවත්වම සිතිය පවත්වා ගැනීමට පුරුදු වේ. බලන්න, ඔබ දවස ආරම්භ කරන්නේ සිතියෙන්. දවස අවසානයේදී නින්දට යන්නේත් සිතියෙන්. මේ අවස්ථා දෙකෙහිම ඔබට කිසිම අකුසල් සිතක් පහළ වෙනවාද? නැහැ නේද? ඔබට මේ ආකාරයට උදයට විනාඩි 15 ක් සහ රාත්‍රියට විනාඩි 15 ක් සිතියෙන් කටයුතු කරන්නට පුරුදු වුවහොත් ඔබ දවසට විනාඩි 30 ක් පියවි සිතියෙන් ගත කළා වේ. මෙය කොතරම් වාසනාවක්ද? දන් ඔබට විනාඩි 30 ක් පියවි සිතියෙන් කටයුතු කරන්න පුළුවනි. එම කාලසීමාව තුළ ඔබ ක්‍රියා කර ඇත්තේ අපට පුරුදු යාන්ත්‍රික භාවයෙන් නොව ශුද්ධ වූ පියවි සිතියෙන්ය. මෙය නොකඩවා දිනපතා මාසයක්ම පුරුදු පුහුණු වන්න. ප්‍රතිඵල අත්හදා බලන්න. මේ ආකාරයට ඔබට දෛනිකව ගිහි ජීවිතය තුළින්ම භාවනාවට ප්‍රවේශයක් ලබාගත හැකිය.

තිලක් රත්නකාර - ගම්පහ

භාවනාවෙන් ලැබෙන ආනිශංස

"ද්වේශ රහිත වූ යමෙක් බැහැරී ගැහිලී හා වධ බන්ධනත් ඉවසාද, ඉවසීම බලය කොටත් බල ඇණිය කොටත් ගත් ඔහු උත්තමයෙකි."

රම්බොඩගල්ලේ වැඩ සිටින ජීවමය ශෛලමය බුද්ධ ප්‍රතිමාව

ප්‍රජා එගොඩමුල්ලේ අමරමෝලී හිමියන්ගේ අප්‍රතිහත ධේරුයෙන් ඉදිකරන ලද මෙම විස්මිත ශෛලමය බුදුරුව දුටුවන්ගේ නෙත සිත ශුද්ධා භක්තියෙන් පුරවයි. මෙම අතිවිශාල බුද්ධ ප්‍රතිමාව ඉදිකරන්නට නිර්ලෝභීව අත හිත දුන්නේ බෞද්ධයකු නොව හින්දු භක්තිකයෙකි. ඔහු 'ර්ශ්වරන් බුදුරජ' අධිපති ර්ශ්වරන් මහතාය. මෙම අතිවිශිෂ්ට බුදුරුව ගලින් මනරම් ලෙස නිර්මාණය වන්නේ ශ්‍රී එම්. මුත්තසියා කලාකරුවා අතින් විමද විශේෂත්වයකි. බොදු, හින්දු, මුස්ලිම් ජනතාවගේ මුදල් පරිත්‍යාග මත ඉදිකරන ලද බුදු බැතිය දනවන රම්බොඩගල්ලේ ශෛලමය බුදුරුව නිර්මාණය වූ හැටි විස්තර කරන ලිපියකි මේ.

ර්ශ්වරන් නම් ඒ අපූර්ව මිනිසා මෙම කාර්යය කරනු පිණිස මේ බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේට අසහාය ශක්තියක් වෙමින් උන්වහන්සේව දිරිගන්වන ලදී. දෙවරක් නොසිතා මේ කාර්යය අරඹන ලෙසද, එහිදී මුදල් ගලාගෙන එනු ඇතැයිද ඒ මොහොතේ ර්ශ්වරන් මහතා පැවසූ වදන් අයෝමය ශක්තියක් බවට පත්ව උන්වහන්සේගේ අධිෂ්ඨානය තුළ තැන්පත් විය.

2002 වසර ඇරඹුමේ මේ නිර්මාණකරු ශ්‍රී ලංකාවට

පැමිණෙන්නේය. රම්බොඩගල්ල විහාරයේ වන ඒ දැවැන්ත ගල් කුළ මේ නිර්මාණයට බෙහෙවින් සුදුසු බව නිර්දේශ කරන්නේය. ඉක්මනින්ම වැඩ ඇරඹිය හැකි බව පවසන්නේය. නොබෝ දිනකින්, වසර 2000 කට වැඩි කාලයක් පුරා ගලින් කරන ලද නිර්මාණයට දායක වූ පරම්පරාවකින් පැවත එන මදුරෙහි ගමක සහායකයන් 8 දෙනකු සමග පැමිණ වැඩ අරඹන්නේය. එක්සත් ජනපදයේ පමණක් කෝවිල් 36 ක් තනා ඇති මේ හින්දු භක්තිකයා තුළ බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳව මනා හැඟීමක් ජනිත වන්නේය. බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ මහත් භක්තියාදරයෙන්, අමරමෝලී හිමියන් පිළිබඳ මහත් පැහැදීමෙන්, ශ්‍රී ලාංකිකයන් පිළිබඳ සහෝදරත්වයෙන් ඔහු මෙහිදී ප්‍රකාශයක් කරන්නේය. ඒ මෙය තමන්ගේ පළමු සහ අවසන් බුදු පිළිම නිර්මාණය බවත්, මේ සඳහා තමන්ගේ නිර්මාණ දායකත්වය වෙනුවෙන් සත්‍යක හෝ මුදලක් තමන්ට අනවශ්‍ය බවත්ය.

පිළිමවහන්සේ නෙළීමේ වැඩ කටයුතු ඇරඹීමත් සමගින් ර්ශ්වරන් මහතාද අතිමහත් කැපවීමක් කරමින් නිරන්තරයෙන්ම පාහේ ඒ සමග රැඳුණි. මූල්‍යමය ගැටලු විසඳීමට දායකත්වය දීමෙන් නොනැවතී දකුණු

"කෝපයෙන් මත් වූ තැනැත්තා උමතු අශ්වයෙකු පිට හැඳී යන්නෙකු වැනිය"

ඉන්දියාවෙන් පැමිණි ශිල්පීන්ගේ වෘත්තීය ගැටලු, සන්නිවේදන ගැටලු ආදී එකී මෙකී නොකී සියලු ගැටලු විසඳමින් මේ කාර්යයේ සම්බන්ධීකාරකයා බවට ඉබේම ඔහු පත්වන්නේය.

මෙලෙස වැඩ ඇරඹී වැඩි කලක් යන්නට මත්තෙන් තවත් දෛවෝපගත සිදුවීමක් වන්නේය. ඒ කුරුණෑගල රිදී විහාරය සම්පයට පැමිණි ඩී.එස්.අයි. සැමසන් ව්‍යාපාර සමූහයේ අධ්‍යක්ෂ නන්දදාස රාජපක්ෂ මහතා ඉතාම අහඹු ලෙස මේ දැවැන්ත නිර්මාණ භූමියට පැමිණීමයි. මේ අසහාය නිර්මාණය දරා සිටින පාදයන් හතරෙන් තුනක් (අමරමෝලි හිමියන්, ඊශ්වරන් මහතා සහ මුත්තයියා මහතා) ඒ වනවිටද බිහිව තිබුණත්, එකී සිව්වැනි පාදය බවට පත්වෙමින් මේ කටයුත්ත ස්ථාවර කිරීමට අවශ්‍ය ඉතිරි බර කරට ගන්නට නන්දදාස මහතාගේ පුණ්‍යමය දෛවය විසින් ඔහුට දැවැන්ත පෙළඹවීමක් කරන ලදී.

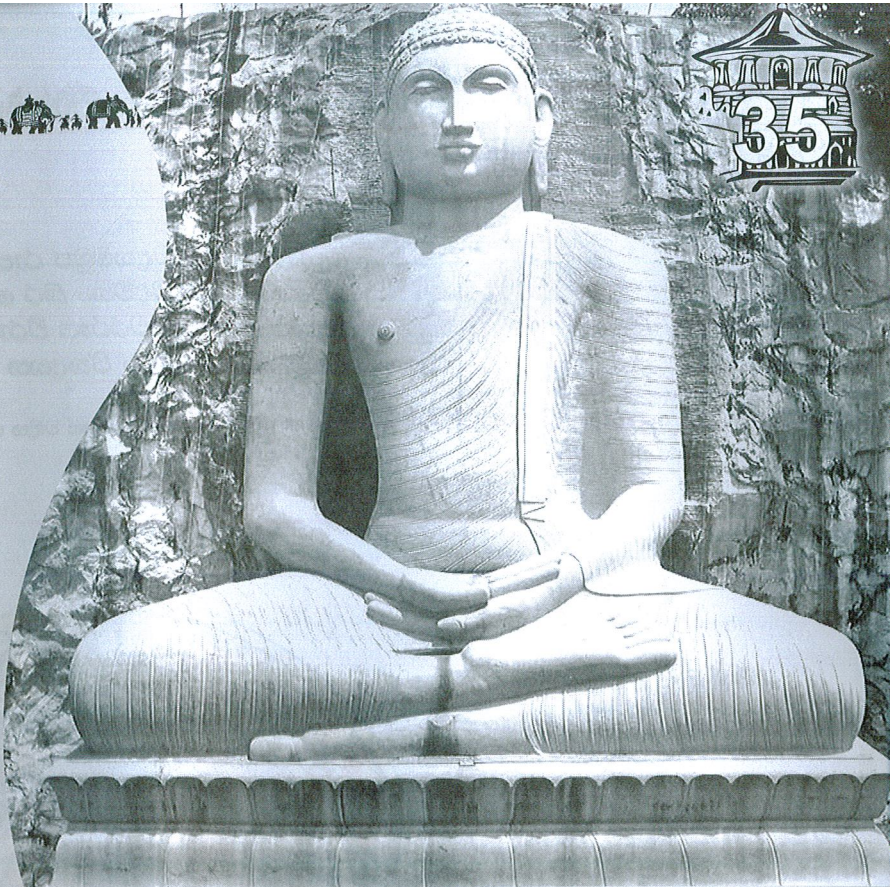
එතැන් පටන් රුපියල් මිලියන 110 ක පිරිවැයක් සපයා ගත යුතු මේ නිර්මාණ කාර්යයේ මුදල් සැපයුමට කර ගසන්නේ නන්දදාස රාජපක්ෂ මහතාය. කීර්තිමත් ව්‍යාපාරිකයකු ලෙසින් ඔහු පිළිබඳව ගොඩනැගී තිබූ ප්‍රතිරූපය මෙන්ම ඔහු ඇසූ පිරු තැන් බහුල අයකු වීම මේ සඳහා මහත් පිටිවහලක් විය.

2002 වසරේදී එවකට රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍ය කරු ජයසූරිය මහතාගේ සුභද ආරාධනාවෙන් හිටපු ඉන්දීය මහ කොමසාරිස්වරිය රු. මිලියන 2.5 ක මුදලක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. මෙකී නිර්මාණය ඇරඹුමේදී, ඉල්ලා සිටි සැණින් අවශ්‍ය යකඩ බට සපයා දෙනු ලැබුවේ කතෝලික බැතිමතකු වූ හිටපු මහාමාර්ග හා මාර්ග සංවර්ධන ඇමැති ජෙයරාජ් ප්‍රනාන්දුපුල්ලේ මහතාය. හිටපු ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂයන් රුපියල් මිලියන 7.5 ක් සපයනු ලැබීය.

හිටපු හමුදාපති සරත් ෆොන්සේකා මහතා රුපියල් මිලියන 2 ක් එකතු කර දුන්නේය.

ලංකා බැංකුවේ හිටපු සභාපති ගාමිණී වික්‍රමසිංහ මහතා තවත් රුපියල් මිලියන 5 ක් එකතු කර දුන්නේය. ඉන්දියානු රජයද රුපියල් මිලියන 2.5 ක් ලබා දුන්නේය. රටෙහි නන්දෙස වෙසෙන බෞද්ධ, කතෝලික මෙන්ම මුස්ලිම් මිනිසුන්ද සංචාරකයන් ලෙසින් මෙරටට පැමිණි නොයෙකුත් ජාතීන්, ආගම්වල මිනිසුන්ද මේ සඳහා නන් අයුරින් දායක වූ බව අමරමෝලි හිමියෝ පවසති.

වසර 12 ක් ගෙවුණු මේ අතිදැවැන්ත කාර්යය පසුගියදා මස්තකප්‍රාප්ත වූයේ රජකුගේ හෝ රජයක සෘජු අනුග්‍රහයක් නොමැතිව, බුද්ධ පුත්‍රයකුගේ මූලිකත්වයෙන් බිහිවූ ලොව පළමු දැවැන්ත පිළිම වහන්සේ ලෙසිනි. පොළොන්නරු යුගයේදී මහා පරාක්‍රමබාහු රජුන් විසින් ගල් විහාරයේ ඉදිකළ සමාධි පිළිමයෙන් පසු එයටද වඩා දැවැන්ත පිළිම වහන්සේ නමක් ඉදිවීම ඉකුත් දා අවසන් විය.

රම්බඩගල්ල සමාධි පිළිම වහන්සේ සමස්ත බෞද්ධයාට පමණක් නොව ලෝකයාට උරුම කරදීම උදෙසා කිසිදු මුදලක් අය නොකර කැපවූ මුත්තයියා මහතාට ඒ වෙනුවෙන් පිරිනැමිය යුත්තේ කුමන ත්‍යාගයක්දැයි නන්දදාස රාජපක්ෂ මහතා කල්පනා කරමින් සිටි විටෙක ඊශ්වරන් මහතාගේ නිවසේ රාත්‍රී හෝජනයකදී මොවුන් මුණ ගැසෙන්නේය. රත්නපුරයේ මුස්ලිම් ව්‍යාපාරික මහතකු විසින් තමන්ට තැගි කළ නවරත්න මැණික් යෙදූ මුද්දක් 2008 මැයි 15 වැනිදා යෙදුණු එම රාත්‍රියේදී නන්දදාස මහතා විසින් මුත්තයියා නම් ඒ විශිෂ්ට ශිල්පියාට තැගි කළේය. මුත්තයියා මහතාගේ දැස්ද නවරත්න මුද්දේ මැණික් මෙන් දිළිසුණේ සංසාරගත සහෝදර බැම්මක සංවේදී හැඟීමකින් දැස් තෙත්වූ බැවිනි.

ඉකුත්දා පැවැති පිළිමය නිරාවරණය කිරීමේ උත්සවයේදී මුත්තයියා මහතා විසින් නන්දදාස රාජපක්ෂ මහතාට මේ නවරත්න මුද්ද පෙන්වා සිටියේය. ඒ මුද්දේ පසුපස කොටස බෙහෙවින් සීරී තිබිණි. ඒ ඇයිදැයි ඔබට සිතාගත හැකිද?

මුත්තයියා මහතා ලොව විශාලම සමාධි පිළිමය හෙවත් මේ රම්බඩගල්ල පිළිමයේ නේත්‍ර ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කර තිබුණේ එදා නන්දදාස රාජපක්ෂයන්ට මුස්ලිම් ව්‍යාපාරික මහතකු විසින් තැගි කළ, මැණික් ගල් යෙදූ, පසුව තමන් ලද ඒ මුද්දෙනි.

බෞද්ධ, හින්දු, මුස්ලිම් තිදෙනෙකුගේ පරිත්‍යාගයන් මතින් සමාධි බුදු පිළිම වහන්සේ නෙත් ලැබූහ. එදා මේ කටයුත්ත වෙනුවෙන් මෙරටට පැමිණි ඉන්දීය නිර්මාණකරුවන්ට දුන් සිංහලද කතා කළ හැක. ජාතිය කුමක් වුවද, භාෂාව කුමක් වුවද, ආගම කුමක් වුවද සහෝදරත්වයේ හැඟීමෙන් මේ සියල්ල එකමුතු වූදා ලෝක පූජිත නිර්මාණ බිහිවන්නේය. වෙන්වුණු දා බාමියන් පිළිම වහන්සේලාට වූ අයුරින් ලෝක උරුමයන් නැසී යන්නේය. රජ සමයෙන් පසු, උතුම් බුද්ධ ශාසනය උදෙසා රාජකීය නිර්මාණයක් උදෙසා වචනයකින් හෝ සවිය වූ ඔබ සියලු දෙනාට දිව්‍ය ලෝකවල සශ්‍රීක දිව මාලිග දැනටමත් පහළ වී ඇත්තේ විය යුතුය.

විශේෂ ලියුම්කරුවකු විසින්

“විමසිලිමත්බව ඔබේත්, රටේත් ආරක්ෂාවයි”